Техникалық және кәсіптік білімнің педагогикалық мамандықтары бойынша кәсіби стандарттары бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2013 жылғы 13 қыркүйектегі № 373 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылы 16 қазанда № 8819 тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2022 жылғы 15 желтоқсандағы № 500 бұйрығымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Оқу-ағарту министрінің м.а. 15.12.2022 № 500 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексінің 2007 жылғы 15 мамырдағы 138-5-бабының 4-тармағына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН**:

1. Мыналар:

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес "Бастауыш білім беру" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік білім беру кәсіптікстандарты;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес "Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік білім беру кәсіптік білім беру стандарты;

3) осы бұйрыққа 3-қосымшаға сәйкес "Дене тәрбиесі және спорт" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік білім беру кәсіптік стандарты;

4) осы бұйрыққа 4-қосымшаға сәйкес "Негізгі орта білім" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік беру кәсіптік стандарты;

5) осы бұйрыққа 5-қосымшаға сәйкес "Кәсіптік білім беру" (салалар бойынша) мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік беру кәсіптік стандарты бекітілсін.

2. Техникалық және кәсіптік білім департаменті (Қ.Қ. Бөрібеков):

1) осы бұйрықтың белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін қамтамасыз етсін;

2) мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін осы бұйрықты бұқаралық ақпарат құралдарында жарияласын.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Білім және ғылым вице-министрі М.Ә. Әбеновке жүктелсін.

4. осы бұйрықты алғаш рет ресми жарияланған күннен бастап он күнтізбелік күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Министрдің
міндетін атқарушы М. Орынханов

"Келісілді"
Қазақстан Республикасының
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
____________ Т. Дүйсенова
2013 жылғы "__"__________

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі міндетін
атқарушының 2013 жылғы 13
қыркүйектегі
№ 373 бұйрығымен бекітілді

"Бастауыш білім беру" мамандығы бойынша
техникалық және кәсіптік білім беру кәсіби стандарты

1. Жалпы ережелер

1. Кәсіби стандарт:

1) кәсіби білім беру мен еңбек салалары арасындағы қарым-қатынасты реттеуге;

2) кәсіби қайта даярлау мен біліктілігін көтеруді дайындау бағдарламаларын әзірлеу талаптарының мерзімін белгілеуге;

3) аттестациялау мен сертификаттауда қызметкерлердің құзыреттілігін бағалау талаптарының мерзімін белгілеуге арналған.

2. Кәсіби стандарт негізгі пайдаланушылары:

1) білім беру мекемелері түлектері;

2) облыстық білім басқармасының, қалалық, аудандық білім бөлімдерінің, білім жетілдіру орталығы, білім мекемелерінің басшылары, мекеме персоналын басқару құрылымдарының басшылары мен мамандары;

3) білім беру бағдарламаларын әзірлеуші мамандар;

4) мамандардың кәсіби даярлығын бағалау және біліктілігіне сәйкестігін растау саласындағы мамандар.

3. Кәсіби стандарттар негізінде біліктілік сипаттамалары, лауазымдық нұсқаулар, профессиограмма, білім саласындағы ұйымдардың корпоративтік стандарттары, үлгілік оқу бағдарламалары, үлгілік оқу жоспарлары әзірленеді.

4. Осы кәсіби стандартты төмендегі терминдер мен қысқартулар қолданылады:

1) біліктілік – жұмысшының еңбек қызметінің нақты түрі шеңберінде нақты функцияларды сапалы орындауға дайындығы;

2) біліктілік деңгейі – күрделілігі, еңбек функцияларының стандартты еместігі, жауапкершілігі мен өзбетінділігі параметрлерімен жіктелетін жұмысшылардың құзыреттілігіне қойылатын талаптар жиыны.

3) еңбек заттары – нақты еңбек құралдары көмегімен өнім әзірлеу мақсатында жұмысшының әрекеттері бағытталған заттар;

4) еңбек құралдары – еңбек заттарын бастапқы жағдайынан өнімге түрлендіруде жұмысшының қолданатын құралдары;

5) еңбек қызметінің түрі – еңбек функциялары мен оларды орындауға қажетті құзыреттіліктердің тұтас жиынымен құрамдастырылған кәсіби қызмет саласының құрама бөлігі;

6) еңбек функциясы – еңбек үрдісінің бір немесе бірнеше міндетін шешуге бағытталған өзара байланысқан әрекеттер жиыны;

7) кәсіби қызметтің саласы – ортақ интеграциялық негізі (міндеті, нысандары, технологиялары, соның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) бар және ұқсас еңбек функциялары мен оларды орындайтын құзыреттіліктерінің болжалды жиынынан тұратын саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) кәсіби стандарт – кәсіби іс-әрекеттің нақты саласындағы біліктілік деңгейлерге, құзыреттіліктерге, сонымен қатар еңбек мазмұны, сапасы және шарттарына қойылатын талаптарды анықтайтын стандарт;

9) кәсіби стандарт бірлігі – кәсіби стандарттың еңбек қызметінің нақты түрі бойынша маңызды, қатысымды дербес, аяқталған, бүтін нақты еңбек функциясының толық сипаттамасының құрылымдық элементі;

10) кәсіп – арнайы теориялық білім мен арнайы дайындық нәтижесінде пайда болатын практикалық білік, жұмыс тәжірибесі кешенін меңгеруді қажет ететін еңбек қызметі түрі;

11) құзыреттілік – білім, білік және тәжірибені еңбек қызметінде пайдалану қабілеті;

12) лауазым – ұйымның ұйымдастырушы-әкімшілік иерархия жүйесіндегі функционалды орын;

13) міндет – нақты еңбек заттары мен құралдарын пайдаланып еңбек функциясын жүзеге асырумен және нәтижеге жетуге байланысты әрекеттер жиынтығы;

14) сала – өндірілетін өнім, өндіріс технологиясы, негізгі қорлар мен жұмыс жасаушылардың кәсіби біліктері ортақ мекемелер мен ұйымдардың жиыны;

15) салалық біліктілік шеңбері – салада танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

16) ұлттық біліктілік шеңбері – еңбек нарығындағы танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

17) функционалдық карта – бір немесе басқа да кәсіби қызмет саласында нақты қызмет түрін орындайтын жұмысшының еңбек функциялары мен міндеттерінің құрылымдық сипаттамасы.

5. Бұл кәсіптік стандартта келесі қысқартулар қолданылады:

КҚ – кәсіби қызмет;

ҚТ – қызмет түрі;

КС – кәсіби стандарт;

ҰБШ – ұлттық біліктілік шеңбері;

БТБА – ҚР жұмысшылар кәсіптері мен жұмыстарының бірыңғай тарифтік – біліктілік анықтағышы;

ҚР МКЖ - 01-2005-Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші;

ҮБС – педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары;

КДДБББ - кәсіптік даярлығының деңгейін бағалау және мамандығы бойынша біліктілікті беру;

М - міндеттер;

Қ – қызметтер.

2. Кәсіби стандарт паспорты

6. Экономикалық қызмет түрі (кәсіби қызмет саласы): Бастауыш білім беру.

7. Экономикалық қызметтің (кәсіби қызмет саласының) негізгі мақсаты: адамның тұлғалық және кәсіби әлеуетінің ашылуына жағдай жасау.

Кәсіби стандарт "Бастауыш білім беру" кәсіби облысындағы білім беру жүйесінің педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігі мен құзыреттілігі, еңбек шарты, сапасы, мазмұнына қойылатын талаптарды белгілейді.

8. Еңбек қызметі, кәсіп түрлері, біліктілік деңгейлері осы кәсіби стандарттың 1-қосымшасында берілген.

3. Еңбек қызмет түрлерінің карточкалары(кәсіп)

Кәсіп атауы: мұғалім.

9. ҰБШ бойынша біліктілік деңгейі -5.

10. Лауазымның мүмкін атаулары: бастауыш білім беру мұғалімі, информатика пәнінен бастауыш білім беру мұғалімі, шетел тілінен бастауыш білім беру мұғалімі, өзін-өзі тану мұғалімі.

11. Бастауыш білім берудің кәсіптері субъектілерді құзыретті тұлғаның рухани, интеллектуалдық және дене мүмкіндіктерін ашуға, денсаулық сақтау, ақпараттық-оқыту ортасын әзірлеуге, өз білімін жетілдіруі мен өзін-өзі дамытуына қолайлы жағдай жасауға міндеттейді.

Педагог жоспарлау құжаттарын, оқу-әдістемелік кешен, көрнекі құралдар әзірлеу, мектеп, оқушы мен мұғалім құжаттарын рәсімдеу, техникалық оқыту құралдары мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану тағы басқалары оқу-тәрбие үрдісінің ұйымдастырушылық, техникалық және әдістемелік жағдайларын туғызады.

Оқу орнының ата-аналармен қарым-қатынасына,рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, қазақстандық патриоттық тәрбие беруге, креативті ойлауды дамыту мәселелеріне, әдістемелік, педагогикалық және басқарушылық кәсіпқойлыққа, тұлғалық-кәсіптік құзыреттіліктерді қалыптастыруға аса көңіл бөлінеді.

Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

12. Мұғалімінің еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

13. Кәсіптің еңбек функциялары тізімі осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

14. Кәсіби стандарттың бірліктері мен мұғалімнің орындайтын еңбек функцияларын сипаттайтын функциональдық карта осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

15. Мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

Бастауыш білім беру
кәсіби стандартына
1-қосымша

1. Қызмет түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері

№ р/с	Қызмет түрі атауы	Еңбек нарығы тенденцияларын есепке алғандағы кәсіп атауы	ҚР МЖ 01-2005 сай кәсіптер атауы	ҰБШ біліктілік деңгейі
1.	Педагогикалық қызмет	Санат жоқ мұғалім (5.5)	Мұғалім (математика, орыс тілі және әдебиеті, басқа пәндер)	5
2.		Екінші санатты мұғалім (5.4)		5
3.		Бірінші санатты мұғалім (5.3)		5
4.		Жоғарғы санатты мұғалім (5.2)		5

Бастауыш білім беру
кәсіби стандартына
2-қосымша

1. Қолданыстағы нормативтік құжаттар мен байланыс

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)	
Базалық топ	3310 Бастауыш білім берудің педагогикалық қызметкерлері

Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (ҮБС)				
ҰБШ сәйкес біліктілік деңгейі	Санаттар			
5	жоғарғы	бірінші	екінші	санаты жоқ

2. Еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Меншік нысандарына қарамастан білім беру мекемелерінің барлық түрлері (бастауыш мектептер, орта мектептер, лицейлер, гимназиялар) .	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Тұрақты жұмыс кестесі, мөлшерлі жұмыс күні 18 сағат, 1,5 жүктемеге дейін рұқсат етіледі.	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	ҚР заңнамаларына сай (бастауыш білім берудің мұғалімі дипломы, СТБ сертификаты және медициналық кітапшасының болуы).	
ҰБШ біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
5	Санаты жоқ орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	-
5	Екінші санатты орта буын маманы : техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	3 жылдан кем емес
5	Бірінші санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік , (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	4 жылдан кем емес
5	Жоғары санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік , (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	5 жылдан кем емес

3-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің тізбесі (кәсіптер еңбек функциялары)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек қызметінің атауы (кәсіби стандартының бірліктері)
Ф 1	Оқушылардың тұлғалық әлеуетін диагностикалау.
Ф 2	Тұлғаны қалыптастыру моделін әзірлеу.
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайларды жобалау.
Ф 4	Оқушылардың оқу қызметінің моделін әзірлеу.
Ф 5	Оқушылардың тұлғалық және кәсіптік әлеуетін (сапасын) ашуға арналған жағдай орнату.
Ф 6	Өзіндік іс–әрекетті түзету және рефлексиялау.
Ф 7	Оқыту сапасының мониторингін жүргізу.

4-кесте.Кәсіби стандарт бірліктерінің сипаттамасы (функционалдық карта)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралы	Міндеттер (еңбек әрекеттерінің сипаттамасы)
Ф 1	Себеп, қажеттіліктер, сезім (эмоциялар), қызығушылықтар, сезінулер, түйсік, қабылдау, жады, ойлау, сөйлеу, ерік, қабілеттер. Мінез.Оқушының дене, психологиялық, рухани, интеллектуалдық дамуы.	Сауалнамалар, тест тапсырмалары, сұрау парағы.	М 1.1 Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеу.
			М 1.2 Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалауды өткізу.
			М 1.3 Диагностика нәтижелерін жүзеге асыру.
			М 1.4 Тұлға моделін қалыптастыруда диагностика нәтижелерін пайдалану.
Ф 2	Ұтқырлықты, икемділікті , кері әсерлерге қарсы тұру, ашық ақпараттық қоғам жағдайына тез бейімделетін қабілетті дамыту.	Модель әзірлеу бойынша жұмыс жоспары. Рухани-адамгершілік орта. Тұлғаны қалыптастыру моделі.	М 2.1 Бейімделуге жағдай жасау, ұжым қалыптастыру, білімге, мемлекеттік тілді құрметтеуге, көптілділікке тарту, қарым-қатынас мәдениетіне тәрбиелеу.
			М 2.2 Ұлттық сана-сезім қалыптастыру, эстетикалық қызығушылығы мен көркемдік талғамын дамыту.
			М 2.3 Оқушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тарту.
			М 2.4 Көшбасшының, өз елінің патриоттарының тұлғалық сапаларын дамыту.
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлар. Денсаулық сақтау ортасы .	Оқу-әдістемелік қамту. Оқытудың техникалық құралдары. Жабдықталған мультимедиялық кабинеттер, лабораториялар, спорт залдар. Кітапхана, электронды оқу залы.	М 3.1 Әлеуметтік қорғау, бейімделу, оқушылар мен мұғалімдердің денсаулығын сақтау.
			М 3.2 Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамту.
			М 3.3. Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамту.
			М 3.4. Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқару жүйесін әзірлеу.

Ф 4	Педагогикалық үрдістің мазмұнын, педагогикалық құралдарды, технологияларды, педагогикалық қызметті ұйымдастырудың түрлері мен тәсілдерін білу.	Педагогикалық қызметтің мазмұны. Педагогикалық үрдістің барысын және нәтижесін болжау әдістемесі. Оқушы мен мұғалім қызметінің жоспары. Педагогикалық қызметті ұйымдастыру моделі.	М 4.1 Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қою.Соңғы нәтижені болжау.
			М 4.2 Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу және құрастыру.
			М 4.3. Нәтижеге бағытталған сабақтарды, сыныптан тыс шараларды моделдеу.
			М 4.3 Шығармашылық тапсырмалар, жаттығулар , жобалар орындауға оқушыларды жұмылдыру .
Ф 5	Оқушының тұлғалық-кәсіптік әлеуетін (сапасы) ашу.	Ақпараттық-оқыту ортасы. Оқу құжаттары, электрондық оқулықтар. Электрондық қорлар, Техникалық оқыту құралдары. Интерактивтік қарым-қатынас.	М 5.1 Ақпараттық-оқыту алаңын әзірлеу
			М 5.2 Оқу ақпаратын модульдеу
			М 5.3 Ақпараттық – оқыту ортасын құрастыру
			М 5.3 Интерактивті қарым-қатынас жобалау.
Ф 6	Өз қызметінің рефлексиясы және түзету . Ояту, жеке мотивация, адамның сыртқы проблемасын ішкі проблемасына айналдыру .	Өзара бірлескен іздеу режимі. Талдау мен өзіндік талдау сызбасы. Рефлексия нәтижелері. Қызметті түзету.	М 6.1 Адамның өзіндік талдау, ұғыну, түйсіну қабілеттерін дамыту.
			М 6.2 Рефлексивтелетін қызметтің тиімділігін, өнімділігін зерттеу.
			М 6.3 Рефлексия нәтижелерін анықтау және тұжырымдау.
			М 6.4 Педагогикалық қызметке өзгерістер енгізу.
Ф 7	Оқу сапасының мониторингін өткізу. Қызметті бақылау, бағалау, талдау.	Сауалнама жүргізу, бірлескен рефлексия. Ішкі және сыртқы бақылау. Электрондық бақылаушы бағдарламалар.	М 7.1 Мұғалімнің мониторинг жүргізуге дайындығы.
			М 7.2 Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтау
			М 7.3 Педагогикалық қызметті талдау және бағалау.
			М 7.4 Педагогикалық менеджменттің таңдалған әдістері, функциялары мен формаларының

		рефлексия. Білім алушының портфолиосы.	нәтижелілігі. Оқушылар, ата-аналар, қоғам көзқарасындағы оқу орнының, мұғалімнің имиджі.

5.5 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
М 1.1	Оқушылардың тұлғалық сапаларын басшылықпен зерттеуге арналған диагностиканы өзбетімен жоспарлау және оны өткізуге жауапкершілікті қарастыратын оқу-тәрбие үрдісіндегі басқару қызметі.	Тұлғалық сапаларды зерттеуде диагностиканың тиімді әдістерін таңдау. Әр оқушының тәрбиелілік деңгейін,психологиялық ерекшеліктерін зерттеу.	Оқушылардың тұлғалық сапалары. Диагностиканы өткізу құралдары мен әдістемесі . Оқушылардың жас және жеке ерекшеліктері. Зерттеу өткізу әдістері мен формалары. Оқушылардың психологиялық ерекшеліктері: кіші мектеп жасындағы оқушылардың есі, ойлауы, зейіні, қиялдарының ерекшеліктері.
М 2.1	Бейімделуге, оқушылар ұжымын қалыптастыруға , мемлекеттік тілді білуге және құрметтеуге, көптілділікке, мінез-құлық мәдениетін тәрбиелеуге жағдай жасауды қарастыратын тәрбие үрдісіндегі басқару қызметі.	Оқу-тәрбие үрдісінің барлық субъектілерімен қарым-қатынаста педагогикалық этикетті сақтау, педагогикалық такт көрсету. Оқушылардың әлеуметтік картасын құрастыру.Оқушылар ұжымын құру және бір-бірімен қарым-қатынаста сенімділік атмосферасын орнату.	Тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі. Кіші мектеп жасындағы балалардың психологиясы. Оқушылардың әлеуметтік картасы. Бастауыш мектеп түлегінің моделі. Мінез-құлық мәдениеті.
М 3.1	Әлеуметтік қорғауды, бейімделуді, оқушылар мен педагогтардың денсаулығын сақтауды қарастыратын педагогикалық үрдістегі басқару қызметі.	Жетім, әлеуметтік деңгейі төмен отбасынан балаларды материалдық қорғау. Оқушыларды тамақтандыру, дәрігерлік көмекпен қамтамасыз ету . Салауатты өмір салты мәдениетінің нормаларын , техника қауіпсіздігі ережелерін, санитарлық-гигиеналық нормаларды, безендіруге қойылатын эстетикалық	Педагогикалық үрдісті ұйымдастырудың ерекшіліктері. Денсаулықты сақтау ортасын құрастыру. Санитарлық-гигиеналық талаптар. Нормативтік құжаттар. Қазақ

		талаптарды сақтау. Оқушыларды жеке басының гигиенасы және салауатты өмір салты негіздерін меңгеруіне үйрету.	салт-дәстүрі мен мәдениеті.
М 4.1	Педагогикалық қызметтің мақсаты мен міндеттерін анықтау, педагогикалық қызмет пен оның нәтижесін болжауға жауапкершілікті қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Мұғалімнің кәсіби міндеттері туралы түсінігінің болуы. Оқыту мен дамудың мақсаттарын анықтау арқылы стандартты және қарапайым біртектес практикалық тапсырмаларды шешу. Мақсат пен міндеттерді тұжырымдау. Күнтізбелік-тақырыптық жоспарлар, сабақ жоспарлары, дидактикалық материалдар, көрнекі құралдар әзірлеу. Балалардан күтілетін ұнамды құндылықтарды, ұстанымды, тәртіптілікті көрсету. Педагогикалық қызметтің күтілетін нәтижесін болжау.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру бойынша тәжірибелік-бағдарланған, кәсіби білім. Оқу қызметін жоспарлау және ұйымдастыру. Оқыту және дамыту және үрдісті ұйымдастыру түрлері, тәсілдері мен құрылымы. Күнтізбелік – тақырыптық жоспар құрылымы.
М 5.1	Ақпараттық – оқыту алаңын әзірлеуді қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпаратын болжау тәсілдерін меңгеру. Педагогикалық мақсатқа жету үшін оқу ақпараты мазмұнын іріктеу, ойлауды дамыту. Өз әрекеті мен оқушы әрекетінің тізбектілігін құру білігі. Электрондық-оқыту ортасында жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру. Бастауыш мектепте оқытылатын пәндерді оқыту әдістемесін, мұғалім мен оқушы портфолиосын жинақтау тәсілдерін меңгеру.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру құрылымы, түрі, тәсілдері. Білім алушылардың әртүрлі контингентінің ерекшеліктері. Игеру үрдісіндегі оң мотивацияны ынталандыру. Педагогикалық қарым-қатынас. Бастауыш сынып пәндерін оқыту әдістемесі.
	Өз қызметін жоспарлау, қоршаған ортамен пәндік-әлеуметтік қарым-қатынасын өзіндік	Қызмет тәсілдерін қалыптастыруды меңгеру. Сыртқы мәселелерді ішкі мәселеге ауыстыру, нақты сапалар мен қабілеттерін айқындау.	Рефлексияны ұйымдастыру кезеңдері.

М 6.1	талдау, түсіну, түйсінуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Барлық оқушылардың оқуға қосқан үлесін бағалау, қажет жағдайда сабақты, сыныптан тыс жұмыс әдістерін жоспарлауға өзгерістер енгізу.	Рефлексия-субъектінің ішкі психикалық актілері мен күйлерін сезіну үрдісі.
М 7.1	Мониторинг өткізуге мұғалімнің дайындық деңгейін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Білім сапасын диагностикалау, пелагогикалық талдау тәсілдерін меңгеру.	Педагогикалық диагностика теориясы, әдістемесі мен технологиясы, мониторинг өткізу.

5.4 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.2	Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалауды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Ұжым мен тұлғаны психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың нақты әдістемесін қолдану.	Оқушының дамуының жеке траекториясы. Оқушының белсенділігін зерттеуді диагностикалық қамту. Тұлғаның психикалық қасиеттері: темперамент, мінез.
М 2.2	Ұлттық сана-сезімді қалыптастыру, көркем талғамы мен эстетикалық қызығушылығын дамытуды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды, қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты қалыптастыру. Тәрбие шараларын ұйымдастыру мен өткізу тәсілдерін меңгеру.	Жалпыадамзаттық құндылықтар. Тәрбие жұмысының әдістемесі. Тәрбие және сыныптан тыс шараларды ұйымдастыру.
М 3.2	Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамтуды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу-әдістемелік кешеннің, картотеканың, дидактикалық, оқытудың техникалық және басқа да құралдарының болуы мен білім стандартына, кабинеттің бейініне сәйкестігі."Мектеп және жанұя" ортақ үйінде баланың дербестігін дамыту, жайлы өмір сүруіне жағдай жасау. Баламен, әріптестерімен, ата-аналармен тиімді қарым-қатынас орнату.	Оқу – тәрбие үрдісін ұйымдастыру ерекшеліктері. Қауіпсіздік ережелері, санитарлық-гигиеналық нормалар. Өрт қауіпсіздігі. Баланың даралығын дамытуға жағдай жасау.
		Оқу ақпаратын болжау тәсілдерін меңгеру. Педагогикалық мақсатқа	

М 4.2	Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу мен құрастыруды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	жету үшін оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу, ойлауды дамыту. Оқушы әрекеті мен өз әрекетінің тізбектілігін құру білігі. Оқушыларды оқу, жазу, санау, оқу әрекеті, тәртіп пен сөйлеу мәдениетін меңгеруге дайындау. Ақпаратты кесте мен график, мәтін, иллюстрация, презентация түрінде беру және жұмыстану. Белсенді оқыту әдістері мен формаларын пайдалану.	Оқу-тәрбие үрдісін ұйымдастыру бойынша нормативтік құжаттар. Бастауыш мектепте оқу-тәрбие үрдісінің мазмұнын болжау мен құрастыру. Оқушы мен мұғалімнің педагогикалық қарым-қатынасы. Білім мазмұны, педагогикалық құралдар, технологиялар. Оқу ақпаратының көздерін іріктеу, игеру үрдісінде оң мотивацияға ынталандыру.
М 5.2	Оқу ақпаратын модульдеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпараты көздерін іріктеу. Оқу ақпаратын талдау, логикалық құрылымдау, алгоритмдеу тәсілдерін меңгеру. Модуль, гипермәтін, көпдеңгейлі тапсырма мен тест тапсырмаларын құру. Оқу мақсаты мен нәтижесіне жету үшін оқушыларды жаңа білім, білік пен түсіністіктерді қабылдау мен қолдануға тарту.	Оқыту үрдісінің психологиялық мәні. Оқыту үрдісінің педагогикалық заңдылықтары. Пән бойынша білімі. Оқитын пәні бойынша ғылыми-әдістемелік білімі.
М 6.2	Әрекет ауысуын, ойлау әрекетінен дене әрекетіне ауысу, қызметтің тиімді тәсілдерін таңдау. Орындалған әрекеттердің тізбектілігін қалпына келтіру мәселелерін қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Бірлескен ізденіс режимін ұйымдастыру. Оқушыларды мақсатын анықтау, мақсат қоя білу мен өз білімін жетілдіруге, жеке мотивацияға, оянуға үйрету.	Рефлексия – оқушының оқуының жетістіктерін анықтау, қызмет тәсілдерін сезіну.
М 7.2	Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтауды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Әр түрлі формадағы тексерістер жүргізу: фронталдық, топтық, жеке, аралас және оқушылардың өзін-өзі қадағалау.Білім сапасының тәуелсіз бағалауын өткізу.Оқытудың тиімділігін бағалау әдісін қолдану, оқушылардың	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, оқыту сапасын мониторингі, дамуын

		ілгерлеушілік мониторингісін және олардың жетістік деңгейін көтеру.	жүргізу. Бақылау формалары.

5.3 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

З 1.3	Диагностика нәтижесін жүзеге асыруды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыруда диагностика нәтижесін пайдалану.	Диагностика нәтижесін пайдалануда тәжірибеге бағытталған, кәсіби білім .
З 2.3	Оқушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тартуды қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Рухани-адамгершілік орта құру.Рухани-адамгершілік құндылықтар мен тәртіп нормалары тәсілін игеру.	Рухани - адамгершілік құндылықтар мен тәртіп нормалары. Этнопедагогика.
З 3.3	Педагогикалық үрдісті әдістememен қамсыздандыру мәселелерін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Әдістемелік шараларға қатысу. Ашық сабақтар өткізу. Әдістемелік бірлестік, шығармашылдық топтар жұмысын басқару, озық тәжірибе тарату, өз білімін жетілдіру.Сабақта жаңа технологияларды, бастауыш сынып пәндері бойынша оқу-әдістемелік кешенді қолдану.	Әдістемелік жұмысты ұйымдастыру. Әістемелік ұсынымдар дайындау. Жаңа педагогикалық технологиялар. Оқу-әдістемелік кешен дайындауға және қолдануға қойылатын әдістемелік талаптар. Топпен жұмыс, өзара қатынас принципы.
З 4.3	Нәтижеге бағытталған сабақтарды, сыныптан тыс шараларды моделдеуді қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Күнтізбелік-тақырыптық жоспарға сәйкес құзыреттіліктерге бағытталған сабақ жоспарлары мен конспектілер құрастыру. Сабаққа презентациялық көрнекілік құралдар дайындау. Оқытуда құзыреттілік тәсілімен сабақтар мен сыныптан тыс шаралар моделдеу, өткізу.Сыныптың журналын, пәндік үйірме жұмыстарын жүргізу.	Сабаққа қойылатын қазіргі талаптар. Сабақтың құрылымы, түрі және типі. Оқыту әдістерінің жіктеу. Оқытудың инновациялық технологиялары. Бастауыш сынып оқушыларының ой қызметін қалыптастырудағы әдістемелік тәсілдер.
З 5.3	Ақпараттық-оқыту ортаны құрастыруды	Оқу ақпаратын іздеу, сараптау және өңдеу тәсілдерін игеру. Ақпараттық-оқыту ортаны құрастыру біліктілігі, күтілетін нәтижені болжау. Пәндік білім саласында	Қазіргі ақпараттық ресурстар. Оқуға арналған әр түрлі бағдарламалық құралдар. Ақпаратты жинақтау,

	қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	ақпараттық-коммуникациялық технология, бұқаралық ақпарат құралдары, әдебиеттерді қолдану.	сараптау және жүйелеу әдістері.
З 6.3	Рефлексия нәтижесін тұжырымдау және проблеманы анықтау, шешу тәсілдерін игеру	Алдағы жұмыстың мақсатын анықтау, алынған нәтижені тұжырымдау.	Рефлексия нәтижесі, алдағы жұмыстың мақсатын анықтау.
З 7.3	Педагогикалық қызметті бағалау мен сараптауды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу материалын меңгеру кезінде оқушылардың қызметін сараптау мен бағалау. Оқушылардың оқу үлгерімін ақпараттық-коммуникациялық технология арқылы сараптау.Білім алушылардың білім сапасы нәтижесіне жауапкершілігі. Өзін-өзі бағалаудан педагогикалық бағалауға көшу біліктілігі.	Білім сапасының критерийлері мен көрсеткіштері. Оқыту нәтижесіне берілетін педагогикалық сараптама технологиялары. Педагогикалық бағалау түрлері, педагогикалық қызметте баға мен бағалаудың маңызы.

5.2 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.4	Өзбетімен оқушылардың жеке траекториясын құрастыру және диагностика нәтижелерін пайдалануға жауапкершілігін қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Тұлға мен ұжымның психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың нақты әдістемесін қолдану.	Диагностика өткізу әдістемесі. Оқушы дамуының жеке траекториясы. Оқушының белсенділігін зерттеуді диагностикалық қамту.
М 2.4	Көшбасшының тұлғалық сапасын, өз еліне патриоттық сезімдерін өзбетімен дамытуға жауапкершілікті қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты дамыту.	Көшбасшылық мектебі. Көшбасшылық сапаларды дамыту. Рухани-адамгершілік тәрбиесі. Патриоттық тәрбие.
М 3.4	Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқаруды дамытуды қарастыратын	Білім алушылар, ата-аналар қажеттіліктерін қанағаттандыру, іс-әрекетті үйлестіру, тиімді нәтижеге қол жеткізу. Өзін-өзі басқару мен бірлесе басқаруды дамыту. Оқушылардың жетістіктері мен	Басқарудың негізгі әлеуметтік функциясы. Еңбек функциясы. Басқару, ұйымдастырушылық, әлеуметтік-тұрмыстық функция. Басқару, біріге

	педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	ілгерушіліктеріне байланысты тұрақты, конструктивті кері байланысты қамтамасыз ету.	басқару, оқу нәтижелерін өлшеу, бақылау және бағалау.
М 4.4	Оқушыларды шығармашылық тапсырмалар, жаттығулар мен жобаларды орындауға өзбетімен жұмылдыруға жауапкершілікті қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Құзыреттілікке бағытталған тапсырмалар, жобалар, рефераттар әзірлеу тәсілдерін меңгеру. Оқушылардың жұмысын белсендіру. Білім алушылардың қызметі мен тәртібін реттеу. Бастауыш мектепте пәндерді оқыту әдістемелерін өзбетімен әзірлеу.	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. Оқушылардың жобалау жұмысын ұйымдастыру. Оқу ақпараты көздерін іріктеу, игеру үрдісінде оң мотивацияға ынталандыру.
М 5.4	Өзбетімен интерактивті қарым-қатынасты жобалау жауапкершілігін, шығармашылық қарым-қатынастың жаңа формаларына ұмтылысты қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқыту әдістерін дифференциациялау, әдістемелік тәсілдердің суретін құру, қашықтықтан қарым-қатынас тәсілдерін жобалау, ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың функционалды мүмкіндіктерін жүзеге асыру тәсілдерін меңгеру. Интерактивті қарым-қатынасты жобалау. Белсенді оқыту формалары мен әдістерін пайдалану.	Интерактивті қарым-қатынас әдістерін жобалау. Оқушыға педагогикалық әсер ету әдістері. Интерактивті қарым-қатынасқа қызығушылық.
М 6.4	Жағдаятты бақылау және бағалау, өз мақсатына сәйкес түзетулер енгізу.	Келесі әрекеттерге өзгерістер енгізу.	Келесі әрекеттерді түзету.
М 7.4	Таңдалған педагогикалық менеджмент әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігін өзбетімен талдауды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу орнының нарық сұранысы мен қажеттілігіне, нақты тұтынушының сұранысына бағытталуы. Имидж, үнемі оқу сапасын арттыру ұмтылу, өзбетілділік, сұранысқа сай мақсат пен бағдарламаларды түзету, қызметтің соңғы нәтижесін анықтау.	Педагогикалық пенеджмент әдістері, функциясы, формалары. Оқу орны, педагогтың имиджін анықтау критерийлері. Рейтинг картасы.

5. Кәсіби стандарт негізінде берілетін сертификаттардың түрлері

6. Кәсіби стандартты әзірлеушілер

Орал гуманитарлық-техникалық колледжі

7. Келісім парағы

Мекеме атауы	Келісім уақытты
Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі	
Орал қаласының № 17 жалпы орта білім беретін мектебі	
Орал қаласының № 6 жалпы орта білім беретін мектебі	
М.Б. Ыхсанов атындағы № 36 орта жалпы білім беретін мектебі	

8. Кәсіби стандартты сараптау және тіркеу

Кәсіби стандарт тіркелді ____

____

Кәсіби стандарттар Реестріне енгізілді, тіркеу № ______________

Хат (хаттама) № __________________ Мерзімі ____________________

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі міндетін
атқарушының 2013 жылғы 13
қыркүйектегі
№ 373 бұйрығымен бекітілді

"Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік білім беру кәсіби стандарты

1. Жалпы ережелер

1. Кәсіби стандарт:

1) кәсіби білім беру мен еңбек салалары арасындағы қарым-қатынасты реттеуге;

2) кәсіби қайта даярлау мен біліктілігін көтеруді дайындау бағдарламаларын әзірлеу талаптарының мерзімін белгілеуге;

3) аттестациялау мен сертификаттауда қызметкерлердің құзыреттілігін бағалау талаптарының мерзімін белгілеуге арналған.

2. Кәсіби стандарт негізгі пайдаланушылары:

1) білім беру мекемелері түлектері;

2) облыстық білім басқармасының, қалалық, аудандық білім бөлімдерінің, білім жетілдіру орталығы, білім мекемелерінің басшылары, мекеме персоналын басқару құрылымдарының басшылары мен мамандары;

3) білім беру бағдарламаларын әзірлеуші мамандар;

4) мамандардың кәсіби даярлығын бағалау және біліктілігіне сәйкестігін растау саласындағы мамандар.

3. Кәсіби стандарттар негізінде біліктілік сипаттамалары, лауазымдық нұсқаулар, профессиограмма, білім саласындағы ұйымдардың корпоративтік стандарттары, үлгілік оқу бағдарламалары, үлгілік оқу жоспарлары әзірленеді.

4. Осы кәсіби стандартты төмендегі терминдер мен қысқартулар қолданылады:

1) біліктілік – жұмысшының еңбек қызметінің нақты түрі шеңберінде нақты функцияларды сапалы орындауға дайындығы;

2) біліктілік деңгейі – күрделілігі, еңбек функцияларының стандартты еместігі, жауапкершілігі мен өзбетінділігі параметрлерімен жіктелетін жұмысшылардың құзыреттілігіне қойылатын талаптар жиыны;

3) еңбек заттары – нақты еңбек құралдары көмегімен өнім әзірлеу мақсатында жұмысшының әрекеттері бағытталған заттар;

4) еңбек құралдары – еңбек заттарын бастапқы жағдайынан өнімге түрлендіруде жұмысшының қолданатын құралдары;

5) еңбек қызметінің түрі – еңбек функциялары мен оларды орындауға қажетті құзыреттіліктердің тұтас жиынымен құрамдастырылған кәсіби қызмет саласының құрама бөлігі;

6) еңбек функциясы – еңбек үрдісінің бір немесе бірнеше міндетін шешуге бағытталған өзара байланысқан әрекеттер жиыны;

7) кәсіби қызметтің саласы – ортақ интеграциялық негізі (міндеті, нысандары, технологиялары, соның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) бар және ұқсас еңбек функциялары мен оларды орындайтын құзыреттіліктерінің болжалды жиынынан тұратын саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) кәсіби стандарт – кәсіби іс-әрекеттің нақты саласындағы біліктілік деңгейлерге, құзыреттіліктерге, сонымен қатар еңбек мазмұны, сапасы және шарттарына қойылатын талаптарды анықтайтын стандарт;

9) кәсіби стандарт бірлігі – кәсіби стандарттың еңбек қызметінің нақты түрі бойынша маңызды, қатысымды дербес, аяқталған, бүтін нақты еңбек функциясының толық сипаттамасының құрылымдық элементі;

10) кәсіп – арнайы теориялық білім мен арнайы дайындық нәтижесінде пайда болатын практикалық білік, жұмыс тәжірибесі кешенін меңгеруді қажет ететін еңбек қызметі түрі;

11) құзыреттілік – білім, білік және тәжірибені еңбек қызметінде пайдалану қабілеті;

12) лауазым – ұйымның ұйымдастырушы-әкімшілік иерархия жүйесіндегі функционалды орын;

13) міндет – нақты еңбек заттары мен құралдарын пайдаланып еңбек функциясын жүзеге асырумен және нәтижеге жетуге байланысты әрекеттер жиынтығы;

14) сала – өндірілетін өнім, өндіріс технологиясы, негізгі қорлар мен жұмыс жасаушылардың кәсіби біліктері ортақ мекемелер мен ұйымдардың жиыны;

15) салалық біліктілік шеңбері – салада танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

16) ұлттық біліктілік шеңбері – еңбек нарығындағы танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

17) функционалдық карта – бір немесе басқа да кәсіби қызмет саласында нақты қызмет түрін орындайтын жұмысшының еңбек функциялары мен міндеттерінің құрылымдық сипаттамасы.

5. Кәсіби стандартта келесі қысқартылған ұғымдары берілген:

КҚ – кәсіби қызмет;

ҚТ – қызмет түрі;

КС – кәсіби стандарт;

ҰБШ – ұлттық біліктілік шеңбері;

БТБА – ҚР жұмысшылар кәсіптері мен жұмыстарының бірыңғай тарифтік – біліктілік анықтағышы;

ҚР МКЖ - 01-2005-Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші;

ҮБС – педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары;

КДДБББ -кәсіптік даярлығының деңгейін бағалау және мамандығы бойынша біліктілікті беру;

М - міндеттер;

Қ – қызметтер.

2. Кәсіби стандарт паспорты

6. Кәсіби қызмет саласы "Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту".

7. Кәсіби қызмет саласының негізгі мақсаты: адамның тұлғалық және кәсіби әлеуетінің ашылуына жағдай жасау.

Кәсіби стандарт "Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту" кәсіби облысындағы білім беру жүйесінің педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігі мен құзыреттілігі, еңбек шарты, сапасы, мазмұнына қойылатын талаптарды белгілейді.

8. Стандарт талаптары қызмет түрлері мен берілген саланың мынадай кәсіптеріне арналады: тәрбиешінің көмекшісі, тәрбиеші.

3. Еңбек қызмет түрлерінің карточкалары(кәсіп)

1) Мамандық атауы: тәрбиешінің көмекшісі.

9. ҰБШ бойынша біліктілік деңгейі –3.

10. Лауазымның мүмкін болатын атаулары: тәрбиешінің көмекшісі, бала күтуші, гувернант.

11. Мектепке дейінгі тәрбие және оқытудың барлық аталған кәсіптері субъектілерді құзыретті тұлғаның рухани, интеллектуалдық және дене мүмкіндіктерін ашуға, денсаулық сақтау, ақпараттық-оқыту ортасын әзірлеуге, өз білімін жетілдіруі мен өзін дамытуына қолайлы жағдай жасауға міндеттейді.

Жұмыс жасаудағы нормативті құжаттармен байланысы кәсіби стандартқа қатысты № 2-қосымшада белгіленген.

12. Тәрбиеші көмекшісінің жұмыс жасау шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар кәсіби стандартқа қатысты № 2-қосымшада белгіленген.

13. Кәсіби стандарттың бірлік тізімі кәсіби стандартқа қатысты № 2-қосымшада белгіленген.

14. Тәрбиешінің көмекшісі жүзеге асыратын еңбек іс-әрекеттері және кәсіби стандарттың бірліктерін сипаттайтын, функционалды карта № 2-қосымшада белгіленген.

15. Тәрбиеші көмекшісінің құзыреттілігіне қойылатын талаптар № 2-қосымшада белгіленген.

2) Мамандық атауы: тәрбиеші.

16. ҰБШ бойынша біліктілік деңгейі –4,5.

17. Лауазымның мүмкін болатын атаулары: тәрбиеші, мектепке дейінгі ұйымының тәрбиешісі.

13. Мектепке дейінгі тәрбие және оқытудың барлық аталған кәсіптері субъектілерді құзыретті тұлғаның рухани, интеллектуалдық және дене мүмкіндіктерін ашуға, денсаулық сақтау, ақпараттық-оқыту ортасын әзірлеуге, өз білімін жетілдіруі мен өзін дамытуына қолайлы жағдай жасауға міндеттейді.

Тәрбиеші жоспарлау құжаттарын, оқу-әдістемелік кешен, көрнекі құралдар әзірлеу, мектеп алды даярлық, мектепке дейінгі мекемелер, шағын орта, тәрбиеленуші мен тәрбиеші құжаттарын рәсімдеу, техникалық оқыту құралдары мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану тағы басқалары оқу-тәрбие үрдісінің ұйымдастырушылық, техникалық және әдістемелік жағдайларын туғызады.

Оқу орны, ата-аналармен қарым-қатынасқа, рухани-адамгершілік, патриоттық тәрбие беруге, креативті ойлауды дамыту мәселелеріне, әдістемелік, педагогикалық және басқарушылық кәсіпқойлыққа, тұлғалық-кәсіптік құзыреттіліктерді қалыптастыруға аса көңіл бөлінеді.

14. Тәрбиешінің жұмыс жасау шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар кәсіби стандартқа қатысты № 3-қосымшада белгіленген.

15. Кәсіби стандарттың бірлік тізімі кәсіби стандартқа қатысты № 3-қосымшада белгіленген.

16. Тәрбиешінің жүзеге асыратын еңбек іс-әрекеттері және кәсіби стандарттың бірліктерін сипаттайтын, функционалды карта № 3-қосымшада белгіленген.

17. Тәрбиешінің құзыреттілігіне қойылатын талаптар № 3-қосымшада белгіленген.

"Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту"
мамандығы бойынша техникалық
және кәсіптік білім беру кәсіби
стандартына 1-қосымша

1-кесте. Қызмет түрлері,кәсіптер, біліктілік деңгейлері

№	Іс-әрекет түрінің атауы	Еңбек нарықтығындағы өзгерістерге қарай мамандық атауы	ГК РК 01- 2005 сәйкес мамандық атауы	ҰБШбіліктілік деңгейі
1.	Ұйымдастырушылық - көмекші іс-әрекет	Тәрбиешінің көмекшісі	Тәрбиешінің көмекшісі, бала күтуші, гувернант	3
2.	Педагогикалық іс-әрекет.	Санатсыз тәрбиешісі (4.1)	Тәрбиеші, мектепке дейінгі ұйымының тәрбиешісі	4
3.		II санатты тәрбиеші (5.4)		5
4.		I санатты тәрбиеші(5.3)		5
5.		Жоғары санатты тәрбиешісі (5.2)		5

"Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту"
мамандығы бойынша техникалық
және кәсіптік білім беру кәсіби
стандартына 2-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ ҚР)				
Базалық топ	5131 Балаларды күтетін қызметкерлер			
Педагогикалық және оларға теңестірілген қызметкер лауазымдарының типтік біліктілік сипаттамалары(ТБС)				
ҰБШ сәйкес біліктілік деңгейі	Санаттар			
3				санаты жоқ

2-кесте.Еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкіндігі бар жұмыс орындары (мекеме, ұйымдар)	Меншік нысандарына қарамастан мектепке дейінгі мекемелердің барлық түрлері (мемлекеттік, жекеменшік, шағын-орталықтар)
Зиянды және өмірге қауіпті еңбек шарттары	Тұрақты жұмыс кестесі, мөлшерлі жұмыс күні 18 сағат, 1,5 жүктемеге дейін рұқсат етіледі

Жұмысқа рұқсат берудегі ерекше шарттары	ҚР заңнамаларына сай (мектепке дейінгі тәрбие және оқыту маманы дипломының болуы, КДДБББ сертификаты, дәрігерлік кітапша)	
ҰБШ біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
3	Техникалық және кәсіптік білімнің біліктілікте қол жеткізілген деңгейі	-

3-кесте.Кәсіби стандарт бірліктерінің тізбесі (кәсіптер еңбек функциялары)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек қызметінің атауы (кәсіби стандартының бірліктері)
Ф 1	Мектеп жасына дейінгі балалардың тұлғалық әлеуетін диагностикалау
Ф 2	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайларды жобалау
Ф 3	Баланың жеке және тұлғалық (сапа) әлеуетін ашуға жағдай жасау
Ф 4	Ұйымдастырушы-қосымша қызметке өзгерістер енгізу

4-кесте.Кәсіби стандарт бірліктерінің сипаттамасы (функционалдық карта)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралы	Міндеттер (еңбек әрекеттерінің сипаттамасы)
Ф 1	Тұлғалық бағытталуы: ынта-жігері, қажеттілігі, қызығушылығы, сезімі. Мүмкіндіктері: түйсік, қабылдау, ес, ойлау, сөйлеу, ерік, қабілет. Стиль, өзін-өзі ұстаудың психологиялық ерекшеліктері: мінез, еңбекке көзқарасы, балаларға сүйіспеншілігі. Дене, психикалық, рухани, интеллектуалдық дамуы.	Сауалнамалар, тест тапсырмалары, сұрау парағы. Рефлексия, мәселелік жағдаяттар, әлеуметтік сұраулар, тестілеу.	М 1.1 Баланың тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеу.
			М 1.2 Диагностикалау әдістерін жүзеге асыру
			М 1.3 Тәрбиеші көмекшісінің педагогикалық қызметке дайындығын диагностикалау
Ф 2	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлар. Денсаулық сақтау ортасы	Денсаулық сақтау, ойын, дамыту орталары, балалар жиһаздары мен жабдықтары, ойыншықтар, әдістемелік құралдар, балалар тамағы , таза ауада серуендеу, бос уақыт, балалар бөлмесіндегі тазалық пен тәртіп, педиатрдың кеңесі, ата-аналар тілектері. Саздық	М 2.1 Бала мен тәрбиеші көмекшісінің денсаулығын сақтау, әлеуметтік қорғау, бейімделу.
			М 2.2 Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамту. Тәрбиеші көмекшісі мен баланың

		аспаптар. Спорт зал, спорттық құрал-саймандар.	кәсіби қажеттілігін қанағаттандыру.
Ф 3	Баланың тұлғалық-кәсіптік әлеуетін (сапасы) ашу. Мектепке дейінгі ұйымдардың барлық типтерінде, үйде баланы тәрбиелеу және дамыту	Ұйымдастырушылық - қосалқы қызмет. Оқу-әдістемелік құжаттар , оқу-әдістемелік кешен, технологиялық карталар.	М 3.1 Тұлға қабілеттерін дамытудың тиімді жағдайларын жасау М 3.2 Тапсырмалар, жаттығулар орындауға балаларды жұмылдыру
Ф 4	Балалардың бағдарламаны меңгеру деңгейін анықтау, педагогикалық қызмет деңгейін талдау.	Мектепте білім алуға даярлығы мен тәрбиелілік, даму деңгейінің нәтижелері.	М 4.1 Педагогикалық іс-әрекет нәтижелерін бағалау, баланың әрекеті мен өзінің әрекетіне өзгерістер енгізу. М 4.2 Оқыту әрекеті деңгейін анықтау.
Тәрбиеші көмекшісінің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар			
Міндеттер №	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білім
М 1.1	Тәрбиелеу үрдісін бақылау мен ұйымдастыру, тәрбиелік міндеттерді өз бетімен анықтау, баланың тұлғалық әлеуетін диагностикалаудың әдістерін меңгеру нормаларын басшылықпен жүргізуді қарастыратын орындаушылық-басқару шы қызметі.	Баланың денсаулығын сақтау мен нығайтуға, баланың психо-физикалық дамуын ынталандыруға бағытталған тәрбиеші (ата-ана) ұсыныстарын орындау. Баланы бақылау, режимдік сәттерін ұйымдастыруда жазба жүргізу. Диагностика қорытындысы бойынша бала дамуының жеке картасын әзірлеу.	Баланың тұлғалық қасиеттері. Диагностикалау құралдары мен өткізу әдістемесі. Мектеп жасына дейінгі балалардың жас және жеке психологиялық ерекшеліктері. Зерттеу жүргізу әдістері мен формалары
М 1.2	Диагностика нәтижелерін жүзеге асыру нормаларын басшылықпен жүргізуді қарастыратын орындаушылық-басқару шы қызметі.	Балаға жеке қарым-қатынас, тәрбиелеудің дұрыс тәртіптемесін таңдау, гигиеналық, этикалық, эстетикалық нормалар мен ережелерге дағдыландыру. Балаға тамақ даярлау, тамақтандыру, таза ауада серуендету, бос уақытын ұйымдастыру, балалар бөлмесін тазалық пен тәртіпте ұстау, педиатр ұсыныстары мен ата-аналардың тілектерін орындау.	Диагностиканы өткізу әдістемесі. Тәрбиеші көмекшісі мен баланың даму траекториясын жоспарлау. Тәрбиеші көмекшісінің стилі мен психологиялық ерекшеліктері.

М 1.3	Тәрбиеші көмекшісінің ұйымдастырушылық-қосалқы қызметке кәсіби дайындығының диагностикасын өткізу нормаларын басшылықпен жүргізуді қарастыратын орындаушылық-басқарушы қызметі.	Тәрбиешінің басшылығымен әлеуметтік-психологиялық қалыптасу, әлеуметтік және еңбекке бейімделуді қамтитын күнделікті жұмыстарды орындау. Ғимараттар мен құралдардың жағдайын, санитарлық-гигиеналық нормаларын бақылау. Тәрбиеленушілердің өмірін жоспарлау және ұйымдастыруға, тәрбиеші ұйымдастыратын білім беру қызметін жүргізуге қатысу. Балалардың өмірі мен қызметін, құқығы мен еркіндігін, топтың мүлігі мен балалардың киімдерін сақтауды жауапкершілікпен орындау.	Нормативтік құжаттар, Балалар құқығы туралы конвенция, педагогика, психологиялық жас ерекшелігі, гигиена, дәрігерге дейінгі медициналық көмек негіздері, тәрбие жұмысы теориясы мен әдістемесі. Тәрбие және білім беру үрдісінде іс-әрекетті ұйымдастыру құрылымы, түрлері. Педагогикалық іс-әрекетті моделдеу.
М 2.1	Салауатты өмір салтына тәрбиелеу бойынша орындаушылық-басқарушы қызмет. Ұйымдастырушылық қабілеттерін жүзеге асыру нәтижесіне жауапкершілік.	Денсаулық сақтау ортасын қалыптастыру. Балалардың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігі үшін қолайлы жағдай жасау. Санитарлық-гигиеналық нормаларды, безендіруге қойылатын эстетикалық талаптарды орындау. Тәрбиелеу-білім беру, сауықтыру жұмыстарын қамту үшін педагогикалық және медициналық қызметкерлер, ата-аналар , тәрбиеленушілермен өзара бірлескен қарым-қатынас орнату. Алғашқы дәрігерлік көмек көрсету.	Салауатты өмір салтын тәрбиелеу. Санитарлық-гигиеналық ережелер. Медицина қызметкерлері, ата-аналар, балалар мен тәрбиешілер арасындағы қарым–қатын ас. Алғашқы дәрігерлік көмек көрсету
М 2.2	Тұлғалық және кәсіби қажеттіліктерін қанағаттандыруға өзбетімен, жауапкершілікпен қарап, жұмыс жасайтын оқу орны мен жанұяның саясаты мен дәстүрін	Білім алу үрдісін заманауи техникамен, құралдармен, жиһаздармен қамту, тәрбиеші мен тәрбиеленушілердің жеке және кәсіби қызығушылықтарын қанағаттандыру. Баланың	Ғимаратқа қойылатын санитарлық-гигиеналық нормалар, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі, оқу орнының ішкі еңбек тәртібі ережесі. Қауіпсіздік техникасы, санитарлық-гигиеналық ережелері. Өртке қарсы қауіпсіздік ережелері.

	жүзеге асыруды қарастыратын орындаушылық-басқару шы қызметі.	дербестігін дамыту үшін қолайлы, қуанышты, бақытты өмір сүруге жағдай жасау.	Әртүрлі жастағы балалар контингенті ерекшеліктері. Бала дербестігін дамыту үшін жағдай жасау.
М 3.1	Тұлғаның кәсіби қабілеттерін дамыту үшін тиімді жағдай жасауды қарастыратын орындаушылық-басқару шы қызметі.	Балаға жеке қарым-қатынас, тәрбиелеудің дұрыс тәртіптемесін таңдау, гигиеналық, этикалық, эстетикалық нормалар мен ережелерге дағдыландыру. Ғимаратты санитарлық-гигиеналық нормаларға сәйкес безендіру. Топтағы құралдар мен жабдықтардың сақталуын қадағалау. Тәрбиешіге балалармен барлық режимдік сәттерді дайындау мен өткізуге көмек көрсету.	Педагогикалық іс-әрекетті ұйымдастыру жұмыс түрлері мен әдістері, оның құрылымы . Оқыту әдістемесі. Оқу үрдісін жоспарлау әдістемесі. Жоспарлаудың негіздері, түрлері және әдістері. Әртүрлі жастағы балалар контингенті ерекшеліктері. Санитарлық-гигиеналық нормалар, эстетикалық талаптар. Тәрбиелеу-білім беру, сауықтыру жұмыстары. Педагогикалық қарым-қатынас.
М 3.2	Балаларды тапсырмалар мен жаттығуларды орындауға білім мен дағдыларын жұмылдыруды қарастыратын орындаушылық-басқару шы қызметі. Балалардың танымдық іс-әрекетін басқару үшін жауапкершілік.	Балалардың өмірі мен денсаулығына қауіпсіз жағдайды қамту. Ақыл-ой, дене дамуын қолдауға көмектесу. Баланы мектепке даярлау , музыкаға үйрету. Тіл дамыту, моторика, бала ақыл-ойы, ойын әрекеті, үштілділікке, музыкаға үйретуді меңгеру.	Ақпараттық-коммуникац иялық технологиялар. Балалардың ойын іс-әрекетін ұйымдастыру. Тілдерге үйрету. Музыкалық сауаттылық.
М 4.1	Рефлексивті мәдениеті мен еңбек іс-әрекетінің нәтижелерін бағалауға қарастыратын орындаушылық-басқару шы қызметі. Балалардың әрекеті мен өзінің әрекетіне, қадағалау үрдісіндегі енгізілген түзетулерді енгізуге жауапкершілік.	Бақылау -өлшеу материалдарды таңдау. Балалардың іс-әрекетін басқару механизмдерді ойластыру, қадағалау жұмысының нәтижелерін түзету. Балалар әрекеті мен өзінің әрекетін түзету. Білім, білік, дағдыларында қателіктерді және білім алудағы жетістіктерді іріктеу. Диагностика негізінде балалармен жұмыс режимдерін ұйымдастыру және мазмұнына түзетулер енгізу.	Білім беру стандартын меңгеру, жалпы оқыту, білік пен дағдылардың дамыту деңгейі. Оқу ақпараттарды іріктеу, меңгеру үрдісінде жағымды мотивация болуына ынталандыру. Рефлексия типтері. Педагогтың рефлексивті мәдениеті.

М 4.2	Рефлексивті қызметін, тұлғалық өсуін, тәрбиелеу, білім беру, даму деңгейін анықтауды қарастыратын орындаушылық-басқару шы қызметі	Әртүрлі жастағы балалармен, олардың қабілеттерін дамыту үшін үстел үсті, дидактикалық, компьютерлік, интеллектуалдық ойындарды ұйымдастыру тәсілдерін меңгеру. Әртүрлі бақылау түрлерін, қорытынды диагностика мен жаңа міндет пен мақсат қоюды жүзеге асыру.	Жеке ерекшеліктерді есепке алу, іс-әрекет түрлерін таңдау. Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, білім беру, даму сапасының мониторингі. Бақылау формалары.

"Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту"
мамандығы бойынша техникалық
және кәсіптік білім беру кәсіби
стандартына 3-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ ҚР)				
Базалық топ	3320 Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту қызметкері			
Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (ҮБС)				
ҰБШ сәйкес біліктілік деңгейі	Санаттар			
4				санаты жоқ
5	жоғарғы	бірінші	екінші	

2-кесте.Еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар		
Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (мекеме, ұйым)	Меншік нысандарына қарамастан мектепке дейінгі мекемелердің барлық түрлері (мемлекеттік, жекеменшік, шағын-орталықтар)	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Тұрақты жұмыс кестесі, мөлшерлі жұмыс күні 18 сағат, 1,5 жүктемеге дейін рұқсат етіледі	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	ҚР заңнамаларына сай (мектепке дейінгі білім беру маманы дипломының болуы, КДДБББ сертификаты, дәрігерлік кітапша)	
ҰБШ біліктілік деңгейі	Санаты жоқ орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	-
4	Екінші санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	3 жылдан кем емес
5	Бірінші санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	4 жылдан кем емес
5	Жоғары санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	5 жылдан кем емес
5	Санаты жоқ орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	-

3-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің тізбесі (кәсіптер еңбек функциялары)	
Е ң б е к функцияларыны ң шифрі	Еңбек функциялары атауы(кәсіби стандарттардың бірліктері)
Ф 1	Мектеп жасына дейінгі балалардың тұлғалық әлеуетін диагностикалау.
Ф 2	Тұлғаны қалыптастыру моделін әзірлеу
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайларды жобалау
Ф 4	Білім алушылардың тұлғалық және кәсіптік әлеуетін (сапасын) ашуға арналған жағдай орнату
Ф 5	Өзіндік іс–әрекетті түзету және рефлексиялау
Ф 6	Оқыту сапасының мониторингін өткізу

4-кесте.Кәсіби стандарт бірліктерінің сипаттамасы (функционалдық карта)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралы	Міндеттер (еңбек әрекеттерінің сипаттамасы)
Ф 1	Себеп, қажеттіліктер, сезім (эмоциялар), қызығушылықтар, сезінулер, түйсік, қабылдау, жады, ойлау, сөйлеу, ерік, қабілеттер. Мінез.Баланың дене, психологиялық, рухани, интеллектуалдық дамуы.	Сауалнамалар, тест тапсырмалары, сұрау парағы	М 1.1 Баланың тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеу.
			М 1.2 Баланың тұлғалық әлеуетін диагностикалауды өткізу
			М 1.3 Диагностика нәтижелерін жүзеге асыру
			М 1.4 Тұлға моделін қалыптастыруда диагностика нәтижелерін пайдалану
Ф 2	Ұтқырлықты, икемділікті , кері әсерлерге қарсы тұру, ашық ақпараттық қоғам жағдайына тез бейімделетін қабілетті дамыту	Модель әзірлеу бойынша жұмыс жоспары. Рухани-адамгершілік орта. Тұлғаны қалыптастыру моделі.	М 2.1 Бейімделу, ұжым қалыптастыру, мемлекеттік тілді, көптілділікті білуге және құрметтеуге тарту, қарым-қатынас мәдениетіне тәрбиелеуге жағдай жасау.
			М 2.2 Ұлттық сана-сезім қалыптастыру, эстетикалық қызығушылығы мен көркем талғамын дамыту
			М 2.3 Мектеп жасына дейінгі балаларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тарту.
			М 2.4 Көшбасшының, өз елінің патриоттарының

			тұлғалық сапаларын дамыту
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлар. Денсаулық сақтау ортасы	Оқу-әдістемелік қамту. Оқытудың техникалық құралдары. Жабдықталған мультимедиялық кабинеттер, спорт залдар.Ойын құралдары және дидактикалық материалдар, аудиовизуалды құралдар.Кітапхана, электронды оқу залы.	М 3.1 Әлеуметтік қорғау, бейімделу, балалар мен тәрбиешілердің денсаулығын сақтау.
			М 3.2 Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамту.
			М 3.3 Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамту
			М 3.4 Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқару жүйесін әзірлеу
Ф 4	Педагогикалық үрдістің мазмұнын, педагогикалық құралдарды, технологияларды, педагогикалық қызметті ұйымдастырудың құрылымын, түрлері мен тәсілдерін білу	Педагогикалық қызметтің мазмұны. Педагогикалық үрдістің барысын және нәтижесін болжау әдістемесі. Мектеп жасына дейінгі балалар мен тәрбиеші қызметінің жоспары. Педагогикалық қызметті ұйымдастыру моделі.	М 4.1 Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қою. Соңғы нәтижені болжау.
			М 4.2 Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу және құрастыру
			М 4.3 Нәтижеге бағытталған ұйымдастырылған оқу әрекеттерін моделдеу.
			М 4.3 Балаларды тапсырмалар, жаттығулар орындауға жұмылдыру
Ф 5	Өз қызметінің рефлексиясы және түзету . Ояту, жеке мотивация, адамның сыртқы проблемасын ішкі проблемасына айналдыру	Өзара бірлескен іздеу режимі. Талдау мен өзіндік талдау сызбасы. Рефлексия нәтижелері. Қызметті түзету	М 5.1 Адамның өзіндік талдау, ұғыну, түйсіну қабілеттерін дамыту.
			М 5.2 Рефлексивтелетін қызметтің тиімділігін, өнімділігін зерттеу.
			М 5.3 Рефлексия нәтижелерін анықтау және тұжырымдау.
			М 5.4 Педагогикалық қызметке өзгерістер енгізу.
	Оқу сапасының мониторингін өткізу.	Сауалнама жүргізу, бірлескен рефлексия. Ішкі және сыртқы бақылау. Электрондық бақылаушы бағдарламалар.	М 6.1 Тәрбиешінің мониторинг жүргізуге дайындығы.
			М 6.2 Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтау
			М 6.3 Педагогикалық қызметті талдау және бағалау

Ф 6	Қызметті бақылау, бағалау, талдау.	рефлексия. Баланың портфолиосы. Дамыту және тәрбиелеу, мектепте оқуға дайындығы деңгейінің нәтижесі.	М 6.4 Педагогикалық менеджменттің таңдалған әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігі. Балалар, ата-аналар, қоғам көзқарасындағы оқу орнының, тәрбиешінің имиджі.
4.1 Тәрбиеші құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар			
Міндеттер №	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
М 1.1	Баланың тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеуді, өзбетімен жоспарлауды қарастыратын орындаушылық-басқару қызметі.	Балалардың әлеуметтік жағдайын (жанұя жағдайы мен тұрмыстық жағдайлар) зерттеу. Баланың әлеуметтік суретін (бағалық, мотивация, әрекеттік, коммуникативтік, когнитивтік қорлар) құрастыру. Мектеп жасына дейінгі балалардың қызығушылықтары, бейімділігі, мотивтері туралы баланың портфолиосына мәліметтер жинақтау.	Баланың тұлғалық сапалары. Балалардың жас және жеке ерекшеліктері. Мектеп жасына дейінгі балалардың психологиялық ерекшеліктері. Зерттеу өткізу әдістері мен формалары.
М 2.1	Өзбетімен бейімделуге, ұжым қалыптастыру үшін ауызша және жазбаша коммуникацияның түрлерін пайдалануды қарастыратын, мінез-құлық мәдениетін тәрбиелеуге жауапкершілікпен қарайтын, тәрбие үрдісі нормаларын басшылықпен жүргізуді орындаушылық-басқару қызметі.	Іс-әрекет пен мінез-құлық нормаларын таңдау, адекватты жағдайлар; ақпараттық қорлар мен арнайы білімдерді пайдалану; сенімділік ахуалы мен балалар ұжымын қалыптастыру. Қоғамдағы этикалық және эстетикалық нормаларды сақтауға үйрету. Балаларда ес, зейін, ойлау, бастамашылдық, қарым-қатынас біліктерін дамыту.	Тәрбие жұмысы, ұжым құру теориясы мен әдістемесі. Жалпыадамзаттық құндылықтар. Тәрбие шараларын ұйымдастыру. Тәрбиеленуші моделі. Мінез-құлық мәдениеті.
	Әлеуметтік қорғауды, бейімделуді, балалар мен тәрбиешілердің денсаулығын сақтауды	Әр тәрбиеленушінің қабілеті мен бейімделуін дамытуға қолайлы жағдай жасау. Балаларды тамақтандыру, ұйықтату, дәрігерлік қызмет көрсетумен қамтамасыз	Педагогикалық үрдісті ұйымдастырудың ерекшеліктері.

М 3.1	қарастыратын педагогикалық үрдістегі орындаушылық- басқару қызметі.	ету. Салауатты өмір салтын сақтау. Санитарлық талаптарға сай қауіпсіздік техникасы ережелерін, санитарлық-гигиеналық нормаларды, безендіруге қойылатын эстетикалық талаптарды сақтау.	Денсаулықты сақтау ортасын құрастыру. Ғимаратқа қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптар. Нормативтік құжаттар.
М 4.1	Педагогикалық қызметтің мақсаты мен міндеттерін анықтау, педагогикалық қызмет пен оның нәтижесін болжау шеңберіндегі орындаушылық-басқару қызметі.	Ұйымдастырылған оқу әрекетінің мақсат - міндеттерін тұжырымдау. Соңғы нәтижені болжау. Педагогикалық міндеттерді, ұйымдастырылған оқу, еңбек, ойын әрекеттерін, режимдік сәттерді жоспарлау, ата-аналармен жұмыс жасау біліктерін нақтылау.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру бойынша тәжірибелік-бағдарланған, кәсіби білім. Оқу қызметін жоспарлау және ұйымдастыру. Оқыту және дамыту үрдісін ұйымдастыру түрлері, тәсілдері мен құрылымы.
М 5.1	Өз қызметін жоспарлау, қоршаған ортамен пәндік-әлеуметтік қарым-қатынасын өзіндік талдау, ұғыну, түйсінуді қарастыратын тәрбиелеу, оқу үрдісі шеңберіндегі орындаушылық-басқару қызметі.	Адамның өзіндік талдауға қабілетін дамыту, қоршаған ортамен заттық-әлеуметтік қарым-қатынасын ойлау және қайта ойлау. Ұйымдастырылған оқу формаларында балаларға түсірілетін гигиеналық жүктеменің талаптарын сақтау. Тәрбиешілердің ата-аналармен, заңды өкілдермен қарым-қатынасын дамыту.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, білім беру және даму сапасының мониторингісін өткізу
М 6.1	Мониторинг өткізуге тәрбиешінің дайындық деңгейін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі орындаушылық-басқару қызметі.	Білім сапасын диагностикалау, педагогикалық талдау тәсілдерін меңгеру.	Педагогикалық диагностика теориясы, әдістемесі мен технологиясы, мониторинг өткізу.
5.4 Тәрбиеші құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар			
		Педагогикалық қызметті жоспарлау және жүзеге асыру үшін кәсіби диагностикалау (психологиялық,	Мектеп жасына дейінгі баланың тұлғалық қасиеттері. Диагностиканы өткізу құралдары мен әдістемесі. Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық (

М 1.2	Баланың тұлғалық әлеуетін диагностикалауды қарастыратын басқару қызметі.	әлеуметтік, медициналық). Баланың жеке даму траекториясын әзірлеу. Әр баланың тұлғасын дамытуға ықпал ететін жақсы және әлсіз жақтарын, мотивтері, бейімделушіліктерін, қызығушылықтарын, жеке қабілеттерін зерттеу.	зейін, ес, ойлау, сөйлеу) және қарым-қатынас сферасын дамыту. Әртүрлі топтағы балаларды дамыту ерекшеліктері. Психологиялық, әлеуметтік, медициналық диагностика. Тәрбиешінің диагностикалық біліктері.
М 2.2	Ұлттық сана-сезімді қалыптастыру, көркем талғамы мен эстетикалық қызығушылығын дамытуды қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Ұжымның қалыптасуы, тұлғаралық қарым-қатынас негіздері мен мәдениетіне тәрбиелеу. Балаларды жеке гигиена негіздеріне үйрету.	Жалпыадамзаттық құндылықтар. Тәрбие жұмысының әдістемесі. Коммуникативтік әлеуметтік құзыреттіліктер. Жеке гигиена негіздері.
М 3.2	Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамтуды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлармен қамтамасыз ету. Оқу-әдістемелік кешеннің, картотеканың, дидактикалық, оқытудың техникалық және басқа да құралдарының болуы мен білім стандартына, кабинеттің бейініне сәйкестігі.	Білім беру үрдісінің материалды-техникалық, әдістемелік қамтамасыз етілуі. Оқу–тәрбие үрдісін ұйымдастыру ерекшеліктері. Қауіпсіздік ережелері, санитарлық-гигиеналық нормалар. Өрт қауіпсіздігі.
М 4.2	Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу мен құрастыруды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпаратын болжау тәсілдерін меңгеру. Педагогикалық мақсатқа жету үшін оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу, ойлауды дамыту. Оқу материалын таңдау. Оқу ақпаратын талдау, логикалық құрылымдау тәсілдерін меңгеру. Бала әрекеті мен өз әрекетінің тізбектілігін құру білігі. Баланың күнделікті ойын, серуен, күн режиміне сай басқа да шараларын уақтылы ұйымдастыру.	Оқу-тәрбие үрдісін ұйымдастыру бойынша нормативтік құжаттар. Бала мен тәрбиешінің педагогикалық қарым-қатынасы. Білім мазмұны, педагогикалық құралдар, технологиялар. Пәндік, пәнаралық білімді жүйелеу. Жасына сай білім беру облыстарының бағдарламалық мазмұны.
	Әрекет ауысуын, ойлау әрекетінен дене әрекетіне көшу, қызметтің тиімді	Бірлескен ізденіс тәртіптемесін ұйымдастыру. Баламен жұмыстың мақсатын	

М 5.2	тәсілдерін таңдау. Орындалған әрекеттердің тізбектілігін қалпына келтіру.	анықтау, өзбетімен білімін жетілдіруге, қызығушылық, белсенділікке үйрету.	Рефлексия – баланың оқу жетістіктерін анықтау, қызмет тәсілдерін түсіну.
М 6.2	Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтауды қарастыратын оқу – тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Бақылаудың әртүрлі формаларын өткізу: фронталды, топтық, жеке , аралас және балалардың өзін-өзі қадағалауы. Әр жастағы балалардың даму деңгейін анықтау. Білім сапасын тәуелсіз бағалауды өткізу.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, оқыту, даму сапасының мониторингісін жүргізу. Бақылау формалары.
5.3 Тәрбиеші құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар			
М 1.3	Диагностика нәтижесін жүзеге асыруды қарастыратын басқару қызметі.	Мектеп жасына дейінгі балалардың ойын, оқу, еңбек әрекеттерін ұйымдастыру бойынша педагогикалық қызметтің диагностикасы нәтижесін талдау. Әр жастағы балалардың сөйлеу кемшіліктерін анықтау және түзету жұмыстарын, психологиялық – педагогикалық диагностикасын жүргізу.	Диагностика нәтижесін пайдалануда тәжірибеге бағытталған, кәсіби білім . Балалардың қабілетін дамыту.
М 2.3	Балаларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тартуды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Рухани-адамгершілік орта құру. Адамгершілік сапаларын дарыту. Рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру. Тәртіп нормалары тәсілін меңгеру.	Жалпыадамзаттық құндылықтар. Тәрбие шараларын ұйымдастыру . Рухани-адамгершілік тәрбие.
М 3.3	Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамтуды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Әдістемелік шараларға, біліктілікті арттыру курстарына қатысу. Оқу орнындағы әдістемелік бірлестік, шығармашылық топ, озық тәжірибе мектебі жұмысына қатысу.	Әдістемелік жұмысты ұйымдастыру. Әдістемелік ұсынымдар дайындау. Жаңа педагогикалық технологиялар.
М 4.3	Нәтижеге бағытталған ұйымдастырылған оқу әрекеттерін модельдеуді қарастыратын оқу –	Тақырыптық жоспарға сәйкес құзыреттілікті қалыптастыруға бағытталған тәрбиелеу-білім беру жұмыстарының, сценарийлер мен мерекелерді, бос уақытты ұйымдастырудың	Ұйымдастырылған оқу әрекетіне қойылатын қазіргі талаптар. Оқыту әдістерінің жіктелуі. Баланың жасына сай режимдік сәттерді ұйымдастырудың

	тәрбиелеу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	конспектілерін құрастыру. Сабаққа көрнекі материалдар дайындау. Оқу әрекеті мен моторика, ес, сөйлеу жаттықтыру сағаттарын моделдеу және өткізу.	кәсіптік сапалары. Оқытудың инновациялық технологиялары.
М 5.3	Рефлексия нәтижесін тұжырымдау және проблеманы анықтау, шешу тәсілдерін игеруді қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Алдағы жұмыстың мақсатын анықтау, алынған нәтижені тұжырымдау. Жеке шығармашылық өсуі, рефлексивтік қызметін болжау.	Рефлексия дамыту мазмұны мен жолдары. Рефлексия нәтижесі, алдағы жұмыстың мақсатын анықтау.
М 6.3	Педагогикалық қызметті бағалау мен сараптауды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу материалын меңгеру, дамыту үрдісінде балалардың қызметін талдау мен бағалау. Балалардың тәрбиелік деңгейі мен білім деңгейін талдау. Бағалау және өзін–өзі бағалау. Бағалау нәтижелеріне өзгерістер енгізу.	Білім сапасының критерийлері мен көрсеткіштері. Оқыту нәтижесіне берілетін педагогикалық сараптама технологиялары. Оқыту, тәрбиелеу, дамыту сапаларының мониторингін өткізу бағдарламасы мен әдістемесі. Педагогикалық бағалау функциясы.
5.2 Тәрбиеші құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар			
М 1.4	Өзбетімен баланың жеке траекториясын құрастыру және диагностика нәтижелерін пайдалануға жауапкершілігін қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Тұлға мен ұжымның психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың нақты әдістемесін қолдану. Педагогикалық қызметті жоспарлау және жүзеге асыру үшін психологиялық, медициналық, әлеуметтік мониторинг жүргізу. Баланың дидактикалық, конструктивті, коммуникативтік және ұйымдастырушылық қабілеттерін дамыту.	Диагностика өткізу әдістемесі. Бала дамуының жеке траекториясы. Баланың белсенділігін зерттеуді диагностикалау.
М 2.4	Көшбасшының тұлғалық сапасын, өз елінің патриотын дамытуға жауапкершілікті қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділік, креативтілік, жинақылық қасиеттерін қалыптастыру.	Көшбасшылық қасиеттерді дамыту. Рухани-адамгершілік тәрбиесі. Патриоттық тәрбие.

М 3.4	Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқаруды дамытуды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Білім алушылар, ата-аналар қажеттіліктерін қанағаттандыру, іс-әрекетті үйлестіру, тиімді нәтижеге қол жеткізу. Өзін-өзі басқару мен бірлесе басқаруды дамыту.	Басқарудың негізгі әлеуметтік функциясы. Еңбек функциясы. Басқару, ұйымдастырушылық, әлеуметтік-тұрмыстық функция.
М 4.4	Балаларды шығармашылық тапсырмалар, жаттығулар орындауға өзбетімен жұмылдыруға жауапкершілікті қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Күн режимі бойынша белсенді әрекеттер орындау, әртүрлі танымдық ойындар ұйымдастыру. Балалардың денсаулық, таным, әлеумет, дамыту, ойын, еңбекке баулу аймақтары бойынша қызметін белсендіру, тәртібін реттеу. Баланың жасына сай күн режимін, математикалық түсініктерін қалыптастыру, қоршаған ортамен, бейнелеу өнерімен таныстыру бағытында оқу әрекеттерін ұйымдастыру .	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. Оқу ақпаратын алу көздерін іріктеу, игеру үрдісінде оң мотивацияға ынталандыру. Жасы мен бағдарламаға сай әртүрлі қызметтерді ұйымдастыру ерекшеліктері.
М 5.4	Өзбетімен жағдаятты бақылау және бағалау, өз мақсатына түзетулер енгізу.	Келесі әрекеттерге өзгерістер енгізу. Жалпы еңбекке баулу және кәсіби әрекеттерін дамыту және түзету. Диагностикалық мәліметтер негізінде балалармен жұмыс режимі сәттерін ұйымдастыру және оның мазмұнын түзету.	Баланың жас ерекшеліктеріне сәйкес рефлексия жүргізу.
М 6.4	Таңдалған педагогикалық менеджмент әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігін талдауды қарастыратын	Оқу орнының нарық сұранысы мен қажеттілігіне, нақты тұтынушының сұранысына бағытталуы. Мектепке дейінгі ұйымдардың балалар мен ата-аналар, қоғам алдындағы имиджін, мәртебесін көтеру мақсатында шаралар ұйымдастыру және өткізу . Имидж, оқу сапасын	Педагогикалық менеджмент функциясы, әдістері мен формалары. Оқу орны, педагогтың имиджін анықтау критерийлері. Рейтинг

	педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	арттыруға ұмтылу, сұранысқа сай мақсат пен бағдарламаларды түзету, соңғы іс-әрекет нәтижесін анықтау.	картасы. Мектепке дайындық деңгейінің жоғары нәтижелері.

5. Кәсіби стандарт негізінде берілетін сертификаттардың түрлері

6. Кәсіби стандартты әзірлеушілер

Орал гуманитарлық-техникалық колледжі

7. Келісім парағы

Мекеме атауы	Келісім уақытты
Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі	
Орал қаласының № 6 "Шолпан" мектепке дейінгі мекеме	
Орал қаласының № 10 "Балапан" мектепке дейінгі мекеме	

8. Кәсіби стандартты сараптау және тіркеу

Кәсіби стандарт тіркелді ____

____

Кәсіби стандарттар Реестріне енгізілді, тіркеу № ______________

Хат (хаттама) № ____________________ Мерзімі ____________________

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі міндетін
атқарушының 2013 жылғы 13
қыркүйектегі
№ 373 бұйрығымен бекітілді

"Дене тәрбиесі және спорт" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік білім беру кәсіби стандарты

1. Жалпы ережелер

1. Кәсіби стандарт:

1) кәсіби білім беру мен еңбек салалары арасындағы қарым-қатынасты реттеуге;

2) кәсіби қайта даярлау мен біліктілігін көтеруді дайындау бағдарламаларын әзірлеу талаптарының мерзімін белгілеуге;

3) аттестациялау мен сертификаттауда қызметкерлердің құзыреттілігін бағалау талаптарының мерзімін белгілеуге арналған.

2. Кәсіби стандарт негізгі пайдаланушылары:

1) білім беру мекемелері түлектері;

2) облыстық білім басқармасының, қалалық, аудандық білім бөлімдерінің, білім жетілдіру орталығы, білім мекемелерінің басшылары, мекеме персоналын басқару құрылымдарының басшылары мен мамандары;

3) білім беру бағдарламаларын әзірлеуші мамандар;

4) мамандардың кәсіби даярлығын бағалау және біліктілігіне сәйкестігін растау саласындағы мамандар.

3. Кәсіби стандарттар негізінде біліктілік сипаттамалары, лауазымдық нұсқаулар, профессиограмма, білім саласындағы ұйымдардың корпоративтік стандарттары, үлгілік оқу бағдарламалары, үлгілік оқу жоспарлары әзірленеді.

4. Осы кәсіби стандартты төмендегі терминдер мен қысқартулар қолданылады:

1) біліктілік – жұмысшының еңбек қызметінің нақты түрі шеңберінде нақты функцияларды сапалы орындауға дайындығы;

2) біліктілік деңгейі – күрделілігі, еңбек функцияларының стандартты еместігі, жауапкершілігі мен өзбетінділігі параметрлерімен жіктелетін жұмысшылардың құзыреттілігіне қойылатын талаптар жиыны;

3) еңбек заттары – нақты еңбек құралдары көмегімен өнім әзірлеу мақсатында жұмысшының әрекеттері бағытталған заттар;

4) еңбек құралдары – еңбек заттарын бастапқы жағдайынан өнімге түрлендіруде жұмысшының қолданатын құралдары;

5) еңбек қызметінің түрі – еңбек функциялары мен оларды орындауға қажетті құзыреттіліктердің тұтас жиынымен құрамдастырылған кәсіби қызмет саласының құрама бөлігі;

6) еңбек функциясы – еңбек үрдісінің бір немесе бірнеше міндетін шешуге бағытталған өзара байланысқан әрекеттер жиыны;

7) кәсіби қызметтің саласы – ортақ интеграциялық негізі (міндеті, нысандары, технологиялары, соның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) бар және ұқсас еңбек функциялары мен оларды орындайтын құзыреттіліктерінің болжалды жиынынан тұратын саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) кәсіби стандарт – кәсіби іс-әрекеттің нақты саласындағы біліктілік деңгейлерге, құзыреттіліктерге, сонымен қатар еңбек мазмұны, сапасы және шарттарына қойылатын талаптарды анықтайтын стандарт;

9) кәсіби стандарт бірлігі – кәсіби стандарттың еңбек қызметінің нақты түрі бойынша маңызды, қатысымды дербес, аяқталған, бүтін нақты еңбек функциясының толық сипаттамасының құрылымдық элементі;

10) кәсіп – арнайы теориялық білім мен арнайы дайындық нәтижесінде пайда болатын практикалық білік, жұмыс тәжірибесі кешенін меңгеруді қажет ететін еңбек қызметі түрі;

11) құзыреттілік – білім, білік және тәжірибені еңбек қызметінде пайдалану қабілеті;

12) лауазым – ұйымның ұйымдастырушы-әкімшілік иерархия жүйесіндегі функционалды орын;

13) міндет – нақты еңбек заттары мен құралдарын пайдаланып еңбек функциясын жүзеге асырумен және нәтижеге жетуге байланысты әрекеттер жиынтығы;

14) сала – өндірілетін өнім, өндіріс технологиясы, негізгі қорлар мен жұмыс жасаушылардың кәсіби біліктері ортақ мекемелер мен ұйымдардың жиыны;

15) салалық біліктілік шеңбері – салада танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

16) ұлттық біліктілік шеңбері – еңбек нарығындағы танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

17) функционалдық карта – бір немесе басқа да кәсіби қызмет саласында нақты қызмет түрін орындайтын жұмысшының еңбек функциялары мен міндеттерінің құрылымдық сипаттамасы.

5. Бұл кәсіптік стандартта келесі қысқартулар қолданылады:

КҚ – кәсіби қызмет;

ҚТ – қызмет түрі;

КС – кәсіби стандарт;

ҰБШ – ұлттық біліктілік шеңбері;

БТБА – ҚР жұмысшылар кәсіптері мен жұмыстарының бірыңғай тарифтік – біліктілік анықтағышы;

ҚР МКЖ - 01-2005- Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші;

ҮБС – педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары;

КДДБББ -кәсіптік даярлығының деңгейін бағалау және мамандығы бойынша біліктілікті беру;

М - міндеттер;

Қ – қызметтер.

2. Кәсіби стандарт паспорты

6. Экономикалық қызмет түрі (кәсіби қызмет саласы): Дене тәрбиесі және спорт.

7. Экономикалық қызметтің (кәсіби қызмет саласының) негізгі мақсаты: адамның тұлғалық және кәсіби әлеуетінің ашылуына жағдай жасау.

Кәсіби стандарт "Дене тәрбиесі және спорт" кәсіби облысындағы білім беру жүйесінің педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігі мен құзыреттілігі, еңбек шарты, сапасы, мазмұнына қойылатын талаптарды белгілейді.

8. Еңбек қызметі, кәсіп түрлері, біліктілік деңгейлері осы кәсіби стандарттың 1-қосымшасында берілген.

Стандарт талаптары берілген саланың келесі кәсіптеріне қатысты: нұсқаушы, мұғалім, жаттықтырушы.

3. Еңбек қызмет түрлерінің карточкалары (кәсіп)

1) Кәсіп атауы: нұсқаушы.

9. ҰБШ бойынша біліктілік деңгейі -5.

10. Лауазымның мүмкін атаулары: жүзу бойынша нұсқаушы, дене шынықтыру бойынша нұсқаушы, емдік дене шынықтыру нұсқаушысы, көпшілік шараларды ұйымдастыру жұмыстары бойынша нұсқаушы, тренажер нұсқаушысы, туризм бойынша нұсқаушы.

11. Нұсқаушы кәсібі субъектіге құзыретті жеке тұлғаның денсаулық сақтау, ақпараттық-оқыту ортасын құруға, рухани, интеллектуальдық және дене мүмкіндіктерін дамытуға, өзіне-өзі білім беру мен өзін-өзі дамытуға қолайлы жағдай жасауға міндет жүктейді.

Жаттықтырушы оқу-тәрбие үрдісінің ұйымдастырушылық, техникалық және әдістемелік жағдайларын жасайды: жоспарлаушы құжаттарды, оқу-әдістемелік кешен, көрнекі құралдар, оқу орны құжаттарын безендіреді, оқушы мен мұғалім, нұсқаушы, жаттықтарушы портфолиосын әзірлейді, оқытудың техникалық құралдары мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданады.

Оқу орнының ата-аналармен қарым-қатынасына, рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, қазақстандық патриоттық тәрбие беруге, креативті ойлауды дамыту мәселелеріне, әдістемелік, педагогикалық және басқарушылық кәсіпқойлыққа, тұлғалық-кәсіптік құзыреттіліктерді қалыптастыруға аса көңіл бөлінеді.

Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

12. Жаттықтырушының еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

13. Кәсіптің еңбек функциялары тізімі осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

14. Кәсіби стандарттың бірліктері мен жаттықтырушының орындайтын еңбек функцияларын сипаттайтын функциональдық карта осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

15. Жаттықтырушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

2) Кәсіп атауы: мұғалім.

9. ҰБШ бойынша біліктілік деңгейі -5.

10. Лауазымның мүмкін атаулары: дене тәрбиесі және спорт мұғалімі.

11. Мұғалім кәсібі субъектіге құзыретті жеке тұлғаның денсаулық сақтау, ақпараттық-оқыту ортасын құруға, рухани, интеллектуальдық және дене мүмкіндіктерін дамытуға, өзіне-өзі білім беру мен өзін-өзі дамытуға қолайлы жағдай жасауға міндет жүктейді.

Мұғалім оқу-тәрбие үрдісінің ұйымдастырушылық, техникалық және әдістемелік жағдайларын жасайды: жоспарлаушы құжаттарды, оқу-әдістемелік кешен, көрнекі құралдар, оқу орны құжаттарын безендіреді, оқушы мен мұғалім, нұсқаушы, жаттықтарушы портфолиосын әзірлейді, оқытудың техникалық құралдары мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданады.

Оқу орнының ата-аналармен қарым-қатынасына, рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, қазақстандық патриоттық тәрбие беруге, креативті ойлауды дамыту мәселелеріне, әдістемелік, педагогикалық және басқарушылық кәсіпқойлыққа, тұлғалық-кәсіптік құзыреттіліктерді қалыптастыруға аса көңіл бөлінеді.

Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс осы стандарттың 3-қосымшасында көрсетілген.

12. Мұғалімнің еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар осы стандарттың 3-қосымшасында көрсетілген.

13. Кәсіптің еңбек функциялары тізімі осы стандарттың 3-қосымшасында көрсетілген.

14. Кәсіби стандарттың бірліктері мен мұғалімнің орындайтын еңбек функцияларын сипаттайтын функциональдық карта осы стандарттың 3-қосымшасында көрсетілген.

15. Мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы стандарттың 3-қосымшасында көрсетілген.

3) Кәсіп атауы: жаттықтырушы.

9. ҰБШ бойынша біліктілік деңгейі -5.

10. Лауазымның мүмкін атаулары:

11. Жаттықтырушы кәсібі субъектіге құзыретті жеке тұлғаның денсаулық сақтау, ақпараттық-оқыту ортасын құруға, рухани, интеллектуальдық және дене мүмкіндіктерін дамытуға, өзіне-өзі білім беру мен өзін-өзі дамытуға қолайлы жағдай жасауға міндет жүктейді.

Жаттықтырушы оқу-тәрбие үрдісінің ұйымдастырушылық, техникалық және әдістемелік жағдайларын жасайды: жоспарлаушы құжаттарды, оқу-әдістемелік кешен, көрнекі құралдар, оқу орны құжаттарын безендіреді, оқушы мен мұғалім, нұсқаушы, жаттықтарушы портфолиосын әзірлейді, оқытудың техникалық құралдары мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданады.

Оқу орнының ата-аналармен қарым-қатынасына, рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, қазақстандық патриоттық тәрбие беруге, креативті ойлауды дамыту мәселелеріне, әдістемелік, педагогикалық және басқарушылық кәсіпқойлыққа, тұлғалық-кәсіптік құзыреттіліктерді қалыптастыруға аса көңіл бөлінеді.

Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс осы стандарттың 4-қосымшасында көрсетілген.

12. Жаттықтырушының еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар осы стандарттың 4-қосымшасында көрсетілген.

13. Кәсіптің еңбек функциялары тізімі осы стандарттың 4-қосымшасында көрсетілген.

14. Кәсіби стандарттың бірліктері мен жаттықтырушының орындайтын еңбек функцияларын сипаттайтын функциональдық карта осы стандарттың 4-қосымшасында көрсетілген.

15. Жаттықтырушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы стандарттың 4-қосымшасында көрсетілген.

Дене тәрбиесі және спорт
кәсіби стандартына
1-қосымша

1.Қызмет түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері

<table>
<tr><th>№ р/с</th><th>Қызмет түрі атауы</th><th>Еңбек нарығы тенденцияларын есепке алғандағы кәсіп атауы</th><th>ҚР МЖ 01-2005 сай кәсіптер атауы</th><th>ҰБШ біліктілік деңгейі</th></tr>
<tr><td></td><td rowspan="4">Педагогикалық қызмет</td><td>Санаты жоқ нұсқаушы (5.5)</td><td rowspan="4">Жүзу бойынша нұсқаушы, дене шынықтыру бойынша нұсқаушы, емдік дене шынықтыру нұсқаушы, көпшілік шараларды ұйымдастыру жұмыстары бойынша нұсқаушы, тренажер нұсқаушысы, туризм бойынша нұсқаушы</td><td>5</td></tr>
<tr><td></td><td>Екінші санатты нұсқаушы (5.4)</td><td>5</td></tr>
<tr><td></td><td>Бірінші санатты нұсқаушы (5.3)</td><td>5</td></tr>
<tr><td></td><td>Жоғарғы санатты нұсқаушы (5.2)</td><td>5</td></tr>
<tr><td></td><td rowspan="4">Педагогикалық қызмет</td><td>Санаты жоқ мұғалім (5.5)</td><td rowspan="4">Дене шынықтыру және спорт мұғалімі , спорт бойынша жаттықтырушы - оқытушы</td><td>5</td></tr>
<tr><td></td><td>Екінші санатты мұғалім (5.4)</td><td>5</td></tr>
<tr><td></td><td>Бірінші санатты мұғалім (5.3)</td><td>5</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

		Жоғарғы санатты мұғалім (5.2)		5
	Педагогикалық қызмет	Санаты жоқ жаттықтырушы (5.5)	Спорт бойынша жаттықтырушы-оқытушы	5
		Екінші санатты жаттықтырушы (5.4)		5
		Бірінші санатты жаттықтырушы (5.3)		5
		Жоғарғы санатты жаттықтырушы (5.2)		5

Дене тәрбиесі және спорт
кәсіби стандартына
2-қосымша

1. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)				
Базалық топ	3475 Спортшылар, нұсқаушылар, әдіскерлер			
Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (ҮБС)				
ҰБШ сәйкес біліктілік деңгейі	Санаттар			
5.5, 5.4, 5.3, 5.2	жоғарғы	бірінші	екінші	санаты жоқ

2. Еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Жекелік формаларына қарамастан барлық мекеме түрлері (мектепке дейінгі мекеме, бастауыш мектептер, орта мектептер, спорт мектептері, фитнес-клубтар, тренажер залдары)	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Тұрақты жұмыс кестесі, 18 сағаттық мөлшерлі жұмыс күні, 1,5 жүктеме беріледі.	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	ҚР Заңнамаларына сәйкес (нұсқаушының дипломы мен КДДБББ сертификатының болуы, медициналық кітапшасының болуы)	
ҰБШ біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру мен оқытудың деңгейі	Жұмыс тәжірибесінің талап етілуі
5	Санаты жоқ орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	-
5	Екінші санатты орта буын маманы : техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	3 жылдан кем емес
5	Бірінші санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік , (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	4 жылдан кем емес
	Жоғары санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік	

5	, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	5 жылдан кем емес

3-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің тізбесі (кәсіптер еңбек функциялары)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек қызметінің атауы (кәсіби стандартының бірліктері)
Ф 1	Білім алушының тұлғалық әлеуетін диагностикалау
Ф 2	Жеке тұлғаны қалыптастыру моделін құру
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайларды жобалау
Ф 4	Оқу-жаттығу үрдісінің моделін құрастыру
Ф 5	Білім алушылардың тұлғалық және кәсіптік әлеуетін (сапасын) ашуға арналған жағдай жасау
Ф 6	Өз қызметін талдау және түзету
Ф 7	Оқыту сапасының мониторингісін өткізу

4-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің сипаттамасы (функционалдық карта)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралы	Міндеттер (еңбек әрекеттерінің сипаттамасы)
Ф 1	Себеп, қажеттіліктер, сезім (эмоциялар), қызығушылықтар, сезінулер, түйсік, қабылдау, жады, ойлау, сөйлеу, ерік, қабілеттер. Мінез. Білім алушының дене, психологиялық, рухани, интеллектуалдық дамуы.	Сауалнамалар, тест тапсырмалары, сұрау парағы	М 1.1 Білім алушының тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеу.
			М 1.2 Білім алушының тұлғалық әлеуетін диагностикалауды өткізу
			М 1.3 Диагностика нәтижелерін жүзеге асыру
			М 1.4 Тұлға моделін қалыптастыруда диагностика нәтижелерін пайдалану
Ф 2	Ұтқырлықты, икемділікті , кері әсерлерге қарсы тұру, ашық ақпараттық қоғам жағдайына тез	Модель әзірлеу бойынша жұмыс жоспары. Рухани-адамгершілік орта. Тұлғаны қалыптастыру моделі.	М 2.1 Бейімделу, ұжым қалыптастыру, мемлекеттік тілді, көптілділікті білуге және құрметтеуге тарту, тұлғаны дене мәдениетіне тәрбиелеуге жағдай жасау.
			М 2.2 Адамның ұлттық сана-сезімін, үйлесімді дамуын қалыптастыру

	бейімделетін қабілетті дамыту		М 2.3 Білім алушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тарту.
			М 2.4 Көшбасшының, өз елінің патриоттарының ерік, тұлғалық сапаларын дамыту
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлар. Денсаулық сақтау ортасы	Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету. Жабдықталған кабинеттер, спорт залдары, құрал-жабдықтары, инвентарь Оқытудың техникалық құралдары.	М 3.1 Әлеуметтік қорғау, бейімделу, білім алушылар мен нұсқаушылардың денсаулығын сақтау.
			М 3.2 Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамту.
			М 3.3 Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамту
			М 3.4 Басқару, бірігe басқару және өзін-өзі басқару жүйесін әзірлеу
Ф 4	Педагогикалық үрдістің мазмұнын, педагогикалық құралдар, технологияларды және оқу-жаттықтыру қызметінің түрлері мен әдістерін, құрылымын білу.	Оқу-жаттықтыру қызметінің мазмұны. Педагогикалық үрдістің барысы мен нәтижесін жобалау әдістемесі. Білім алушы мен нұсқаушы қызметінің жоспары. Жаттығулар кешені, спорттық құралдар мен инвентарь. Оқу-жаттықтыру қызметін ұйымдастыру моделі.	М 4.1 Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қою. Соңғы нәтижені болжау.
			М 4.2 Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу және құрастыру
			З 4.3 Нәтижеге бағытталған оқу-жаттықтыру сабақтарын, жаттығуларды модельдеу .
			З 4.4 Дене жаттығулары кешені мен жаттықтыруларды орындауға білім алушыларды жұмылдыру
Ф 5	Білім алушының тұлғалық-кәсіптік әлеуетін (сапасы) ашу	Ақпараттық-оқыту ортасы. Оқу құжаттары, электрондық оқулықтар. Электрондық қорлар, Техникалық оқыту құралдары. Интерактивтік қарым-қатынас.	М 5.1 Ақпараттық-оқыту алаңын әзірлеу
			М 5.2 Оқу ақпаратын модульдеу
			М 5.3 Ақпараттық – оқыту ортасын құрастыру
			М 5.3 Интерактивті қарым-қатынас жобалау.
		Өзара бірлескен іздеу режимі. Талдау мен өзіндік талдау сызбасы.	М 6.1 Адамның өзіндік талдау, ұғыну, түйсіну қабілеттерін дамыту.

Ф 6	Өз қызметінің рефлексиясы және түзету . Ояту, жеке мотивация, адамның сыртқы проблемасын ішкі проблемасына айналдыру	Рефлексия нәтижелері. Қызметті түзету. Президенттік және Ұлттық тест. Білім алушылардың дене дайындық деңгейін бақылау нормативі, экспресс-тест арқылы анықтау.	М 6.2 Рефлексивтелетін қызметтің тиімділігін, өнімділігін зерттеу.
			М 6.3 Рефлексия нәтижелерін анықтау және тұжырымдау.
			М 6.4 Педагогикалық қызметке өзгерістер енгізу.
Ф 7	Оқу сапасының мониторингін өткізу. Қызметті бақылау, бағалау, талдау.	Сауалнама жүргізу, бірлескен рефлексия. Ішкі және сыртқы бақылау. Электрондық бақылаушы бағдарламалар. рефлексия. Білім алушының портфолиосы. Өзін-өзі бақылау күнделігі. Спорттық жарыстар нәтижесінің қорытындысы.	М 7.1 Нұсқаушының мониторинг жүргізуге дайындығы.
			М 7.2 Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтау
			М 7.3 Педагогикалық қызметті талдау және бағалау
			М 7.4 Педагогикалық менеджменттің таңдалған әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігі. Білім алушылар ата-аналар, қоғам көзқарасындағы оқу орнының, нұсқаушы имиджі

5.5 нұсқаушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

Міндет тер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
М 1.1	Білім алушылардың жеке әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеуді қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Тұлғаның жеке сапаларын зерттеуде тиімді диагностикалау әдістерін таңдау. Білім алушылардың спорттағы жеке тұлғалық сапаларын , дене, психикалық дамуын, техникалық-тактикалық жоғары деңгейдегі дайындығын зерттеу. Білім алушылардың жеке картасын жүргізу. Әртүрлі сапаларын дамыту.	Білім алушылардың жеке тұлғалық сапалары. Диагностика жүргізу құралдары мен әдістемесі . Білім алушылардың жас ерекшелік, психофизиологиялық және жеке ерекшеліктері, дене дайындығы. Білім алушылардың жеке картасын жасау технологиясы. Зерттеу жүргізудің формалары мен әдістері.
	Бейімделуге, ұжымның қалыптасуына, мемлекеттік тілді білуге	Басқа адамдармен қарым-қатынаста сенімділік ахуалын құру. Ұжымды қалыптастыру. Оқу-тәрбие үрдісіндегі барлық субъектілермен	Тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі. Педагогикалық такт, педагогикалық этикет.

М 2.1	және құрметтеуге, көптілді меңгертуге, жеке тұлғаның дене мәдениетін тәрбиелеуге жағдай жасау.	қарым-қатынаста педагогикалық этиканы сақтау, такт көрсету. Жарыстар мен жиындарда, жаттығу сабақтарында барлық білім алушылармен үнемі қарым-қатынас жасау.	Білім алушы моделі: тұлғалық сапасы мен білік тізімі, оқудағы жетістіктері мен қоғаммен қарым-қатынасы.
М 3.1	Білім алушылар мен нұсқаушылардың денсаулығын сақтауды, әлеуметтік қорғау, бейімделуді қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	Салауатты өмір салтын жүзеге асыру. Оқу-жаттықтыру үрдісінің қауіпсіздігін толық қамтамасыз ету. Тәрбиеленушілердің спортқа қызығушылығын қалыптастыру. Медициналық қызмет көрсетуді ұйымдастыру. Қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау, санитарлық-гигиеналық нормаларды, спорт құралдарын эстетикалық талапқа сай безендіру. Спорттық шаралар мен дене шынықтыру сабақтарын өткізуде білім алушылардың қауіпсіздігін толық қамтамасыз ету. Дене сымбатының, көзінің бұзылуының, қимыл-қозғалыстарының т.б. әр түрлі алдын алу және түзету шараларын өткізу.	Педагогикалық үрдісті ұйымдастыру ерекшеліктері. Салауатты өмір салтын насихаттау. Гигиена. Валеология. Емдік дене шынықтыру. Алдын алу жаттығулары. Денсаулық сақтау ортасын құру. Ғимаратқа, спорт залына қойылатын санитарлық-гигиеналық талап. Нормативтік құжаттар
М 4.1	Педагогикалық қызметтің мақсаты мен міндеттерін анықтау, педагогикалық қызмет пен оның нәтижесін болжау аясындағы басқару қызметі.	Адамның үйлесімді дамуы мен дене мәдениетін қалыптастыру. Соңғы нәтижені жобалау. Білім алушыны әлеуметтік ортада өнімді, белсенді өмірге дайындау. Дене тәрбиесінің білім беру, сауықтыру, тәрбиелеу міндеттерін анықтау. Оқу-жаттықтыру қызметінің күтілетін нәтижесін жобалау және жоспарлау.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыруда практикалық-бағытталушы, кәсіби білімдерді меңгеру. Оқу-жаттықтыру қызметін ұйымдастыру және жоспарлау.
		Оқыту ортасында жұмыстың	

М 5.1	Ақпараттық оқыту ортасын әзірлеуді қарастыратын оқыту үрдісі аясындағы басқару қызметі.	әдіс-тәсілдерін меңгеру. Инновациялық және Интернет технологияларды қолдану. Өзара бірлескен қызметте өзара түсінушілік, өзара қарым-қатынасты қамтамасыз ету. Спортшыларға спорттық қызмет техникасы мен тактикасын меңгерту.	Оқу-жаттықтыру қызметін ұйымдастырудың құрылымы, түрі, әдіс-тәсілдері, әдістемесі. Педагогикалық өзара қарым-қатынас. Білім алушылардың әртүрлі контингентінің ерекшелігі. Спорттық қызметтің техникасы мен тактикасының жіктелуі.
М 6.1	Өз қызметін жоспарлау, қоршаған ортамен пәндік-әлеуметтік қарым-қатынасын өзіндік талдау, ұғыну, түйсінуді қарастыратын оқу үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Қызметті қалыптастыру әдістері мен тәсілдерін меңгеру. Белгілі бір сапалары мен қабілеттерінің көрінуі, сыртқы проблеманың ішкі проблемаға ауысуы.	Рефлексияны ұйымдастыру кезеңдері. Рефлексия-субъектінің ішкі психикалық актілері мен жағдайын өзін-өзі тану үрдісі.
М 7.1	Нұсқаушының мониторинг жүргізуге дайындығының деңгейін қарастыратын оқу-жаттығу әрекеті аясындағы басқару қызметі.	Педагогикалық талдау және білім сапасын диагностикалау тәсілдерін меңгеру.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен технологиясы, мониторинг жүргізу.

5.4 нұсқаушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.2	Білім алушылардың жеке әлеуетін диагностикалауда зерттеуді үйренуді қарастыратын оқу-жаттықтыру үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Жеке тұлғаны зерттеуде нақты психологиялық-педагогикалық әдістемелер қолдану. Жаттықтыру және жарыс үрдісінде білім алушыларды зерттеу.	Диагностика жүргізу әдістемесі. Білім алушылардың дамуының жеке траекториясы. Білім алушылардың белсенділігін зерттеуді диагностикалық қамтамасыз ету.
М 2.2	Адамның ұлттық сана-сезімін, үйлесімді дамуын қалыптастыруды қарастыратын тәрбие үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды, қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты қалыптастыру. Түрлі спорттық шараларды ұйымдастыру және өткізу.	Жалпыадамзаттық құндылықтар. Спорттық шараларды ұйымдастыру. Тәрбие жұмысының әдістемесі.
		Оқу-әдістемелік кешеннің, басқа да оқытудың дидактикалық, техникалық	Әлемдік және отандық спорт түрлерінің дамуда

М 3.2	Педагогикалық үрдісті материалдық-техникалық қамтамасыз етуді қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	құралдарының, спорттық құрал-жабдықтар мен инвентарьдың сәйкес болуы. Тренажер, спорт залдары мен сырғанау мұз айдынының, бассейннің, теннис корты мен спорт алаңдарының. гигиеналық талаптарға сай болуын бақылау. Техникалық қауіпсіздік ережелері бойынша нұсқау өткізу. Әлемдік және отандық спорт түрлерінің даму тенденциялары мен жаңа медициналық-биологиялық, фармакологиялық әдістерді қолдану. Спорттық құралдарды жөндеу мен қайта сатып алуды жоспарлай білу.	тенденциялары мен жаңа медициналық-биологиялық, фармакологиялық әдістер. Қауіпсіздік техникасы, санитарлық-гигиеналық норма ережелері. Өрт қауіпсіздігі. Спорт құралдарын эксплуатациялау нормалары мен санитарлық ережелері. Қауіпсіздікті сақтау ережелері, санитарлық-гигиеналық талап. Өрт қауіпсіздігі. Спорт құралдарын эксплуатациялау нормалары мен санитарлық ережелерінің хаттамаларымен танысу.
М 4.2	Оқу ақпаратының мазмұнын жобалау және оқу материалының мазмұнын іріктеуді қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	ОӘК мазмұнын, арнайы жаттығуларды, спорт құралдары мен оқу құралдарын таңдау, жаттығулар кешенін әзірлеу. Нұсқаушының өз әрекеті мен білім алушы әрекетінің тізбегін құрастыра білу. Оқу материалын таңдау және құрастыра білу. Сабақ және оқу-жаттығуларын жобалау мен құрастырудың тәсілдерін меңгеру.	Нормативтік құжаттар. Қазіргі сабаққа қойылатын талаптар. Білім мазмұны, педагогикалық құралдар, технологиялар. Дене тәрбиесінің, спорт құралдары мен жабдықталған залдардағы, снарядтардағы сабақтардың теориясы. Жаттығулар кешенін әзірлеуге қойылатын талаптар.
М 5.2	Оқу ақпаратын модульдеуді қарастыратын оқу-жаттықтыру үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Оқу ақпараты көздерін іріктеу. Оқу ақпаратын логикалық құрылымдау және талдау тәсілдерін меңгеру. Оқу – әдістемелік кешеннің мазмұнын, арнаулы жаттығулар, құралдарды, спорттық жабдықтарды таңдау. Білім алушы мен нұсқаушының жеке білім беру маршрутын әзірлеу.	Оқыту үрдісінің психологиялық мәні. Оқыту үрдісінің педагогикалық заңдылықтары. Дене тәрбиесінің теориясы мен спорт құралдары мен снарядтардағы сабақтар. Нұсқаушының жеке білім беру маршруты.
	Әрекет ауысуын, ойлау әрекетінен дене әрекетіне көшу, қызметтің тиімді	Бірлескен ізденіс тәртіптемесін ұйымдастыру. Білім алушыларды алдағы	

М 6.2	тәсілдерін таңдау. Орындалған әрекеттердің тізбектілігін қалпына келтіру.	жұмысының мақсатын анықтауға, өз білімін жетілдіруге мақсат қоя білу, жеке мотивацияға, оянуға үйрету.	Рефлексия – қызмет тәсілдерін сезіну, оқытудың білім беру мәнін ұғыну.
М 7.2	Көрсеткіштер мен критерийлерді анықтауды қарастыратын оқу-жаттықтыру әрекеті аясындағы басқару қызметі	Бақылаудың түрлі формаларын өткізу: жеке, топтық, фронтальды, аралас, және білім алушылардың өзін-өзі бақылауы. Білім алушылардың дене дайындықтарын тестілеу. Өзін-өзі бақылау күнделігін жүргізу.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, оқыту және дамуы сапасының мониторингін жүргізу. Бақылау формалары.

5.3 нұсқаушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.3	Диагностика нәтижесін жүзеге асыруды қарастыратын басқару қызметі.	Білім алушының дене, психологиялық, рухани, интеллектуалдық дамуын диагностикалау нәтижелерін қолдану.	Диагностика нәтижелерін қолдану бойынша тәжірибеге-бағдарланған, кәсіби білімдер.
М 2.3	Білім алушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға баулуды қарастыратын тәрбие үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Рухани-адамгершілік, сауықтыру ортасын құру. Ата–аналармен және қоршаған әлемге деген қарым – қатынаста рухани-адамгершілік құндылықтарды, интеллекті, танымдық белсенділікті қалыптастыру тәсілдерін меңгеру. Оқу – жаттықтыру үрдісінде кең ауқымды байланыста сөйлеуге дайындау.	Адамгершілік тәрбие. Этнопедагогика. Қарым-қатынас мәдениеті.
М 3.3	Педагогикалық үрдісті әдістемелік жағынан қамтамасыз етуді қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі	Әдістемелік шараларға қатысу. Ашық сабақтарды өткізу. Шығармашылық топтарды, әдістемелік бірлестіктерге жетекшілік жасау, озат тәжірибені жалпылау, өз-өзіне білім беру. Авторлық бағдарламалар, оқу-әдістемелік кешенді әзірлеу және тексеру. Қазіргі замандағы спорт ғылымындағы жетістіктерді қолдану.	Әдістемелік жұмысты ұйымдастыру кезеңдері: әзірлеу, дайындық, жүргізу, талдау. Оқу-әдістемелік кешенге қойылатын талаптар. Жаңашыл технологиялар. Қазіргі замандағы спорт ғылымындағы жетістіктер

М 4.3	Нәтижеге бағытталған оқу-жаттықтыру сабақтарын, жаттығуларды модельдеуді қарастыратын оқу үрдісінің аясындағы басқару қызметі.	Жылдық, ағымдық жоспарға сәйкес сабақ жоспарларын, конспектілерді құру. Сабаққа дайындалу кезінде оқу материалдарын жоспарлау, өзінің жаттықтырушылық қызметін алдын – ала жүйе бойынша жоспарлау, оқытудағы қиындықтарды алдын – алу іскерлігін меңгеру. Білім алушылардың жас және жеке ерекшеліктерін есепке ала отырып жеке жұмыс жоспарын құру. Құрал – жабдықтарды сабаққа дайындау. Оқу-әдістемелік кешен, арнайы жаттығулар спорттық құрал – жабдықтардың мазмұнын таңдау. Сабақтар және оқу –жаттықтырушы сабақтарын, спорттық шараларды өткізу.	Сабаққа және оқу – жаттықтыру сабақтарына қойылатын қазіргі талаптар. Оқыту әдістерінің және техника – тактикалық тәсілдердің жіктелуі. Инновациялық технологиялар. Спорт снарядтары мен құралдарын сабақта қолданудың, дене тәрбиесінің теориясы. Жаттығулар кешенін құруға қойылатын талаптар.
М 5.3	Ақпараттық оқыту ортасын құрастыруды қарастыратын оқу үрдісінің аясындағы басқару қызметі	Оқу ақпаратын іздеу, талдау және оқу ақпаратын қайта өңдеу тәсілдерін меңгеру. Білім алушылардың денсаулығын нығайтуда алдын – алуға бағдарланған жаттығулар кешенін құрастыру. Ақпараттық-оқыту ортаны құрастыру білігі.	Қазіргі ақпараттық қорлар. Оқу мақсатындағы бағдарламалық құралдардың түрлері. Ақпаратты жинау, талдау және жүйелеу әдістері. Алдын – алу жаттығуларының кешені.
М 6.3	Рефлексия нәтижесін тұжырымдау және проблеманы анықтау, шешу тәсілдерін меңгеру	Алдағы жұмыстың мақсатын анықтау, алынған нәтижені тұжырымдау.	Рефлексия нәтижесі, алдағы жұмыстың мақсатын анықтау.
	Педагогикалық қызметті талдау мен бағалауды қарастыратын	Оқу материалын меңгерудегі білім алушылардың іс-әрекетін талдау және бағалау. Білім алушылардың дене дайындығы деңгейін анықтауда Президенттік және Ұлттық тест, бақылау нормативі,	Білім сапасын бағалаудың көрсеткіштері мен критерийлері. Оқыту үрдісінің нәтижелерін талдаудың

М 7.3	педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі	экспресс-тест нәтижелеріне жауапкершілікпен қарау. Нұсқаушының спорт, шығармашылық, әлеуметтік, коммуникативтік әрекеттерді кәсіби жүзеге асыруы.	педагогикалық технологиясы. Президенттік және Ұлттық тест, бақылау нормативі.

5.2 нұсқаушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.4	Жеке тұлғаның моделін қалыптастыруға диагностика нәтижелерін қолдануды қарастыратын оқу- жаттығу қызметі аясындағы басқару қызметі	Диагностика нәтижелерін білім алушылардың дене, моральдық ерік-жігер, техникалық, спорт дайындығы деңгейін анықтауға қолдану.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру үшін практикаға бағдарланған кәсіби білімдер. Жеке ерекшеліктерді ескеру, іс - қимылдардың тәсілдерін таңдау. Спортшының дамуының жеке траекториясы және оның жеке парағы.
М 2.4	Көшбасшының тұлғалық сапасын,өз еліне деген патриоттық сезімдерін өзбетімен дамытуға бағытталған жауапкершілікті қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сыни ойлауды, көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты қалыптастыру. Спортшының жеке тұлғалық, адамгершілік, ерік -жігер сапаларын, интеллектісін,танымдық белсенділігін қалыптастыру тәсілдерін меңгеру.	Рухани -адамгершілік тәрбие. Патриоттық тәрбие. Өзін-өзі тану. Рухани мұра. Тәрбие жұмысының теориясы. Білім алушылардың адамгершілік ерік – жігер сапалары.
М 3.4	Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқаруды дамытуға бағытталған жауапкершілікті қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Білім алушыларға өзінің жетістіктері мен кемшіліктерін сезінуге көмектесу. Өз әрекетін, білім алушылардың әрекеттерін бағалау. Білім алушылардың жетістіктері және ілгерілеушіліктері туралы тұрақты, оңтайлы қайтарымды байланысты қамтамасыз ету. Спортшылардың психологиялық ерекшеліктерін, олардың күшті және әлсіз тұстарын зерттеу.	Өзін-өзі дамыту механизмдері және өлшемдері. Оқу нәтижелерін басқару, өзара басқару, өлшеу бақылау және бағалау. Нұсқаушының

		Спортшыларды жарыс кезінде басқару.	секунданттық функциясы.
М 4.4	Білім алушыларды дене жаттығуларының кешенін орындауға жұмылдыруды қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Құзыреттілікке бағытталған жаттығулар кешенін орындау тәсілдерін меңгеру. Білім алушылардың әрекеті мен мінез - құлқын реттеу. Арнайы жаттығуларды, спорт құрал – жабдықтарын таңдау. Дене жаттығуларының кешенінің жүктемесін мөлшерлеу. Жаттығулар кешенін дайындау.	Техникалық-тактикалық тәсілдерді, оқыту әдістерін топтастыру. Жаттығулар кешенін құрастыруға қойылатын талаптар.
М 5.4	Өзбетімен интерактивті қарым-қатынасты жобалау жауапкершілігін, шығармашылық қарым-қатынастың жаңа формаларына ұмтылысты қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Педагогикалық әрекетті жобалау. Интерактивтік қарым-қатынасты жобалау. Пәнді оқыту әдістемесін өзбетімен дайындау. Интерактивтік оқытудың формалары мен әдістерін қолдану. Жаттығу және жарыс кезінде өзара топтық қарым-қатынасты ұйымдастыру.	Қазіргі ақпараттық қорлар. Оқу мақсатындағы әралуан бағдарламалық құралдар. Ақпараттарды жинау, талдау және жүйелеу әдістері. Топтық өзара әрекет.
М 6.4	Өзбетімен жағдаяттарды бақылау және бағалау, белгіленген мақсатына сәйкес түзетулер енгізу жауапкершілігін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Одан арғы іс - қимылдарына өзгерістер енгізу. Өткізілген зерттеулердің нәтижелерін талдау іскерлігі, білім алушылардың дене дамуы әдістемесіне түзетулер енгізу. Спортшылардың мінез-құлқын, жүріс-тұрысын көңіл-күйін сәйкесті бағалау іскерлігі, оларды оқытудағы қателіктердің себептерін талдау тәсілдерін меңгеру.	Одан арғы іс қимылдарын түзету. Кәсіби тәуекел және гностикалық іскерлігі.
		Жаттығу сабақтарына, спортшылардың жарыстардағы ойындарына талдау іскерлігін тәжірибеде іске асыру. Педагогикалық жағдаяттарды және өз әрекетінің нәтижелерін	

М 7.4	Педагогикалық менеджмент функциялары үшін таңдалған әдістер мен формалардың нәтижелілігін өз бетімен талдауды қарастыратын оқу процесі шеңберіндегі басқару қызметі.	талдау қабілетін меңгерту. Білім алушылар мен ата - аналар арасында тәуелсіз сұхбат, сауалнама жүргізу. Оқу - жаттығу қызметіндегі өзін - өзі бақылау және өзін - өзі бағалаудың түрлерінің жағдайын оқу жылының басында және соңында бақылау дағдысын меңгерту. Жеке тұлғалық шығармашылық өсуін, рефлексивтік қызметін анықтау.	Жаттықтыруышының шығармашылық - зерттеу іскерлігі. Педагогикалық менеджмент әдістері. Білімді тексерудің қазіргі әдістері және техникалық құралдары. Білім беру ұйымының, нұсқаушының имиджін анықтау өлшемдері. Рейтинг картасы.

Дене тәрбиесі және спорт
кәсіби стандартына
3-қосымша

1. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)				
Базалық топ	2320 Орта мектеп мұғалімдері			
Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (ҮБС)				
ҰБШ сәйкес біліктілік деңгейі	Санаттар			
5	жоғарғы	бірінші	екінші	санаты жоқ

2. Еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Меншік нысандарына қарамастан мекемелердің барлық түрлері (бастауыш мектептер, негізгі орта мектептер, лицейлер, гимназиялар, спорт мектептері, фитнес-клубтар, тренажер залдары).	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Тұрақты жұмыс кестесі, мөлшерлі жұмыс күні 18 сағат, 1,5 жүктемеге дейін рұқсат етіледі.	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	ҚР заңнамаларына сай (мұғалім дипломы, СТБ сертификаты, дәрігерлік кітапшасының болуы).	
ҰБШ біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
5	Санаты жоқ орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	-
5	Екінші санатты орта буын маманы : техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	3 жылдан кем емес
5	Бірінші санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік , (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	4 жылдан кем емес

5	Жоғары санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік , (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	5 жылдан кем емес

3-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің тізбесі (кәсіптер еңбек функциялары)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек қызметінің атауы (кәсіби стандартының бірліктері)
Ф 1	Оқушылардың тұлғалық әлеуетін диагностикалау.
Ф 2	Тұлғаны қалыптастыру моделін әзірлеу
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайларды жобалау
Ф 4	Оқушылардың оқу қызметінің моделін әзірлеу
Ф 5	Оқушылардың тұлғалық және кәсіптік әлеуетін (сапасын) ашуға арналған жағдай орнату
Ф 6	Өзіндік іс–әрекетті түзету және рефлексиялау
Ф 7	Оқыту сапасының мониторингін өткізу

4-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің сипаттамасы (функционалдық карта)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралы	Міндеттер (еңбек әрекеттерінің сипаттамасы)
Ф 1	Себеп, қажеттіліктер, сезім (эмоциялар), қызығушылықтар, сезінулер, түйсік, қабылдау, жады, ойлау, сөйлеу, ерік, қабілеттер. Мінез. Оқушының дене, психологиялық, рухани, интеллектуалдық дамуы.	Сауалнамалар, тест тапсырмалары, сұрау парағы	М 1.1 Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеу.
			М 1.2 Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалауды өткізу
			М 1.3 Диагностика нәтижелерін жүзеге асыру
			М 1.4 Тұлға моделін қалыптастыруда диагностика нәтижелерін пайдалану
Ф 2	Ұтқырлықты, икемділікті , кері әсерлерге қарсы тұру, ашық ақпараттық	Модель әзірлеу бойынша жұмыс жоспары. Рухани-адамгершілік орта. Тұлғаны қалыптастыру моделі.	М 2.1 Бейімделу, ұжым қалыптастыру, мемлекеттік тілді, көптілділікті білуге және құрметтеуге тарту, тұлғаны дене мәдениетіне тәрбиелеуге жағдай жасау.
			М 2.2 Адамның ұлттық сана-сезімін, үйлесімді дамуын қалыптастыру

	қоғам жағдайына тез бейімделетін қабілетті дамыту		М 2.3 Оқушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тарту. М 2.4 Көшбасшының, өз елінің патриоттарының ерік, тұлғалық сапаларын дамыту
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлар. Денсаулық сақтау ортасы	Оқу-әдістемелік қамту. Жабдықталған кабинеттер, спорт залы, спорт құралдары, инвентарь. Оқытудың техникалық құралдары.	М 3.1 Әлеуметтік қорғау, бейімделу, оқушылар мен мұғалімдердің денсаулығын сақтау. М 3.2 Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамту. М 3.3 Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамту М 3.4 Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқару жүйесін әзірлеу
Ф 4	Педагогикалық үрдістің мазмұнын, педагогикалық құралдарды, технологияларды, педагогикалық қызметті ұйымдастырудың құрылымын, түрлері мен тәсілдерін білу	Оқу-жаттықтыру қызметінің мазмұны. Педагогикалық үрдістің барысын және нәтижесін болжау әдістемесі. Оқушы мен мұғалім қызметінің жоспары. Кешенді жаттығулар, спорттық құрал-жабдықтар. Оқу-жаттықтыру қызметін ұйымдастыру моделі.	М 4.1 Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қою. Соңғы нәтижені болжау. М 4.2 Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу және құрастыру М 4.3 Нәтижеге бағытталған сабақтарды, сабақтан тыс формаларын моделдеу. М 4.3 Дене жаттығуларын, жобалар орындауға оқушыларды жұмылдыру
Ф 5	Оқушының тұлғалық-кәсіптік әлеуетін (сапасы) ашу	Ақпараттық-оқыту ортасы. Оқу құжаттары, электрондық оқулықтар. Электрондық қорлар, техникалық оқыту құралдары. Интерактивтік қарым-қатынас.	М 5.1 Ақпараттық-оқыту алаңын әзірлеу М 5.2 Оқу ақпаратын модульдеу М 5.3 Ақпараттық – оқыту ортасын құрастыру М 5.3 Интерактивті қарым-қатынас жобалау.
	Өз қызметінің рефлексиясы және түзету . Ояту, жеке мотивация,	Өзара бірлескен іздеу режимі. Талдау мен өзіндік талдау сызбасы. Рефлексия нәтижелері. Қызметті түзету Президенттік және	М 6.1 Адамның өзіндік талдау, ұғыну, түйсіну қабілеттерін дамыту. М 6.2 Рефлексивтелетін қызметтің тиімділігін, өнімділігін зерттеу.

Ф 6	адамның сыртқы проблемасын ішкі проблемасына айналдыру	ұлттық тест. Оқушылардың дене дайындық деңгейін бақылау нормативі, экспресс-тест арқылы анықтау.	М 6.3 Рефлексия нәтижелерін анықтау және тұжырымдау.
			М 6.4 Педагогикалық қызметке өзгерістер енгізу.
Ф 7	Оқу сапасының мониторингін өткізу. Қызметті бақылау, бағалау, талдау.	Сауалнама жүргізу, бірлескен рефлексия. Ішкі және сыртқы бақылау. Электрондық бақылаушы бағдарламалар. рефлексия. Білім алушының портфолиосы. Өзін-өзі бақылау күнделігі. Спорттық жарыстар нәтижесінің қорытындысы.	М 7.1 Мұғалімнің мониторинг жүргізуге дайындығы.
			М 7.2 Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтау
			М 7.3 Педагогикалық қызметті талдау және бағалау
			М 7.4 Педагогикалық менеджменттің таңдалған әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігі. Оқушылар, ата-аналар, қоғам көзқарасындағы оқу орнының, мұғалімнің имиджі.

5.5 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
М 1.1	Оқушылардың тұлғалық сапаларын диагностикалау әдістерін басшылықпен зерттеуді қарастыратын оқу-тәрбие үрдісіндегі басқару қызметі.	Тұлғалық сапаларды зерттеуде диагностиканың тиімді әдістерін таңдау. Оқушының жеке тұлғалық сапаларын, психикалық дамуын, дене дайындығын зерттеу. Оқушының жеке картасын жүргізу. Тұлғалық және дене сапаларын дамыту.	Оқушылардың тұлғалық сапалары. Диагностиканы өткізу құралдары мен әдістемесі . Оқушылардың жас және жеке ерекшеліктері. Білім алушының жеке карточкасы. Зерттеу өткізу әдістері мен формалары.
М 2.1	Бейімделуге, оқушылар ұжымын қалыптастыруға , мемлекеттік тілді білуге және құрметтеуге, көптілділікке, мінез-құлық мәдениетін тәрбиелеуге жағдай жасауды қарастыратын тәрбие үрдісіндегі басқару қызметі.	Басқа адамдармен қарым–қатынаста сенімділік ахуалын құру. Оқушылар ұжымын құру. Оқу-тәрбие үрдісіндегі барлық субъектілермен қарым-қатынаста педагогикалық этика сақтау, такт көрсету.	Тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі. Педагогикалық такт, педагогикалық этикет. Оқушы моделі: шеберлік тізімі, және тұлғалық сапалар, оқудағы жетістіктер, қоғаммен өзара әрекеттесу. Мінез-құлық мәдениеті.
		Салауатты өмір салтын жүзеге асыру. Спорт	

М 3.1	Әлеуметтік қорғауды, бейімделуді, оқушылар мен педагогтардың денсаулығын сақтауды қарастыратын педагогикалық үрдістегі басқару қызметі.	шараларын ұйымдастыру және өткізу. Оқушыларды тамақтандыру, дәрігерлік көмекпен қамтамасыз ету. Спорт ғимараттарын ТҚ ережелерін, санитарлық-гигиеналық нормаларды, безендіруге қойылатын эстетикалық талаптарды сақтау.	Педагогикалық үрдісті ұйымдастырудың ерекшеліктері. Денсаулықты сақтау ортасын құрастыру. Ғимаратқа қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптар. Нормативтік құжаттар.
М 4.1	Педагогикалық қызметтің мақсаты мен міндеттерін анықтау, педагогикалық қызмет пен оның нәтижесін болжау шеңберіндегі басқару қызметі.	Адамның үйлесімді дамуы мен дене мәдениетін қалыптастыру. Соңғы нәтижені жобалау. Оқушыны әлеумет арасында өнімді, белсенді өмірге дайындау. Дене тәрбиесінің білім беру, сауықтыру, тәрбиелеу міндеттерін анықтау.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру бойынша тәжірибелік-бағдарланған, кәсіби білім. Оқу – жаттықтыру қызметін жоспарлау және ұйымдастыру.
М 5.1	Ақпараттық–оқыту ортасын әзірлеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқыту алаңындағы жұмыстың әдіс-тәсілдерін меңгеру. Инновациялық және Интернет технологияларын қолдану. Өзара бірлескен қызметте өзара түсінушілік, өзара қарым-қатынасты қамтамасыз ету. Модуль, гипермәтін, көпдеңгейлі тапсырма, тест әзірлеу.	Білім беру, дамыту үрдісінде қызметті ұйымдастыру құрылымы, түрі, тәсілдері. Педагогикалық қарым-қатынас. Пәнді оқыту әдістемесі. Оқушылардың әр түрлі контингентінің ерекшелігі.
М 6.1	Өз қызметін жоспарлау, қоршаған ортамен пәндік-әлеуметтік қарым-қатынасын өзіндік талдау, ұғыну, түйсінуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Қызмет тәсілдерін қалыптастыруды меңгеру. Сыртқы мәселелерді ішкі мәселеге ауыстыру, нақты сапалар мен қабілеттерін айқындау.	Рефлексия ұйымдастыру кезеңдері. Рефлексия-субъектінің ішкі психикалық актілері мен күйлерін сезіну үрдісі.
М 7.1	Мониторинг өткізуге мұғалімнің дайындық деңгейін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Білім сапасына мониторинг жүргізудің тәсілдерін меңгерту. Педагогикалық талдау тәсілдерін меңгеру.	Педагогикалық мониторинг теориясы, әдістемесі мен технологиясы, оны өткізу түрлері.

5.4 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.2	Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалауды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Ұжым мен тұлғаны психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың нақты әдістемесін қолдану.	Диагностика жүргізу әдістемесі. Оқушының дамуының жеке траекториясы. Оқушының белсенділігін зерттеуді диагностикалық қамту.
М 2.2	Ұлттық ұлттық сана-сезімін, үйлесімді дамуын қалыптастыруды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды, қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты қалыптастыру. Тәрбие шараларын ұйымдастыру мен өткізу.	Жалпыадамзаттық құндылықтар. Тәрбие жұмысының әдістемесі. Тәрбие және сыныптан тыс шараларды ұйымдастыру.
М 3.2	Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамтуды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу-әдістемелік кешеннің, картотеканың, дидактикалық, оқытудың техникалық және басқа да құралдарының болуы мен білім стандартына, кабинеттің бейініне сәйкестігі. Спорт жабдықтарын сатып алу, жөндеуді жоспарлай білу.	Оқу–тәрбие үрдісін ұйымдастыру ерекшеліктері. Қауіпсіздік ережелері, санитарлық-гигиеналық нормалар. Өрт қауіпсіздігі.
М 4.2	Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу мен құрастыруды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	ОӘК мазмұнын, арнайы жаттығуларды, спорт құралдары мен оқу құралдарын таңдау, жаттығулар кешенін әзірлеу. Өз әрекеті мен оқушы әрекетінің жүйесін құрастыра білу. Оқу материалын таңдау және құрастыра білу. Оқушылардың қызметін жобалау, ұйымдастырушылық білігін ұйымдастыру. Оқу материалын таңдау және композициялық түрде құрастыра білу.	Нормативтік құжаттар. Сабаққа қойылатын талаптар. Білім мазмұны, педагогикалық құралдар, технологиялар. Жаттығулар кешенін әзірлеуге қойылатын талаптар.
М 5.2	Оқу ақпаратын модульдеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпараты көздерін іріктеу. Оқу ақпаратын талдау, логикалық құрылымдау, алгоритмдеу тәсілдерін меңгеру.	Оқыту үрдісінің психологиялық мәні. Оқыту үрдісінің педагогикалық заңдылықтары. Пән бойынша білімі. Оқу ақпараты көздерін іріктеу.

М 6.2	Әрекет ауысуын, ойлау әрекетінен дене әрекетіне көшу, қызметтің тиімді тәсілдерін таңдау, орындалған әрекеттердің тізбектілігін қалпына келтіру шеңберіндегі басқару қызметі.	Бірлескен ізденіс тәртіптемесін ұйымдастыру. Оқушыларды мақсатын анықтау, мақсат қоя білу мен өз білімін жетілдіруге, жеке мотивацияға, оянуға үйрету.	Рефлексия – оқушының оқу жетістіктерін анықтау, қызмет тәсілдерін түсіну.
М 7.2	Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтауды қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Әр түрлі формадағы бақылау өткізу: фронталды, топтық, жеке , аралас және оқушылардың өзін-өзі қадағалауы. Оқушылардың дене дайындығын тестілеу.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, оқыту сапасын мониторингі, дамуын жүргізу. Бақылау формалары.

5.3 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.3	Диагностика нәтижесін жүзеге асыруды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сабақ, оқу-жаттықтыру сабақтарын ұйымдастыруда диагностика нәтижесін пайдалану тәсілдерін меңгерту.	Диагностика нәтижесін пайдалануда тәжірибеге бағытталған, кәсіби білім . Сабақ, оқу-жаттықтыру сабақтарын ұйымдастыру әдістемесі.
М 2.3	Оқушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тартуды қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Рухани-адамгершілік, сауықтыру ортасын құру. Рухани-адамгершілік құндылықтарды, интеллекті, ата–аналармен және қоршаған әлемге деген қарым – қатынаста танымдық белсенділікті қалыптастыру тәсілдерін меңгеру.	Рухани-адамгершілік, тәрбие. Этнопедагогика.
М 3.3	Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамтуды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Әдістемелік шараларға қатысу. Әдістемелік бірлестік, шығармашылық топ жұмысын басқару, озық тәжірибе жинақтау. Авторлық бағдарлама және оқу-әдістемелік кешен әзірлеу және сынақтан өткізу. Әріптестерімен практикалық тәжірибе алмасу.	Әдістемелік жұмысты ұйымдастыру. Әдістемелік жұмысты ұйымдастыру кезеңдері: әзірлеу, дайындық, жүргізу, талдау. Жаңа педагогикалық технологиялар. Авторлық бағдарлама және ОӘК әзірлеуге және қолдануға қойылатын әдістемелік талаптар.
		Күнтізбелік-тақырыптық, жылдық, ағымдық жоспарларға және жеке	

М 4.3	Нәтижеге бағытталған сабақтарды, сыныптан тыс шараларды модельдеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	жоспар-кестеге сәйкес құзыреттіліктерге бағытталған сабақ жоспарлары мен конспектілерін құрастыру. Сабаққа презентациялық көрнекі материалдар дайындау. Сабақ және сыныптан тыс шараларды өткізу. Әдістер мен инновациялық технологияларды жіктеу және қолдану.	Сабаққа қойылатын қазіргі талаптар. Сабақтың құрылымы, түрлері және типтері. Оқыту әдістерінің жіктелуі. Оқытудың инновациялық технологиялары.
М 5.3	Ақпараттық-оқыту ортасын құрастыруды қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпаратын іздеу, талдау және өңдеу тәсілдерін меңгеру. Ақпараттық-оқыту ортаны құрастыру, күтілетін нәтижені болжау білігі.	Қазіргі ақпараттық қорлар. Оқу мақсатындағы түрлі бағдарламалық құралдар. Ақпаратты жинақтау, талдау және жүйелеу әдістері.
М 6.3	Рефлексия нәтижесін тұжырымдау және проблеманы анықтау, шешу тәсілдерін игеруді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Алдағы жұмыстың мақсатын анықтау, алынған нәтижені тұжырымдау.	Рефлексия нәтижесі, алдағы жұмыстың мақсатын анықтау.
М 7.3	Педагогикалық қызметті бағалау мен сараптауды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу материалын меңгеру үрдісінде оқушылардың қызметін талдау мен бағалау. Президенттік және Ұлттық тест, бақылау нормативі, білім алушылардың денелік дайындық деңгейін экспресс-тесттер арқылы анықтау нәтижесіне жауапкершілігі.	Білім сапасының критерийлері мен көрсеткіштері. Оқыту нәтижесіне берілетін педагогикалық сараптама технологиялары.

5.2 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.4	Тұлға моделін қалыптастыруда диагностика нәтижелерін пайдалану жауапкершілігін қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Тұлға мен ұжымның психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың нақты әдістемесін қолдану.	Диагностика өткізу әдістемесі. Оқушының дамуының жеке траекториясы. Оқушының белсенділігін зерттеуді диагностикалық қамту.
	Көшбасшының тұлғалық сапасын, өз еліне патриоттық сезімдерін	Сыни ойлауды қалыптастыру,	Жалпыадамзаттық құндылықтар. Тәрбие жұмысы әдістемесі. Жеке

М 2.4	өзбетімен дамытуға жауапкершілікті қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты дамыту.	тұлғаны қалыптастыру моделі. Рухани-адамгершілік тәрбиесі. Патриоттық тәрбие.
М 3.4	Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқаруды дамытуды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Білім алушыларға өзінің жетістіктерін, кемшіліктерін сезінуге көмектесу. Өз іс-әрекетін, білім алушылардың жұмыс нәтижелерін бағалау. Білім алушылардың жетістіктері және дамуындағы ілгерілеушілік туралы тұрақты, оңтайлы қайтарымды байланысты қамтамасыз ету.	Өзін-өзі дамыту механизмдері және өлшемдері. Оқыту нәтижелерін басқару, өзара басқару, өлшеу бақылау және бағалау.
М 4.4	Оқушыларды шығармашылық тапсырмалар, жаттығулар мен жобаларды орындауға өзбетімен жұмылдыруға жауапкершілікті қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Құзыреттілікке бағытталған тапсырмалар , жобалар, рефераттар әзірлеу тәсілдерін меңгеру. Оқушылардың жұмысын белсендіру. Білім алушылардың қызметі мен тәртібін реттеу.	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. Оқушылардың жобалау әрекетін ұйымдастыру.
М 5.4	Өзбетімен интерактивті қарым-қатынасты жобалауды қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Педагогикалық іс қимылдарды жобалау. Интерактивті өзара әрекетті жобалау. Пәнді оқыту әдістемесін өз бетімен дайындау. Интерактивтік оқытудың формалары мен әдістерін қолдану.	Қазіргі ақпараттық қорлар. Оқу мақсатындағы әр алуан бағдарламалық құралдар. Ақпараттарды жинау, талдау және жүйелеу әдістері.
М 6.4	Өзбетімен жағдаятты бақылау және бағалау, жоспарлаған мақсатына сәйкес түзетулер енгізу жауапкершілігін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Болашақ әрекеттерге өзгерістер енгізу тәсілдерін меңгеру. Өткізілген зерттеулердің нәтижелерін талдау, оқушылардың дене дамуы әдістемесіне түзетулер енгізу.	Болашақ әрекеттерді түзету жолдары. Оқушылардың дене дамуы әдістемесіне түзетулер енгізу.
М 7.4	Өзбетімен таңдаған педагогикалық менеджмент әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігін талдау	Оқу әрекетінің нәтижелілігін анықтау. Педагогикалық жағдаяттар мен өз қызметі нәтижесін талдау	Педагогикалық менеджмент функциясы, әдістері мен формалары. Оқу орны, педагогтың имиджін анықтау

	жауапкершілігін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	. Білім алушылар мен ата - аналар арасында тәуелсіз сұхбат, сауалнама жүргізу.	критерийлері. Рейтинг картасы.

Дене тәрбиесі және спорт
кәсіби стандартына
4-қосымша

1. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)				
Базалық топ	3475 Спортшылар, нұсқаушылар, әдіскерлер			
Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (ҮБС)				
ҰБШ сәйкес біліктілік деңгейі	Санаттар			
5	жоғарғы	бірінші	екінші	санаты жоқ

2. Еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Меншік нысандарына қарамастан барлық типтегі мекемелер (спорт мектептері, фитнес-клубтар, тренажерлік залдар)	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Тұрақты жұмыс кестесі, мөлшерлі жұмыс күні 18 сағат, 1,5 жүктемеге дейін рұқсат етіледі.	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	ҚР заңнамаларына сай (жаттықтырушы дипломының және СТБ сертификатының, медициналық кітапшаның болуы)	
ҰБШ біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
5	Санаты жоқ орта буын маманы	талап етілмейді
5	Екінші санатты орта буын жаттықтырушысы: Европа, Азия, әлем чемпионатына, Азиялық ойындар, әлем кубогының кезеңдеріне, Дүниежүзілік жасөспірімдердің ойындарына, ТМД елдерінің халықаралық, Балтия, Ресей аймағының жасөспірім балалары арасындағы ойындарына, жеке және топтық спорт ойындарының түрлеріне бір қатысушы спортсменді даярлау; төрт спортсменді жетілдіру үшін спорт саласындағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернат немесе спорт колледжіне беру; үш спортсменді Астана, Алматы қалаларындағы жарыстар үшін облыстық құрама командаға даярлау;	2 жылдан кем емес

		ұйымдастырушылық-әдістемелік жұмыс дене тәрбиесі мен спорт саласында республикалық немесе облыстық мекемеде кем дегенде 2 жыл; "Қазақстан Республикасының спорт шебері" атағынан төмен емес спорттық атақтың болуы	
5		Бірінші санатты орта буын жаттықтырушысы: Олимпиада ойындарының, Параолимпиада және Сурдолимпиада ойындарына бір қатысушы даярлау; немесе Азиялық ойындарда, Азиялық, Параолимпиада, Сурдолимпиада ойындарында спорт түрлерінен немесе спорттық ойындар түрлерінен жеке, топтық нөмерлерде 4-6 орындарды иеленген бір спортсменді даярлау; немесе әлем чемпионатына, Азия, Европа, Әлемдік Универсиадалардың бір қатысушысы спортсменді даярлау; немесе на кешенді халықаралық жасөсіпірімдер арасындағы ойындардың жеке немесе спорттық ойын түрлерінен 6-9 орын иеленген бір спортсменді даярлау; немесе республиканың ұлттық құрамасына екі спортсменді даярлау; немесе республиканың жастар құрама командасына үш спортсменді даярлау; немесе республиканың жасөспірімдер құрама командасына төрт спортсменді даярлау; немесе төрт спортсменді жетілдіру үшін спорт саласындағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернат немесе спорт колледжіне беру; немесе елдің құрама командасында кем дегенде бір жыл басшы, мемлекеттік, аға жаттықтырушы болып жаттықтырушы-оқытушылық қызмет атқаруы; немесе ұйымдастырушылық-әдістемелік	6 жылдан кем емес

	жұмыс дене тәрбиесі мен спорт саласында республикалық немесе облыстық мекемеде кем дегенде 2 жыл.	
5	Жоғары санатты орта буын жаттықтырушысы: Олимпиада, Параолимпиада, Сурдолимпиада ойындарында жеке, командалық нөмерлерде спорттың бағдарлама бойынша түрлерінен немесе спорт ойындарының түрлерінен 1-6 орындар иеленген бір спортсменді даярлау; Азиада ойындарында 1-3 орын иеленген бір спортсменді даярлау, республиканың жасөспірімдер құрама командасына бес спортсменді даярлау; немесе елдің құрама командасында кем дегенде үш жыл, мемлекеттік, аға жаттықтырушы болып қызмет атқаруы; немесе ұйымдастырушылық-әдістемелік жұмыс дене тәрбиесі мен спорт саласында республикалық немесе облыстық мекемеде кем дегенде үш жыл.	10 жылдан кем емес

3-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің тізбесі (кәсіптер еңбек функциялары)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек қызметінің атауы (кәсіби стандартының бірліктері)
Ф 1	Білім алушылардың тұлғалық әлеуетін диагностикалау
Ф 2	Тұлғаны қалыптастыру моделін құру
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайларды жобалау
Ф 4	Білім алушылардың оқу-жаттығу қызметінің моделін құру
Ф 5	Білім алушылардың тұлғалық және кәсіптік әлеуетін (сапасын) ашуға арналған жағдай орнату
Ф 6	Өз іс-әрекетін рефлексиялау мен түзету
Ф 7	Оқыту сапасының мониторингісін өткізу

4-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің сипаттамасы (функционалдық карта)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралы	Міндеттер (еңбек әрекеттерінің сипаттамасы)

Ф 1	Себеп, қажеттіліктер, сезім (эмоциялар), қызығушылықтар, сезінулер, түйсік, қабылдау, жады, ойлау, сөйлеу, ерік, қабілеттер. Мінез. Оқушының дене, психологиялық, рухани, интеллектуалдық дамуы.	Сауалнамалар, тест тапсырмалары, сұрау парағы	М 1.1 Білім алушының тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеу.
			М 1.2 Білім алушының тұлғалық әлеуетін диагностикалауды өткізу
			М 1.3 Диагностика нәтижелерін жүзеге асыру
			М 1.4 Тұлға моделін қалыптастыруда диагностика нәтижелерін пайдалану
Ф 2	Ұтқырлықты, икемділікті , кері әсерлерге қарсы тұру, ашық ақпараттық қоғам жағдайына тез бейімделетін қабілетті дамыту	Модель әзірлеу бойынша жұмыс жоспары. Рухани-адамгершілік орта. Тұлғаны қалыптастыру моделі.	М 2.1 Бейімделу, ұжым қалыптастыру, мемлекеттік тілді, көптілділікті білуге және құрметтеуге тарту, тұлғаны дене мәдениетіне тәрбиелеуге жағдай жасау.
			М 2.2 Адамның ұлттық сана-сезімін, үйлесімді дамуын қалыптастыру
			М 2.3 Білім алушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тарту.
			М 2.4 Көшбасшының, өз елінің патриоттарының тұлғалық сапаларын дамыту
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлар. Денсаулық сақтау ортасы .	Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету. Жабдықталған кабинеттер, спорт залдары, ғимараттар, спорт құралдары, инвентарь. Оқытудың техникалық құралдары.	М 3.1 Әлеуметтік қорғау, бейімделу, білім алушылар мен жаттықтырушылардың денсаулығын сақтау.
			М 3.2 Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамту.
			М 3.3 Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамту
			М 3.4 Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқару жүйесін әзірлеу
		Оқу-жаттықтыру қызметінің мазмұны.	М 4.1 Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қою. Соңғы нәтижені болжау.

Ф 4	Педагогикалық үрдістің мазмұнын, педагогикалық құралдар, технологияларды және оқу-жаттықтыру қызметінің түрлері мен әдістерін, құрылымын білу;	Педагогикалық үрдістің барысы мен нәтижесін жобалау әдістемесі. Білім алушы мен жаттықтырушы қызметінің жоспары. Жаттығулар кешені, спорттық құралдар мен инвентарь. Оқу-жаттықтыру қызметін ұйымдастыру моделі.	М 4.2 Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу және құрастыру М 4.3 Нәтижеге бағытталған оқу-жаттықтыру сабақтарын, жаттығуларды модельдеу. М 4.4 Дене жаттығулары кешені мен жаттықтыру жаттығуларды орындауға білім алушыларды жұмылдыру
Ф 5	Білім алушының тұлғалық-кәсіби әлеуетін ашу	Ақпараттық оқу ортасы. Оқу құжаттары, электронды кітаптар, Электронды ресурстар, техникалық оқыту құралдары. Интерактивті қарым-қатынас.	М 5.1 Ақпараттық-оқыту алаңын әзірлеу М 5.2 Оқу ақпаратын модульдеу М 5.3 Ақпараттық–оқыту ортасын құрастыру М 5.3 Интерактивті қарым-қатынас жобалау.
Ф 6	Өз қызметінің рефлексиясы және түзету. Ояту, жеке мотивация, адамның сыртқы проблемасын ішкі проблемасына айналдыру	Бірлескен ізденіс тәртібі, мәселені шешу бойынша құралдар. Талдау және өзіндік талдау схемасы. Рефлексия нәтижесі. Іс-әрекет түзетулері. Президенттік және Ұлттық тест. Бақылау нормативтері, оқушылардың дене дайындығының деңгейін анықтауға арналған экспресс-тесттер.	М 6.1 Адамның өзіндік талдау, ұғыну, түйсіну қабілеттерін дамыту. М 6.2 Рефлексивтелетін қызметтің тиімділігін, өнімділігін зерттеу. М 6.3 Рефлексия нәтижелерін анықтау және тұжырымдау. М 6.4 Педагогикалық қызметке өзгерістер енгізу.
Ф 7	Оқыту сапасының мониторингісін өткізу. Іс-әрекетті бақылау, бағалау және талдау	Анкеталау, сұхбаттасу, бірлескен рефлексия. Ішкі және сыртқы бақылау. Электронды бақылау бағдарламалары. Білім алушылардың портфолиосы. Өзіндік бақылаудың күнделігі. Спорттық жарыстардың нәтижелерінің қорытындысы.	М 7.1 Жаттықтырушының мониторинг өткізуге даярлығы М 7.2 Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтау М 7.3 Педагогикалық іс-әрекетті бағалау және талдау М 7.4 Педагогикалық менеджменттің таңдалған әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігі. Білім алушылар ата-аналар,

			қоғам көзқарасындағы оқу орнының, жаттықтырушы имиджі

5.5 жаттықтырушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
М 1.1	Білім алушылардың жеке әлеуетін диагностикалауда әдістерді зерттеуді қарастыратын оқу-тәрбие үрдісін басқару қызметі.	Тұлғаның жеке сапаларын зерттеуде тиімді диагностикалау әдістерін таңдап алу. Спорттағы жеке тұлғалық сапаларын, дене, психикалық дамуын, техникалық-тактикалық жоғары деңгейдегі дайындығын зерттеу. Білім алушылардың жеке картасын жүргізу. Әр түрлі сапаларын дамыту.	Білім алушылардың жеке тұлғалық сапалары. Диагностика жүргізудің құралдары мен әдісі. Білім алушылардың жас ерекшелік, психофизиологиялық және жеке ерекшеліктері, дене дайындығы. Білім алушылардың жеке картасын жасау технологиясы. Зерттеу жүргізудің формалары мен әдістері.
М 2.1	Бейімдеу, ұжымды қалыптастыру, мемлекеттік тілді білуге және құрметтеуге, көптілділікке баулуды, жеке тұлғаның дене тәрбиесіне тәрбиелеуді қарастыратын тәрбие үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Өзге адамдармен сенімді ахуал орнату. Ұжым құру . Оқу-тәрбие үрдісінің барлық субъектілерімен өзара қарым-қатынаста педагогикалық такт көрсету, педагогикалық этикетті сақтау. Жаттығу сабақтарында, жиын, жарыстарда өз білім алушылармен тұрақты қарым-қатынаста болу.	Тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі. Педагогикалық такт, педагогикалық этикет. Білім алушы моделі: тұлғалық сапасы мен білік тізімі, оқудағы жетістіктері мен қоғаммен қарым-қатынасы.
М 3.1	Әлеуметтік қорғау, бейімдеу, білім алушылар мен жаттықтырушылардың денсаулығын сақтауды қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	Салауатты өмір салтын ұстану. Оқу-жаттықтыру үрдісінің толық қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Тәрбиеленушілерде спортпен шұғылдануға қызығушылық қалыптастыру. Медициналық қызмет көрсету. Қауіпсіздік техникалық ережелерін, санитарлық-гигиеналық нормалар, спорттық ғимараттарды безендірудегі эстетикалық талаптарды сақтау.	Педагогикалық үрдісті ұйымдастыру ерекшеліктері. Салауатты өмір салтын насихаттау. Гигиена. Валеология. Емдік дене шынықтыру. Профилактикалық жаттығулар. Денсаулық сақтаушы орта құру. Бөлмедегі санитарлық-гигиеналық талаптар. Нормативті құжаттар.
		Дене тәрбиесін қалыптастыру, тұлғаны	

М 4.1	Педагогикалық қызметтің мақсаты мен міндеттерін анықтау, педагогикалық қызмет пен оның нәтижесін болжау аясындағы басқару қызметі.	үйлесімді дамыту. Соңғы нәтижені болжау. Оқушыларды қоғамда белсенді өнімді өмір сүруге даярлау. Дене тәрбиесінің сауықтыру, білімберушілік, тәрбиелік міндеттерін анықтау. Оқу-жаттықтыру қызметінің күтілетін нәтижесін жоспарлау және болжау.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру бойынша тәжірибеге бағдарланған кәсіби білім. Оқу-жаттықтыру қызметін жоспарлау және ұйымдастыру
М 5.1	Ақпараттық оқыту ортасын құрастыруды қарастыратын оқу үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Оқыту алаңындағы жұмыстың әдіс-тәсілдерін меңгеру. Инновациялық және Интернет технологияларын қолдану. Өзара бірлескен қызметте өзара түсінушілік, өзара қарым-қатынасты қамтамасыз ету. Спортшыларға спорттық қызмет техникасы мен тактты меңгерту.	Оқу-жаттықтыру қызметін ұйымдастырудың құрылымы, түрі, әдіс-тәсілдері, әдістемесі. Педагогикалық өзара қарым-қатынас. Білім алушылардың әр түрлі контингентінің ерекшелігі. Спорттық қызметтің техникасы мен тактикасының жіктелуі.
М 6.1	Өз қызметін жоспарлау, қоршаған ортамен пәндік-әлеуметтік қарым-қатынасын өзіндік талдау, ұғыну, түйсінуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Қызметті қалыптастыру әдістері мен тәсілдерін меңгеру. Белгілі бір сапалары мен қабілеттерінің көрінуі, сыртқы проблеманың ішкі проблемаға ауысуы.	Рефлексияны ұйымдастыру кезеңдері. Рефлексия-субъектінің ішкі психикалық актілері мен жағдайын өзін-өзі тану үрдісі.
М 7.1	Жаттықтырушының мониторинг өткізуге даярлығының деңгейін қарастыратын оқу-жаттықтыру қызметі аясындағы басқару қызметі.	Білім сапасы мен педагогикалық талдауға диагностика жүргізу әдістерін меңгеру.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен технологиясы, мониторинг жүргізу.

5.4 жаттықтырушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.2	Білім алушылардың жеке потенциалын диагностикалауда зерттеуді үйренуді қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Жеке тұлғаны зерттеуде нақты психологиялық-педагогикалық әдістемелер қолдану. Жаттықтыру және жарыстар барысындағы үрдісте білім алушыларды зерттеу.	Диагностика жүргізу әдістемесі. Білім алушылардың дамуының жеке траекториясы. Білім алушылардың белсенділігін зерттеуді диагностикалық қамтамасыз ету.

М 2.2	Адамның ұлттық санасын , үйлесімді дамуын қалыптастыруды қарастыратын тәрбие үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты қалыптастыру. Түрлі спорттық шараларды ұйымдастыру және өткізу .	Адами құндылықтар. Спорттық шараларды ұйымдастыру. Тәрбие жұмысының әдістемесі.
М 3.2	Педагогикалық үрдістегі материалдық-техникалық қамтамасыз етуді қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	Оқу-әдістемелік кешеннің, басқа да оқытудың дидактикалық, техникалық құралдарының, спорттық құрал-жабдықтар мен инвентарьдың сәйкес болуы. Тренажер, спорт залдары мен сырғанау мұз айдынының, бассейннің, теннис корты мен спорт алаңдарының гигиеналық талаптарға сай болуын бақылау. Техникалық қауіпсіздік ережелері бойынша нұсқау беру, өткізу. Әлемдік және отандық спорт түрлерінің даму тенденцияларын және жаңа медициналық-биологиялық, фармакологиялық әдістерді қолдану. Спорттық құралдарды жөндеу мен қайта сатып алуды жоспарлай білу.	Жаңа медико-биологиялық және фармакологиялық әдістер мен отандық және шетелдің спорт түрлерінің даму тенденциялары. Техникалық қауіпсіздік ережелері, санитарлық-гигиеналық нормалар. Өрт қауіпсіздігі. Санитарлық ережелер мен спорт құралдары мен инвентарды эксплуатациялау бойынша нормалар. Қауіпсіздік техникасы бойынша хаттамалармен, санитарлық ережелер мен спорт құралдары мен инвентарды эксплуатациялау бойынша нормалармен танысу. Жаттықтырушының тұрмыстық-ұйымдастырушылық қызметі.
М 4.2	Оқу ақпаратының мазмұнының жобалау және оқу материалының мазмұнын құрастыру мен іріктеуді қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	ОӘК мазмұнын, арнайы жаттығуларды, спорттық ғимараттарды таңдау, жаттығулар кешенін өңдеу. Өз әрекетінің және білім алушылар әрекеттерінің бірізділігін құра білу. Оқу материалын композициялық таңдау мен құра білу.	Нормативтік құжаттар. Қазіргі сабаққа қойылатын талаптар. Білім мазмұны, педагогикалық құралдар, технологиялар. Дене тәрбиесінің теориясы, спорт құралдары мен жабдықталған залдардағы, снарядтардағы сабақтар. Жаттығулар кешеніне қойылатын талаптар.

М 5.2	Оқу ақпаратын модульдеуді қарастыратын оқу-жаттықтыру қызметі аясындағы басқару қызметі.	Оқу ақпаратының көздерін таңдау. Талдау, логикалық құрылымдау тәсілдерін меңгеру және оқу ақпаратын жүйелеу. ОӘК мазмұнын, арнайы жаттығуларды, құралдарды, спорттық ғимараттарды таңдау.	Оқыту үрдісінің психологиялық мәні. Оқыту үрдісінің педагогикалық заңдылықтары. Дене тәрбиесінің теориясы мен спорт құралдары мен снарядтардағы сабақтар. Оқу ақпараты көздерін таңдау.
М 6.2	Әрекет ауысуын, ойлау әрекетінен дене әрекетіне көшу, қызметтің тиімді тәсілдерін таңдау. Орындалған әрекеттердің тізбектілігін қалпына келтіру.	Бірлескен ізденіс тәртіптемесін ұйымдастыру. Білім алушыларды мақсатын анықтау, мақсат қоя білу мен өз білімін жетілдіруге, жеке мотивацияға, оянуға үйрету.	Рефлексия – қызмет тәсілдерін сезіну, оқытудың білім беру мәнін ұғыну.
М 7.2	Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтауды қарастыратын оқу-жаттықтыру қызметі аясындағы басқару қызметі	Бақылаудың түрлі формаларын өткізу: жеке, топтық, фронтальды, аралас, және білім алушылардың өзін-өзі бақылауы. Дене дайындықтарын тестілеу. Өзін-өзі бақылау күнделігін жүргізу.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, оқыту, дамыту сапасының мониторингісін өткізу. Бақылау формалары Жаттықтырушының эксперттік-кеңесберушілік қызметтері

5.3 жаттықтырушының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.3	Диагностика нәтижелерін жүзеге асыруды қарастыратын оқу-жаттықтыру қызметі аясындағы басқару қызметі	Оқу-жаттықтыру сабақтарын жоспарлауда диагностика нәтижелерін қолдану	Диагностика нәтижелерін қолдану бойынша тәжірибеге-бағдарланған, кәсіби білімдер. Оқу-жаттықтыру сабақтарын ұйымдастыру әдістемесі.
М 2.3	Білім алушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға баулуды қарастыратын тәрбие үрдісінің аясындағы басқару қызметі.	Рухани-адамгершілік, сауықтыру ортасы құру. Рухани-адамгершілік құндылықтар, интелект, ата-аналармен, қоршаған ортамен қарым-қатынаста танымдық белсенділікті қалыптастыру тәсілдерін меңгеру. Оқу-жаттықтыру және жарыс үрдісіндегі	Адамгершілік тәрбие. Этнопедагогика.

		адамдардың кең ауқымды байланысқа түсуге даярлау.	Қарым-қатынас мәдениеті
М 3.3	Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамтамасыз етуді қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	Әдістемелік шараларға қатысу. Шығармашылық топтарды, әдістемелік бірлестіктерге жетекшілік жасау, озат тәжірибені жинақтау. Авторлық бағдарламаны, ОӘК-ді өңдеу және апробациясы. Қазіргі заманғы спорт ғылымының жетістіктерін пайдалану.	Әдістемелік жұмысты ұйымдастыру кезеңдері: өңдеу, даярлау, өткізу, талдау. ОӘК құруға және қолдануға қойылатын әдістемелік талаптар. Инновациялық технологиялар. Қазіргі заманғы спорт ғылымының жетістіктері.
М 4.3	Нәтижеге бағдарланған оқу-жаттықтыру сабақтарын, жаттығуларды модельдеуді қарастыратын оқу үрдісінің аясындағы басқару қызметі.	Жылдық және ағымдық даярлау жоспарына сәйкес құзыреттілікті қалыптастыруға бағытталған сабақ жоспарларын және конспектілерді құру. Сабаққа даярлану барысында оқу материалын жоспарлай білу, жаттықтыруларда өз әрекетінің жүйесін жоспарлай білу, оқытудағы қиындықтарды алдын-ала көре білу және олардың алдын алу. Білім алушылардың жас және жеке ерекшеліктерін ескеріп, жеке жоспар-кесте құру. Құралдарды сабаққа даярлау. Сабақтарды және оқу-жаттықтыру сабақтарын, спорттық шараларды өткізу.	Оқу-жаттықтыру сабақтарына қойылатын қазіргі талаптар. Оқыту әдістерінің, техникалық-тактикалық тәсілдерінің жіктелуі. Оқытудың инновациялық технологиялары. Жылдық, ағымдық жоспардың құрылымы, даярлықтың жеке жоспар-кестесі. Жаттықтырушының конструктивті іскерлігі.
М 5.3	Ақпараттық – оқыту ортасын құрастыруды қарастыратын оқу үрдісінің аясындағы басқару қызметі	Оқу ақпаратын іздеу, талдау және қайта өңдеу тәсілдерін меңгеру. Білім алушылардың денсаулығын нығайтуға және алдын алуға бағытталған жаттығулар кешенін құрастыру. Ақпараттық-оқыту ортасын құрастыру, күтілетін нәтижені болжау білігі.	Қазіргі ақпараттық қорлар. Оқу мақсатындағы бағдарламалық құралдардың түрлері. Ақпаратты жинау, талдау және жүйелеу әдістері. Алдын – алу жаттығуларының кешені

M 6.3	Рефлексия нәтижесін тұжырымдау және проблеманы анықтау, шешу тәсілдерін игеру	Алдағы жұмыстың мақсатын анықтау, алынған нәтижені тұжырымдау.	Рефлексия нәтижесі, алдағы жұмыстың мақсатын анықтау.
M 7.3	Педагогикалық қызметті талдау мен бағалауды қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	Оқу материалын меңгерудегі білім алушының іс-әрекетін талдау және бағалау. Білім алушылардың Президенттік және Ұлттық тест, бақылау нормативтері, денелік даярлығының деңгейін анықтау бойынша экспресс-тесттер нәтижелеріне жауапкершілік. Жаттықтырушының спорттық, шығармашылық, әлеуметтік, коммуникативті қызмет түрлерін кәсіби жүзеге асыруы.	Білім сапасын бағалаудың көрсеткіштері мен критерийлері. Оқыту үрдісінің нәтижелерін талдаудың педагогикалық технологиясы.

5.2 жаттықтырушының құзыреттілігіне қойылатын талаптар

M 1.4	Жеке тұлғаны қалыптастыру моделіне диагностика нәтижелерін қолдануды қарастыратын оқу-жаттықтыру қызметі аясындағы басқару қызметі.	Диагностика нәтижелерін білім алушылардың дене, моральдық-ерік жігер, техникалық, спорт дайындығы деңгейін анықтауға қолдану.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру үшін практикаға бағдарланған кәсіби білімдер. Жеке ерекшеліктерді ескеру, іс - қимылдардың тәсілдерін таңдау. Спортшының дамуының жеке траекториясы және оның жеке парағы.
M 2.4	Өз елінің патриоты, көшбасшының ерік, тұлғалық сапаларын дамытуды қарастыратын тәрбие үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты дамыту. Спортшының тұлғалық адамгершілік, еріктік, интелект, танымдық қызығушылығын қалыптастырудың тәсілдерін меңгеру	Рухани-адамгершілік тәрбие. Патриоттық тәрбие. Өзін-өзі тану. Рухани мұра. Тәрбие жұмысының әдістемесі. Білім алушылардың адамгершілік-еріктік сапалары.
		Білім алушыларға өз жетістіктері мен кемшіліктерін ұғынуға	

М 3.4	Басқару, бірлескен басқару және өзін-өзі басқару жүйесін өзбетімен құруды қарастыратын педагогикалық үрдіс аясындағы басқару қызметі.	көмек көрсету. Өз іс-әрекетін, білім алушылардың жұмыс нәтижелерін бағалау. Білім алушылардың жетістіктері мен прогресіне қатысты тұрақты, конструктивті кері байланыс орнатуды қамтамасыз ету. Спортшылардың психологиялық ерекшеліктерін, олардың күшті және әлсіз жақтарын зерттеу. Жарыс кезінде спортсмендерді басқару.	Өзіндік дамудың критерийлері мен механизмдері. Басқару, бірлесіп басқару , өлшеу, нәтижелерді бақылау және бағалау. Жаттықтырушының секунданттық қызметі.
М 4.4	Білім алушыларды дене жаттығуларының кешенін, жаттықтыру жаттығуларын орындауға жұмылдыруды қарастыратын оқу процесі шеңберіндегі іс-әрекеттік қызметі.	Құзыреттілікке бағытталған жаттығулар кешенін орындау тәсілдерін меңгеру. Білім алушылардың әрекетін және тәртібін реттеу. Арнайы жаттығулар, құралдар, спорттық ғимараттарды таңдау. Дене жаттығуларының жүктеме мөлшерлеу. Жаттығулар кешенін әзірлеу.	Оқыту әдістерінің, техникалық-тактикалық тәсілдерінің жіктелуі. Жаттығулар кешенін құруға қойылатын талаптар.
М 5.4	Интерактивтік қарым-қатынасты жобалауды қарастыратын оқу процесі шеңберіндегі іс-әрекеттік қызметі.	Педагогикалық әрекеттерді орындау. Интерактивті өзара әрекетті жобалау. Пәнді оқыту әдістемесін өзбетмен әзірлеу. Интерактивті оқыту формалары мен әдістерін қолдану. Жаттығу және жарыс барысында өзара топтық әрекетті ұйымдастыру.	Қазіргі ақпараттық қорлар. Оқу мақсатындағы бағдарламалық құралдарының түрлері. Ақпаратты жинау, талдау және жүйелеу әдістері. Өзара топтық әрекет.
М 6.4	Жағдаятты қадағалау және бағалау, өз мақсаттарына түзетулер енгізу.	Кейінгі әрекеттеріне өзгерістер енгізу. Өткізілген зерттеулердің нәтижелерін талдау іскерлігі, оқушылардың дене дамуы әдістемесіне түзетулер енгізу. Спортшылардың мінез-құлқын, жүріс-тұрысын көңіл-күйін сәйкесті	Кейінгі әрекеттерін түзету. Кәсіби тәуекел

		бағалау іскерлігі, оларды оқытудағы қателіктердің себептерін табу.	және жаттықтырушының гностикалық іскерлігі.
М 7.4	Педагогикалық менеджмент функциялары, формалары мен таңдалған әдістердің нәтижелілігін өзбетті талдауды қарастыратын оқу үрдісі аясындағы басқару қызметі.	Жаттықтыру сабақтарына және спортшылардың жарысқа қатысуына талдау жасай білу. Педагогикалық жағдаяттар мен өз іс-әрекетінің нәтижесін талдау. Білім алушылар, ата-аналар арасында тәуелсіз сауалнама, сұрауларды өткізу. Оқу жылының басында және аяғында оқу-жаттықтыру қызметін өзіндік бақылау мен өзіндік бағалау жағдайын қадағалау. Тұлғалық шығармашылық өсуді, рефлексивті әрекетті анықтау.	Жаттықтырушының шығармашылық-зерттеу шілік іскерлігі. Педагогикалық менеджмент әдістері мен қызмет формалары. Білімді бағалаудың қазіргі заманғы әдістері мен техникалық құралдары. Білім беру мекемесінің, жаттықтырушының имиджін анықтау критерийлері. Рейтинг картасы.

5. Кәсіби стандарт негізінде берілетін сертификаттардың түрлері

6. Кәсіби стандартты әзірлеушілер

Орал гуманитарлық-техникалық колледжі

7. Келісім парағы

Мекеме атауы	Келісім мерзімі
Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі	
№ 2 "Балалар-жасөспірімдер спорт мектебі"	
Олимпиада резервінің мамандандырылған балалар мен жасөспірімдер мектебі	
Орал қаласының № 7 жалпы орта білім беретін мектебі	

8. Кәсіби стандартты сараптау және тіркеу

Кәсіби стандарт тіркелді ____________________________________

Кәсіби стандарттар Реестріне енгізілді, тіркеу № _____________

Хат (хаттама) № __________________ Мерзімі __________________

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі міндетін
атқарушының 2013 жылғы 13
қыркүйектегі
№ 373 бұйрығымен бекітілді

"Негізгі орта білім" мамандығы бойынша
техникалық және кәсіптік білім беру кәсіби стандарт
1. Жалпы ережелер

1.Кәсіби стандарт:

1) кәсіби білім беру мен еңбек салалары арасындағы қарым-қатынасты реттеуге;

2) кәсіби қайта даярлау мен біліктілігін көтеруді дайындау бағдарламаларын әзірлеу талаптарының мерзімін белгілеуге;

3) аттестациялау мен сертификаттауда қызметкерлердің құзыреттілігін бағалау талаптарының мерзімін белгілеуге арналған.

2.Кәсіби стандарт негізгі пайдаланушылары:

1) білім беру мекемелері түлектері;

2) облыстық білім басқармасының, қалалық, аудандық білім бөлімдерінің, білім жетілдіру орталығы, білім мекемелерінің басшылары, мекеме персоналын басқару құрылымдарының басшылары мен мамандары;

3) білім беру бағдарламаларын әзірлеуші мамандар;

4) мамандардың кәсіби даярлығын бағалау және біліктілігіне сәйкестігін растау саласындағы мамандар.

3. Кәсіби стандарттар негізінде біліктілік сипаттамалары, лауазымдық нұсқаулар, профессиограмма, білім саласындағы ұйымдардың корпоративтік стандарттары, үлгілік оқу бағдарламалары, үлгілік оқу жоспарлары әзірленеді.

4. Осы кәсіби стандартты төмендегі терминдер мен қысқартулар қолданылады:

1) біліктілік – жұмысшының еңбек қызметінің нақты түрі шеңберінде нақты функцияларды сапалы орындауға дайындығы;

2) біліктілік деңгейі – күрделілігі, еңбек функцияларының стандартты еместігі, жауапкершілігі мен өзбетінділігі параметрлерімен жіктелетін жұмысшылардың құзыреттілігіне қойылатын талаптар жиыны;

3) еңбек заттары – нақты еңбек құралдары көмегімен өнім әзірлеу мақсатында жұмысшының әрекеттері бағытталған заттар;

4) еңбек құралдары – еңбек заттарын бастапқы жағдайынан өнімге түрлендіруде жұмысшының қолданатын құралдары;

5) еңбек қызметінің түрі – еңбек функциялары мен оларды орындауға қажетті құзыреттіліктердің тұтас жиынымен құрамдастырылған кәсіби қызмет саласының құрама бөлігі;

6) еңбек функциясы – еңбек үрдісінің бір немесе бірнеше міндетін шешуге бағытталған өзара байланысқан әрекеттер жиыны;

7) кәсіби қызметтің саласы – ортақ интеграциялық негізі (міндеті, нысандары, технологиялары, соның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) бар және ұқсас еңбек функциялары мен оларды орындайтын құзыреттіліктерінің болжалды жиынынан тұратын саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) кәсіби стандарт – кәсіби іс-әрекеттің накты саласындағы біліктілік деңгейлерге, құзыреттіліктерге, сонымен қатар еңбек мазмұны, сапасы және шарттарына қойылатын талаптарды анықтайтын стандарт;

9) кәсіби стандарт бірлігі – кәсіби стандарттың еңбек қызметінің нақты түрі бойынша маңызды, қатысымды дербес, аяқталған, бүтін нақты еңбек функциясының толық сипаттамасының құрылымдық элементі;

10) кәсіп – арнайы теориялық білім мен арнайы дайындық нәтижесінде пайда болатын практикалық білік, жұмыс тәжірибесі кешенін меңгеруді қажет ететін еңбек қызметі түрі;

11) құзыреттілік – білім, білік және тәжірибені еңбек қызметінде пайдалану қабілеті;

12) лауазым – ұйымның ұйымдастырушы-әкімшілік иерархия жүйесіндегі функционалды орын;

13) міндет – нақты еңбек заттары мен құралдарын пайдаланып еңбек функциясын жүзеге асырумен және нәтижеге жетуге байланысты әрекеттер жиынтығы;

14) сала – өндірілетін өнім, өндіріс технологиясы, негізгі қорлар мен жұмыс жасаушылардың кәсіби біліктері ортақ мекемелер мен ұйымдардың жиыны;

15) салалық біліктілік шеңбері – салада танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

16) ұлттық біліктілік шеңбері – еңбек нарығындағы танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

17) функционалдық карта – бір немесе басқа да кәсіби қызмет саласында нақты қызмет түрін орындайтын жұмысшының еңбек функциялары мен міндеттерінің құрылымдық сипаттамасы.

5. Бұл кәсіптік стандартта келесі қысқартулар қолданылады:

КҚ – кәсіби қызмет;

ҚТ – қызмет түрі;

КС – кәсіби стандарт;

ҰБШ – ұлттық біліктілік шеңбері;

БТБА – ҚР жұмысшылар кәсіптері мен жұмыстарының бірыңғай тарифтік – біліктілік анықтағышы;

ҚР МКЖ - 01-2005- Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші;

ҮБС – педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары;

КДДБББ -кәсіптік даярлығының деңгейін бағалау және мамандығы бойынша біліктілікті беру;

М - міндеттер;

Қ – қызметтер.

2. Кәсіби стандарт паспорты

6. Экономикалық қызмет түрі (кәсіби қызмет саласы): Негізгі орта білім.

7. Экономикалық қызметтің (кәсіби қызмет саласының) негізгі мақсаты: адамның тұлғалық және кәсіби әлеуетінің ашылуына жағдай жасау.

Кәсіби стандарт "Негізгі орта білім" кәсіби облысындағы білім беру жүйесінің педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігі мен құзыреттілігі, еңбек шарты, сапасы, мазмұнына қойылатын талаптарды белгілейді.

8. Еңбек қызметі, кәсіп түрлері, біліктілік деңгейлері осы кәсіби стандарттың 1-қосымшасында берілген.

3. Еңбек қызмет түрлерінің карточкалары(кәсіп)

Кәсіп атауы: мұғалім.

9. ҰБШ бойынша біліктілік деңгейі -5.

10.Лауазымның мүмкін атаулары: қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі, орыс тілі мен әдебиеті мұғалімі, ұйғыр тілі мен әдебиеті мұғалімі, өзбек тілі мен әдебиеті мұғалімі, өзін-өзі тану мұғалімі, математика мұғалімі, физика мұғалімі, шетел тілі мұғалімі, информатика мұғалімі, музыка мұғалімі, бейнелеу өнері және сызу пәні мұғалімі, технология пәні мұғалімі.

11. Негізгі орта білімнің барлық аталған кәсіптері субъектілерді құзыретті тұлғаның рухани, интеллектуалдық және дене мүмкіндіктерін ашуға, денсаулық сақтау, ақпараттық-оқыту ортасын әзірлеуге, өз білімін жетілдіруі мен өзін-өзі дамытуына қолайлы жағдай жасауға міндеттейді.

Педагог жоспарлау құжаттарын, оқу-әдістемелік кешен, көрнекі құралдар әзірлеу, мектеп, оқушы мен мұғалім құжаттарын рәсімдеу, техникалық оқыту құралдары мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану тағы басқалары оқу-тәрбие үрдісінің ұйымдастырушылық, техникалық және әдістемелік жағдайларын туғызады.

Оқу орнының ата-аналармен қарым-қатынасына, қарым-қатынасына, рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, қазақстандық патриоттық тәрбие беруге, креативті ойлауды дамыту мәселелеріне, әдістемелік, педагогикалық және басқарушылық кәсіпқойлыққа, тұлғалық-кәсіптік құзыреттіліктерді қалыптастыруға аса көңіл бөлінеді.

Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

12. Мұғалімнің еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

13. Кәсіптің еңбек функциялары тізімі осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

14. Кәсіби стандарттың бірліктері мен мұғалімнің орындайтын еңбек функцияларын сипаттайтын функциональдық карта осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

15. Мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

Негізгі орта білім
кәсіби стандартына
1-қосымша

Қызмет түрлері, кәсіптер,біліктілік деңгейлері

№ р/с	Қызмет түрі атауы	Еңбек нарығы тенденцияларын есепке алғандағы кәсіп атауы	ҚР МЖ 01-2005 сай кәсіптер атауы	ҰБШ біліктілік деңгейі
1.	Педагогикалық қызмет	Санат жоқ мұғалім (5.5)	Мұғалім (математика, орыс тілі мен әдебиеті және басқа пәндер)	5
2.		Екінші санатты мұғалім (5.4)		5
3.		Бірінші санатты мұғалім (5.3)		5
4.		Жоғарғы санатты мұғалім (5.2)		5

Негізгі орта білім
кәсіби стандартына
2-қосымша

1.Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (ҚР МКЖ)				
Базалық топ	2320 Орта мектеп мұғалімдері			
Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (ҮБС)				
ҰБШ сәйкес біліктілік деңгейі	Санаттар			
5	жоғарғы	бірінші	екінші	санаты жоқ

2. Еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Меншік нысандарына қарамастан білім беру мекемелерінің барлық түрлері (негізгі орта мектептер, лицейлер,гимназиялар).
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Тұрақты жұмыс кестесі, мөлшерлі жұмыс күні 18 сағат, 1,5 жүктемеге дейін рұқсат етіледі.

Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	ҚР заңнамаларына сай (мұғалім дипломы, СТБ сертификаты, дәрігерлік кітапшасының болуы).	
ҰБШ біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
5	Санаты жоқ орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	-
5	Екінші санатты орта буын маманы : техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	3 жылдан кем емес
5	Бірінші санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік , (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	4 жылдан кем емес
5	Жоғары санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік , (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	5 жылдан кем емес

3-кесте.Кәсіби стандарт бірліктерінің тізбесі (кәсіптер еңбек функциялары)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек қызметінің атауы (кәсіби стандартының бірліктері)
Ф 1	Оқушылардың тұлғалық әлеуетін диагностикалау.
Ф 2	Тұлғаны қалыптастыру моделін әзірлеу
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайларды жобалау
Ф 4	Оқушылардың оқу қызметінің моделін әзірлеу
Ф 5	Оқушылардың тұлғалық және кәсіптік әлеуетін (сапасын) ашуға арналған жағдай орнату
Ф 6	Өзіндік іс–әрекетті түзету және рефлексиялау
Ф 7	Оқыту сапасының мониторингін өткізу

4-кесте. Кәсіби стандарт бірліктерінің сипаттамасы(функционалдық карта)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралы	Міндеттер (еңбек әрекеттерінің сипаттамасы)
Ф 1	Себеп, қажеттіліктер, сезім (эмоциялар), қызығушылықтар. Сезінулер, қабылдау, жады, ойлау, сөйлеу, ерік , қабілеттер. Мінез.	Сауалнамалар, тест тапсырмалары, сұрау парағы	М 1.1 Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеу.
			М 1.2 Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалауды өткізу
			М 1.3 Диагностика нәтижелерін жүзеге асыру

	Оқушының дене, психологиялық, рухани, интеллектуалдық дамуы.		М 1.4 Тұлға моделін қалыптастыруда диагностика нәтижелерін пайдалану
Ф 2	Ұтқырлықты, икемділікті, кері әсерлерге қарсы тұру, ашық ақпараттық қоғам жағдайына тез бейімделуді дамыту.	Модель әзірлеу бойынша жұмыс жоспары. Рухани-адамгершілік орта. Тұлғаны қалыптастыру моделі.	М 2.1 Бейімделуге жағдай жасау, ұжым қалыптастыру, білімге, мемлекеттік тілді құрметтеуге, көптілділікке тарту, қарым-қатынас мәдениетіне тәрбиелеу.
			М 2.2 Ұлттық сана-сезім қалыптастыру, эстетикалық қызығушылығы мен көркем талғамын дамыту
			М 2.3 - Оқушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тарту.
			М 2.4- Көшбасшының, өз елінің патриоттарының тұлғалық сапаларын дамыту
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлар. Денсаулық сақтау ортасы.	Оқу-әдістемелік қамту. Оқытудың техникалық құралдары. Жабдықталған мультимедиялық кабинеттер, лабораториялар, спорт залдар. Кітапхана, электронды оқу залы.	М 3.1 Әлеуметтік қорғау, бейімделу, оқушылар мен педагогтардың денсаулығын сақтау.
			М 3.2 Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамту.
			М 3.3 Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамту
			М 3.4 Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқару жүйесін әзірлеу
Ф 4	Педагогикалық үрдістің мазмұнын, педагогикалық құралдарды, технологияларды, педагогикалық қызметті ұйымдастырудың құрылымын, түрлері мен тәсілдерін білу	Педагогикалық қызметтің мазмұны. Педагогикалық үрдістің барысын және нәтижесін болжау әдістемесі. Оқушы мен мұғалім қызметінің жоспары. Педагогикалық қызметті ұйымдастыру моделі.	М 4.1 Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қою. Соңғы нәтижені болжау.
			М 4.2 Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу материалының мазмұнын іріктеу және құрастыру
			М 4.3 Нәтижеге бағытталған сабақтарды, сыныптан тыс шараларды моделдеу.
			М 4.3 Шығармашылық тапсырмалар, жаттығулар

			, жобалар. орындауға оқушыларды жұмылдыру
Ф 5	Оқушының тұлғалық-кәсіптік әлеуетін (сапасы) ашу	Ақпараттық-оқыту ортасы. Оқу құжаттары, электрондық оқулықтар. Электрондық қорлар, Техникалық оқыту құралдары.Интерактивтік қарым-қатынас.	М 5.1 Ақпараттық-оқыту ортасын әзірлеу
			М 5.2 Оқу ақпаратын модульдеу
			М 5.3 Ақпараттық-оқыту алаңын құрастыру
			М 5.3 Интерактивті қарым-қатынас жобалау.
Ф 6	Өз қызметінің рефлексиясы және түзету . Ояту, жеке мотивация, адамның сыртқы проблемасын ішкі проблемасына айналдыру	Өзара бірлескен іздеу режимі. Талдау мен өзіндік талдау сызбасы. Рефлексия нәтижелері. Қызметті түзету.	М 6.1 Адамның өзіндік талдау, ұғыну, түйсіну қабілеттерін дамыту.
			М 6.2 Рефлексивтелетін қызметтің тиімділігін, өнімділігін зерттеу.
			М 6.3 Рефлексия нәтижелерін анықтау және тұжырымдау.
			М 6.4 Педагогикалық қызметке өзгерістер енгізу.
Ф 7	Оқу сапасының мониторингін өткізу. Қызметті бақылау, бағалау, талдау.	Сауалнама жүргізу, бірлескен рефлексия. Ішкі және сыртқы бақылау. Электрондық бақылаушы бағдарламалар. рефлексия. Білім алушының портфолиосы.	М 7.1 Мұғалімнің мониторинг жүргізуге дайындығы.
			М 7.2 Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтау
			М 7.3 Педагогикалық қызметті талдау және бағалау
			М 7.4 Педагогикалық менеджменттің таңдалған әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігі. Оқушылар, ата-аналар, қоғам көзқарасындағы оқу орнының, мұғалімнің имиджі.

5.5 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
М 1.1	Оқушылардың тұлғалық сапаларын диагностикалау әдістерін басшылықпен зерттеуді	Тұлғалық сапаларды зерттеуде	Оқушылардың тұлғалық сапалары. Диагностиканы өткізу құралдары мен әдістемесі . Оқушылардың жас және жеке ерекшеліктері.

	қарастыратын оқу-тәрбие үрдісіндегі басқару қызметі.	диагностиканың тиімді әдістерін таңдау.	Зерттеу өткізу әдістері мен формалары.
М 2.1	Бейімделуге, оқушылар ұжымын қалыптастыруға, мемлекеттік тілді білуге және құрметтеуге, көптілділікке, мінез-құлық мәдениетін тәрбиелеуге жағдай жасауды қарастыратын тәрбие үрдісін ұйымдастырудағы басқару қызметі.	Басқа адамдармен қарым – қатынаста сенімділік ахуалын құру. Білім алушылардың әлеуметтік картасын құрастыру. Оқушылар ұжымын құру. Оқушыларды көптілділікке оқытуда тиімді жеке үйлесімділікті қамтамасыз ету.	Тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі. Оқушылардың әлеуметтік картасы. Оқушы моделі: шеберлік тізімі, және тұлғалық сапалар, оқудағы жетістіктер, қоғаммен өзара әрекеттесу. Мінез-құлық мәдениеті.
М 3.1	Әлеуметтік қорғауды, бейімделуді, оқушылар мен педагогтардың денсаулығын сақтауды қарастыратын педагогикалық үрдістегі басқару қызметі.	Жетім, әлеуметтік деңгейі төмен отбасы балаларына материалдық көмек көрсету. Оқушыларды тамақтандыру, дәрігерлік көмекпен қамтамасыз ету. Салауатты өмір салтын сақтау. ТҚ ережелерін, санитарлық-гигиеналық нормаларды, безендіруге қойылатын эстетикалық талаптарды сақтау. Оқушылардың жазғы сауықтыру демалысын ұйымдастыру	Педагогикалық үрдісті ұйымдастырудың ерекшеліктері. Денсаулықты сақтау ортасын құрастыру. Ғимаратқа қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптар. Нормативтік құжаттар.
М 4.1	Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қоюды ұйымдастыру, оның нәтижесін болжау шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқыту мен дамытудың мақсаттарын анықтау арқылы стандартты және қарапайым біртектес практикалық тапсырмаларды шешу. Мақсат пен міндеттерді тұжырымдау. Соңғы нәтижені болжау. Педагогикалық қызметтің күтілетін нәтижесін болжау.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру бойынша тәжірибелік-бағдарланған, кәсіби білім. Оқу қызметін жоспарлау және ұйымдастыру. Оқыту және дамыту және басқада үрдісті ұйымдастыру түрлері, тәсілдері мен құрылымы.
М 5.1	Ақпараттық–оқыту ортасын әзірлеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпаратын болжау тәсілдерін меңгеру. Педагогикалық мақсатқа жету үшін оқу ақпараты мазмұнын іріктеу, ойлауды дамыту. Өз әрекеті мен оқушы әрекетінің тізбектілігін құру білігі.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыру құрылымы, түрі, тәсілдері. Білім алушылардың әртүрлі контингентінің ерекшеліктері. Игеру үрдісіндегі оң мотивацияны ынталандыру.

		Электрондық-оқыту ортасында жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру.	Педагогикалық қарым-қатынас. Пәндерді оқыту әдістемесі.
М 6.1	Өз қызметін жоспарлау, қоршаған ортамен пәндік-әлеуметтік қарым-қатынасын өзіндік талдау, ұғыну, түйсінуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Қызмет тәсілдерін қалыптастыруды меңгеру . Сыртқы мәселелерді ішкі мәселеге ауыстыру, нақты сапалар мен қабілеттерін айқындау.	Рефлексия ұйымдастыру кезеңдері. Рефлексия-субъектінің ішкі психикалық актілері мен күйлерін сезіну үрдісі.
М 7.1	Мониторинг өткізуге мұғалімнің дайындық деңгейін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Білім сапасын диагностикалау, педагогикалық талдау тәсілдерін меңгеру.	Педагогикалық диагностика теориясы, әдістемесі мен технологиясы, мониторинг өткізу.

5.4 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.2	Оқушының тұлғалық әлеуетін диагностикалауды өткізуді қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Ұжым мен тұлғаны психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың нақты әдістемесін қолдану.	Оқушының дамуының жеке траекториясы. Оқушының белсенділігін зерттеуді гностикалық қамту.
М 2.2	Ұлттық сана-сезімді қалыптастыру, көркем талғамы мен эстетикалық қызығушылығын дамытуды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты қалыптастыру. Тәрбие шараларын ұйымдастыру мен өткізу.	Жалпыадамзаттық құндылықтар. Тәрбие жұмысының әдістемесі. Тәрбие және сыныптан тыс шараларды ұйымдастыру.
М 3.2	Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамтуды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу-әдістемелік кешеннің, картотеканың, дидактикалық, оқытудың техникалық және басқа да құралдарының болуы мен білім стандарты талаптарына, кабинеттің бейініне сәйкестігі.	Оқу – тәрбие үрдісін ұйымдастыру ерекшеліктері. Қауіпсіздік ережелері, санитарлық-гигиеналық нормалар. Өрт қауіпсіздігі.
	Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын	Оқу ақпаратын болжау тәсілдерін меңгеру. Педагогикалық мақсатқа жету үшін оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу, ойлауды дамыту. Оқу материалын таңдау. Оқушы әрекеті мен өз	Оқу-тәрбие үрдісін ұйымдастыру бойынша нормативтік құжаттар. Педагогикалық қызметті ұйымдастыру бойынша практикалық бағытталған , кәсіптік білімі. Оқушы

М 4.2	іріктеу мен құрастыруды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	әрекетінің тізбектілігін құру білігі. Оқушылардың әрекетін жобалау, ұйымдастырушылық қабілетін дамыту. Белсенді оқыту әдістері мен формаларын пайдалану.	мен мұғалімнің педагогикалық қарым-қатынасы. Білім мазмұны, педагогикалық құралдар, технологиялар. Оқу ақпаратының көздерін іріктеу, игеру үрдісінде оң мотивацияға ынталандыру.
М 5.2	Оқу ақпаратын модульдеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпараты көздерін іріктеу. Оқу ақпаратын талдау, логикалық құрылымдау, алгоритмдеу тәсілдерін меңгеру. Модуль, гипермәтін, көпдеңгейлі тапсырма мен тест тапсырмаларын құру.	Оқыту үрдісінің психологиялық мәні. Оқыту үрдісінің педагогикалық заңдылықтары. Пән бойынша білімі. Пән саласындағы ғылыми-әдістемелік білімі.
М 6.2	Әрекет ауысуын, ойлау әрекетінен дене әрекетіне көшу, қызметтің тиімді тәсілдерін таңдау. Орындалған әрекеттердің тізбектілігін қалпына келтіру.	Бірлескен ізденіс тәртіптемесін ұйымдастыру. Оқушыларды алдағы жұмыстың мақсатын анықтау, мақсат қоя білу мен өз білімін жетілдіруге, жеке мотивацияға, оянуға үйрету.	Рефлексия – оқушының оқу жетістіктерін анықтау, қызмет тәсілдерін түсіну.
М 7.2	Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтауды қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Әр түрлі формадағы бақылау өткізу: фронталды, топтық, жеке, аралас және оқушылардың өзін-өзі қадағалауы. Білім сапасының тәуелсіз бағалауды өткізу.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, оқыту сапасын мониторингі, дамуын жүргізу. Бақылау формалары.

5.3 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

З 1.3	Диагностика нәтижесін жүзеге асыруды қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыруда диагностика нәтижесін пайдалану.	Диагностика нәтижесін пайдалануда тәжірибеге бағытталған, кәсіби білім .
З 2.3	Оқушыларды рухани-адамгершілік құндылықтарға тартуды қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Рухани-адамгершілік орта құру. Рухани-адамгершілік құндылықтар мен тәртіп нормалары тәсілін игеру.	Рухани тәрбие. Этнопедагогика.
		Әдістемелік шараларға қатысу. Ашық сабақтар өткізу. Әдістемелік	Әдістемелік жұмысты ұйымдастыру.

З 3.3	Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамсыздандыруды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	бірлестік, шығармашылық топ жұмысын басқару, озық тәжірибе жинақтау, өз білімін жетілдіру. Сабақта жаңа технологияларды, ОӘК қолдану.	Әдістемелік ұсынымдар дайындау. Жаңа педагогикалық технологиялар. ОӘК әзірлеуге және қолдануға қойылатын әдістемелік талаптар.
З 4.3	Нәтижеге бағытталған сабақтарды, сыныптан тыс шараларды модельдеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Күнтізбелік-тақырыптық жоспарға сәйкес құзыреттіліктерге бағытталған сабақ жоспарлары мен конспектілерін құрастыру. Сабаққа презентациялық көрнекі материалдар дайындау. Оқытуда құзыреттілік бағытында сабақтар мен сыныптан тыс шаралар моделдеу және өткізу. Әдістер мен инновациялық технологияларды жіктеу және қолдану. Сыныптың журналын, пәндік үйірме жұмыстарын және басқа да жүргізу.	Сабаққа қойылатын қазіргі талаптар. Сабақтың құрылымы, түрі және типі. Оқыту әдістерінің жіктелуі. Оқытудың инновациялық технологиялары. Оқушылардың ой қызметін қалыптастырудағы әдістемелік тәсілдер.
З 5.3	Ақпараттық-оқыту алаңын құрастыруды қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпаратын іздеу, талдау және өңдеу тәсілдерін меңгеру. Ақпараттық-оқыту алаңын құрастыру біліктілігі, күтілетін нәтижені болжау.	Қазіргі ақпараттық қорлар. Оқу мақсатындағы түрлі бағдарламалық құралдар. Ақпаратты жинақтау, талдау және жүйелеу әдістері.
З 6.3	Рефлексия нәтижесін тұжырымдау және проблеманы анықтау, шешу тәсілдерін игеру	Алдағы жұмыстың мақсатын анықтау, алынған нәтижені тұжырымдау.	Рефлексия нәтижесі, алдағы жұмыстың мақсатын анықтау.
З 7.3	Педагогикалық қызметті бағалау мен талдауды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу материалын меңгеру үрдісінде оқушылардың қызметін талдау мен бағалау. Оқушылардың оқу үлгерімін ақпараттық-коммуникациялық технология арқылы сараптау. Білім алушылардың білім сапасы нәтижесіне жауапкершілігі.	Білім сапасының критерийлері мен көрсеткіштері. Оқыту нәтижесіне берілетін педагогикалық талдау технологиялары.

5.2 мұғалімнің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.4	Өзбетімен оқушылардың жеке траекториясын құрастыру және диагностика нәтижелерін пайдалануға жауапткершілігін қарастыратын оқу-тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Тұлға мен ұжымның психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың нақты әдістемесін қолдану.	Диагностика өткізу әдістемесі. Оқушының дамуының жеке траекториясы. Оқушының белсенділігін зерттеуді диагностикалық қамту.
М 2.4	Көшбасшының тұлғалық сапасын, өз еліне патриоттық сезімдерін дамытуды қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты қалыптастыру.	Көшбасшылық мектебі. Көшбасшылық сапаларды дамыту. Рухани-адамгершілік тәрбиесі. Патриоттық тәрбие.
М 3.4	Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқару жүйесін дамытуды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Білім алушылар, ата-аналар қажеттіліктерін қанағаттандыру, іс-әрекетті үйлестіру, тиімді нәтижеге қол жеткізу. Өзін-өзі басқару мен бірлесе басқаруды дамыту.	Басқарудың негізгі әлеуметтік функциясы. Еңбек функциясы. Басқару, ұйымдастырушылық, әлеуметтік-тұрмыстық функция. Басқару, біріге басқару, оқу нәтижелерін өлшеу, бақылау және бағалау.
М 4.4	Оқушыларды шығармашылық тапсырмалар, жаттығулар мен жобаларды орындауға өзбетімен жұмылдыруға жауапкершілікті қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Құзыреттілікке бағытталған тапсырмалар , жобалар, рефераттар әзірлеу тәсілдерін меңгеру. Оқушылардың жұмысын белсендіру. Білім алушылардың қызметі мен тәртібін реттеу.	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. Оқушылардың жобалау әрекетін ұйымдастыру. Оқу ақпаратын алу көздерін іріктеу, игеру үрдісінде оң мотивацияға ынталандыру.
М 5.4	Өзбетімен интерактивті қарым-қатынасты жобалау жауапкершілігін , шығармашылық қарым-қатынастың жаңа формаларына ұмтылысты қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару.	Оқыту әдістерін дифференциациялау, әдістемелік тәсілдердің суретін құру, қашықтықтан қарым-қатынас тәсілдерін жобалау, ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың функционалды мүмкіндіктерін жүзеге асыру тәсілдерін меңгеру .	Қашықтықтан қарым-қатынас әдістерін жобалау. Оқушыға педагогикалық әсер ету әдістері. Интерактивті қарым-қатынасқа қызығушылығы.

М 6.4	Жағдаятты бақылау және бағалау, өз мақсатына сәйкес түзетулер енгізу.	Келесі әрекеттерге өзгерістер енгізу.	Келесі әрекеттерді түзету .
М 7.4	Таңдалған педагогикалық менеджмент әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігін талдауды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу орнының нарық сұранысы мен қажеттілігіне, нақты тұтынушының сұранысына бағытталуы. Имидж, оқу сапасын арттыруға ұмтылу, өзбетінділік, сұранысқа сай мақсат пен бағдарламаларды түзету, соңғы іс-әрекет нәтижесін анықтау.	Педагогикалық менеджмент функциясы әдістері мен формалары. Оқу орны, педагогтың имиджін анықтау критерийлері. Рейтинг картасы.

5. Кәсіби стандарт негізінде берілетін сертификаттардың түрлері

6. Кәсіби стандартты әзірлеушілер

Орал гуманитарлық-техникалық колледжі

7. Келісім парағы

Мекеме атауы	Келісім уақыты
Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі	
Орал қалалық білім бөлімі	
Орал қаласының № 6 жалпы орта білім беретін мектебі	
М.Б.Ыхсанов атындағы № 36 орта жалпы білім беретін мектебі	

8. Кәсіби стандартты сараптау және тіркеу

Кәсіби стандарт тіркелді ____

____

Кәсіби стандарттар Реестріне енгізілді, тіркеу № ______________________

Хат (хаттама) № ________________ Мерзімі ______________________________

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі міндетін
атқарушының 2013 жылғы 13
қыркүйектегі
№ 373 бұйрығымен бекітілді

"Кәсіптік білім беру (салалар бойынша)" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік білім беру кәсіби стандарты

1. Жалпы ережелер

1.Кәсіби стандарт:

1) кәсіби білім беру мен еңбек салалары арасындағы қарым-қатынасты реттеуге;

2) кәсіби қайта даярлау мен біліктілігін көтеруді дайындау бағдарламаларын әзірлеу талаптарының мерзімін белгілеуге;

3) аттестациялау мен сертификаттауда қызметкерлердің құзыреттілігін бағалау талаптарының мерзімін белгілеуге арналған.

2.Кәсіби стандарт негізгі пайдаланушылары:

1) білім беру мекемелері түлектері;

2) облыстық білім басқармасының, қалалық, аудандық білім бөлімдерінің, білім жетілдіру орталығы, білім мекемелерінің басшылары, мекеме персоналын басқару құрылымдарының басшылары мен мамандары;

3) білім беру бағдарламаларын әзірлеуші мамандар;

4) мамандардың кәсіби даярлығын бағалау және біліктілігіне сәйкестігін растау саласындағы мамандар.

3. Кәсіби стандарттар негізінде біліктілік сипаттамалары, лауазымдық нұсқаулар, профессиограмма, білім саласындағы ұйымдардың корпоративтік стандарттары, үлгілік оқу бағдарламалары, үлгілік оқу жоспарлары әзірленеді.

4. Осы кәсіби стандартты төмендегі терминдер мен қысқартулар қолданылады:

1) біліктілік – жұмысшының еңбек қызметінің нақты түрі шеңберінде нақты функцияларды сапалы орындауға дайындығы;

2) біліктілік деңгейі – күрделілігі, еңбек функцияларының стандартты еместігі, жауапкершілігі мен өзбетінділігі параметрлерімен жіктелетін жұмысшылардың құзыреттілігіне қойылатын талаптар жиыны.

3) еңбек заттары – нақты еңбек құралдары көмегімен өнім әзірлеу мақсатында жұмысшының әрекеттері бағытталған заттар;

4) еңбек құралдары – еңбек заттарын бастапқы жағдайынан өнімге түрлендіруде жұмысшының қолданатын құралдары;

5) еңбек қызметінің түрі – еңбек функциялары мен оларды орындауға қажетті құзыреттіліктердің тұтас жиынымен құрамдастырылған кәсіби қызмет саласының құрама бөлігі;

6) еңбек функциясы – еңбек үрдісінің бір немесе бірнеше міндетін шешуге бағытталған өзара байланысқан әрекеттер жиыны;

7) кәсіби қызметтің саласы – ортақ интеграциялық негізі (міндеті, нысандары, технологиялары, соның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) бар және ұқсас еңбек функциялары мен оларды орындайтын құзыреттіліктерінің болжалды жиынынан тұратын саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) кәсіби стандарт – кәсіби іс-әрекеттің накты саласындағы біліктілік деңгейлерге, құзыреттіліктерге, сонымен қатар еңбек мазмұны, сапасы және шарттарына қойылатын талаптарды анықтайтын стандарт;

9) кәсіби стандарт бірлігі – кәсіби стандарттың еңбек қызметінің нақты түрі бойынша маңызды, қатысымды дербес, аяқталған, бүтін нақты еңбек функциясының толық сипаттамасының құрылымдық элементі;

10) кәсіп – арнайы теориялық білім мен арнайы дайындық нәтижесінде пайда болатын практикалық білік, жұмыс тәжірибесі кешенін меңгеруді қажет ететін еңбек қызметі түрі;

11) құзыреттілік – білім, білік және тәжірибені еңбек қызметінде пайдалану қабілеті;

12) лауазым – ұйымның ұйымдастырушы-әкімшілік иерархия жүйесіндегі функционалды орын;

13) міндет – нақты еңбек заттары мен құралдарын пайдаланып еңбек функциясын жүзеге асырумен және нәтижеге жетуге байланысты әрекеттер жиынтығы;

14) сала – өндірілетін өнім, өндіріс технологиясы, негізгі қорлар мен жұмыс жасаушылардың кәсіби біліктері ортақ мекемелер мен ұйымдардың жиыны;

15) салалық біліктілік шеңбері – салада танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

16) ұлттық біліктілік шеңбері – еңбек нарығындағы танылған біліктілік деңгейлердің құрылымдық сипаттамасы;

17) функционалдық карта – бір немесе басқа да кәсіби қызмет саласында нақты қызмет түрін орындайтын жұмысшының еңбек функциялары мен міндеттерінің құрылымдық сипаттамасы.

5. Бұл кәсіптік стандартта келесі қысқартулар қолданылады:

ҚҚ – кәсіби қызмет;

ҚТ – қызмет түрі;

КС – кәсіби стандарт;

ҰБШ – ұлттық біліктілік шеңбері;

БТБА – ҚР жұмысшылар кәсіптері мен жұмыстарының бірыңғай тарифтік – біліктілік анықтағышы;

ҚР МКЖ - 01-2005-Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші;

ҮБС – педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары;

КДДБББ -кәсіптік даярлығының деңгейін бағалау және мамандығы бойынша біліктілікті беру;

М - міндеттер;

Қ – қызметтер.

2. Кәсіби стандарт паспорты

6. Экономикалық қызмет түрі (кәсіби қызмет саласы): Кәсіптік білім беру.

7. Экономикалық қызметтің (кәсіби қызмет саласының) негізгі мақсаты: адамның тұлғалық және кәсіби әлеуетінің ашылуына жағдай жасау.

Кәсіби стандарт "Кәсіптік білім беру" кәсіби облысындағы білім беру жүйесінің педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігі мен құзыреттілігі, еңбек шарты, сапасы, мазмұнына қойылатын талаптарды белгілейді.

8. Еңбек қызметі, кәсіп түрлері, біліктілік деңгейлері осы кәсіби стандарттың 1-қосымшасында берілген.

3. Еңбек қызмет түрлерінің карточкалары(кәсіп)

Кәсіп атауы: өндірістік оқыту шебері.

9. ҰБШ бойынша біліктілік деңгейі -4,5.

10. Лауазымның мүмкін атаулары:

11. Өндірістік оқыту шебері кәсібі субъектілерді құзыретті тұлғаның рухани, интеллектуалдық және дене мүмкіндіктерін ашуға, денсаулық сақтау, ақпараттық-оқыту ортасын әзірлеуге, өз білімін жетілдіруі мен өзін дамытуына қолайлы жағдай жасауға міндеттейді.

Өндірістік оқыту шебері жоспарлау құжаттарын, оқу-әдістемелік кешен, көрнекі құралдар әзірлеу, оқу орны, білім алушы мен өндірістік оқыту шеберінің құжаттарын рәсімдеу, техникалық оқыту құралдары мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану тағы басқалары оқу-тәрбие үрдісінің ұйымдастырушылық, техникалық және әдістемелік жағдайларын туғызады.

Оқу орнының ата-аналармен қарым-қатынасқа, білім алушыларға рухани-адамгершілік, патриоттық тәрбие беруге, креативті ойлауды дамыту мәселелеріне, әдістемелік, педагогикалық және басқарушылық кәсібилікке, тұлғалық-кәсіптік құзыреттіліктерді қалыптастыруға аса көңіл бөлінеді.

Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

12. Өндірістік оқыту шебері еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

13. Кәсіптің еңбек функциялары тізімі осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

14. Кәсіби стандарттың бірліктері мен өндірістік оқыту шеберінің орындайтын еңбек функцияларын сипаттайтын функциональдық карта осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

15. Өндірістік оқыту шеберінің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы стандарттың 2-қосымшасында көрсетілген.

Кәсіптік білім беру
кәсіби стандартына
1-қосымша

1.Қызмет түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері

№ р/с	Қызмет түрі атауы	Еңбек нарығы тенденцияларын есепке алғандағы кәсіп атауы	ҚР МЖ 01-2005 сай кәсіптер атауы	ҰБШ біліктілік деңгейі
1.	Педагогикалық қызмет	Санатсыз өндірістік оқыту шебері (4.1)	Өндірістік оқыту шебері	4
2.		Екінші санатты өндірістік оқыту шебері (5.4)		5
3.		Бірінші санатты өндірістік оқыту шебері (5.3)		5
4.		Жоғары санатты өндірістік оқыту шебері (5.2)		5

Кәсіптік білім беру
кәсіби стандартына
2-қосымша

1. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланыс

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (ҚР МКЖ)				
Базалық топ	2359 Басқа топтарға кірмеген оқыту бойынша мамандары			
Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (ҮБС)				
ҰБШ сәйкес біліктілік деңгейі	Санаттар			
4.1				санатсыз
5.4, 5.3, 5.2	жоғары	бірінші	екінші	
Еңбек шарттары, білімі және тәжірибесіне қойылатын талаптар				
Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Өзіндік формаға тәуелсіз техникалық және кәсіби білім беру ұйымы, өндірістік – оқу комбинаты, техникалық шығармашылық станциясы, мектеп шеберханасы және еңбек кабинеттері, мектептен тыс жұмыстар және бос уақытты ұйымдастыру орталығы, оқу орталықтары, кәсіби оқыту курстары, өнеркәсіп мекемелері,өнеркәсіп орындарында, өнеркәсіптің әртүрлі салаларында,белгіленген құралдарды пайдаланумен байланысты жағдайларда			
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Жүйелі жұмыс уақыты, күніне берілген жүктеме 18 сағат, 1,5 жүктемеде болады.			
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	ҚР–ның Заңына сәйкес (өндірістік оқыту шебері дипломы, және КДДБББ сертификаты, медициналық кітапша)			

ҰБШ біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
4	Санаты жоқ орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	-
5	Екінші санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	2 жылдан кем емес немесе өндірістік өтілі 1 жылдан кем емес
5	Бірінші санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	3 жылдан кем емес немесе өндірістік өтілі 2 жылдан кем емес
5	Жоғары санатты орта буын маманы: техникалық және кәсіптік, (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім	5 жылдан кем емес немесе өндірістік өтілі 3 жылдан кем емес

3-кесте.Кәсіби стандарт бірліктерінің тізбесі (кәсіптер еңбек функциялары)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек қызметінің атауы (кәсіби стандартының бірліктері)
Ф 1	Білім алушылардың тұлғалық әлеуетін диагностикалау
Ф 2	Тұлғаны қалыптастыру моделін әзірлеу
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайларды жобалау
Ф 4	Білім алушылардың іс – әрекет моделін құру
Ф 5	Білім алушылардың тұлғалық және кәсіптік әлеуетін (сапасын) ашуға арналған жағдай орнату
Ф 6	Өзіндік іс–әрекетті түзету және рефлексиялау
Ф 7	Оқыту сапасының мониторингін өткізу

4-кесте.Кәсіби стандарт бірліктерінің сипаттамасы (функционалдық карта)

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралы	Міндеттер (еңбек әрекеттерінің сипаттамасы)
Ф 1	Басқарылатын субъект әрекеті. Себеп, қажеттіліктер, сезім (эмоциялар), қызығушылықтар, сезінулер, қабылдау, жады, ойлау, сөйлеу, ерік , қабілеттер. Мінез. Білім алушының дене, психологиялық, рухани, интеллектуалдық дамуы. Әлеуметтік белсенділік.	Сауалнамалар, тест тапсырмалары, сұрау парағы. Сөйлеу, ес, зейінін, стандартты және стандартты емес жағдаяттардан шыға білу іскерлігін дамыту, мотивацияның (қызығушылық, дүниетануға ұмтылыс) дамуы. Қабілеттердің дамуы (танымдық, коммуникативті, шығармашылық және басқалар).	М 1.1 Білім алушылардың тұлғалық әлеуетін диагностикалау әдістерін зерттеу.
			М 1.2 Білім алушылардың тұлғалық әлеуетін диагностикалауды өткізу.
			М 1.3 Диагностика нәтижелерін жүзеге асыру.
			М 1.4 Тұлға моделін қалыптастыруда диагностика нәтижелерін пайдалану
			М 2.1 Бейімделуге жағдай жасау, ұжым қалыптастыру, білімге,

			мемлекеттік тілді құрметтеуге, көптілділікке тарту, тәртіп мәдениетіне тәрбиелеу.
Ф 2	Ұтқырлықты, икемділікті , кері әсерлерге қарсы тұру, ашық ақпараттық қоғам жағдайына тез бейімделетін қабілетті дамыту.	Модель әзірлеу бойынша жұмыс жоспары. Рухани-адамгершілік орта. Тұлғаны қалыптастыру моделі.	М 2.2 Ұлттық сана-сезім қалыптастыру, эстетикалық қызығушылығы мен көркем талғамын дамыту
			М 2.3 Білім алушыларды рухани – адамгершілік құндылықтарға тарту
			М 2.4 Өз елінің патриоты , көшбасшының тұлғалық сапасын дамыту.
Ф 3	Ұйымдастырушылық, әдістемелік және техникалық жағдайлар. Денсаулық сақтау ортасы	Оқу – әдістемелік қамтамасыз ету. Құрал – жабдықтары бар кабинеттер, оқу шеберханалары, спорт залдар. Оқытудың техникалық құралдары. Педагогикалық қарым-қатынас.	М 3.1 Білім алушылар мен өндірістік оқыту шеберлерінің денсаулығын сақтау, әлеуметтік қорғау және бейімделу.
			М 3.2 Оқу-тәрбие үрдісін материалдық-техникалық қамту.
			М 3.3 Педагогикалық үрдісті әдістемелік қамту
			М 3.4 Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқару жүйесін әзірлеу
Ф 4	Педагогикалық үрдістің білім мазмұны, педагогикалық құрал, технологиялар; оқу – өндірістік қызметін ұйымдастыру түрі мен құрылымы жөніндегі білімі.	Оқу – өндірістік қызметінің мазмұны. Педагогикалық үрдістің нәтижелерін және жүру барысын болжау әдістемесі. Білім алушылар мен шеберлердің қызметінің жоспары. Оқу- өндірістік қызметті ұйымдастыру моделі.	М 4.1 Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қою. Соңғы нәтижені болжау.
			М 4.2 Оқу ақпаратының мазмұнын болжау, оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу және құрастыру
			М 4.3 Нәтижеге бағытталған практикалық сабақтарды, оқу-өндірістік жұмыстарды, сыныптан тыс шараларды моделдеу .
			М 4.4 Білім алушыларды шығармашылық тапсырмалар, жаттығулар , жобалар т.б. орындауға жұмылдыру

Ф 5	Білім алушылардың тұлғалық-кәсіптік әлеуетін (сапасы) ашу	Ақпараттық – оқыту ортасы. Оқу құжаттары, электрондық оқулықтар. Электрондық қорлар, Техникалық оқыту құралдары. Интерактивтік қарым-қатынас. INTERNET-ке еркін қосылған корпоративті локальды желі, мультимедиялық кабинеттер.	М 5.1 Ақпараттық-оқыту ортасын әзірлеу.
			М 5.2 Оқу ақпаратын модульдеу.
			М 5.3 Ақпараттық -оқыту алаңын құрастыру.
			М 5.3 Интерактивті қарым-қатынас жобалау.
Ф 6	Өзіндік іс – әрекет рефлексиясы мен түзету. Адамның сыртқы дүниесіндегі мәселелерді жеке түйсікпен іште ояту, адамның сыртқы проблемасын ішкі проблемасына айналдыру . Ақыл – ой әрекетін белсендендіру.	Өзара бірлескен іздеу режимі. Өзіндік талдау және талдау үлгісі. Рефлексия нәтижелері. Іс – әрекетті түзету.	М 6.1 Адамның өзіндік талдау, ұғыну, түйсіну қабілеттерін дамыту.
			М 6.2 Рефлексивтелетін қызметтің тиімділігін, өнімділігін зерттеу.
			М 6.3 Рефлексия нәтижелерін анықтау және тұжырымдау.
			М 6.4 Педагогикалық қызметке өзгерістер енгізу.
Ф 7	Оқу сапасының мониторингін өткізу. Қызметті бақылау, бағалау, талдау.	Сауалнама жүргізу, бірлескен рефлексия. Ішкі және сыртқы бақылау. Электронды бақылаушы бағдарламалар. Білім алушылар портфолиосы.	М 7.1 Шебердің мониторинг жүргізуге дайындығы.
			М 7.2 Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтау.
			М 7.3 Педагогикалық қызметті талдау және бағалау.
			М 7.4 Педагогикалық менеджменттің таңдалған әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігі. Білім алушылар, ата-аналар, қоғам көзқарасындағы оқу орнының, өндірістік оқыту шеберінің имиджі.

4.1. өндірістік оқыту шеберінің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
	Білім алушылардың тұлғалық әлеуметін диагностикалау әдістерін	Сауалнамалар, тестілер, сұрау қағаздары. Тұлғалық сапаларды зерттеу үшін тиімді	Білім алушылардың тұлғалық сапасы. Диагностика жүргізу құралдары мен әдістемесі

М 1.1	басшылықпен зерттеуді қарастыратын оқу-тәрбие үрдісіндегі орындаушылық -басқару қызметі.	диагностикалау әдістерін таңдау. Білім алушылардың жеке іс – қағаздарын жүргізу. Әртүрлі сапаларын дамыту.	. Білім алушылардың жас және жеке, психологиялық ерекшеліктері. Зерттеу жүргізудің әдістері және формалары.
М 2.1	Бейімделуге, ұжым қалыптастыруға, мемлекеттік тілді білуге және құрметтеуге, көптілділікке, мінез-құлық мәдениетін тәрбиелеуге жағдай жасауды қарастыратын тәрбие үрдісіндегі орындаушылық -басқару қызметі.	Қарым – қатынаста сенімділік ахуалын құру. Білім алушылардың әлеуметтік картасын құрастыру. Ұжым құру. Көптілділікке оқыту.	Ұжымдық қарым – қатынас негізіне тәрбиелеу мәдениеті. Білім алушылардың әлеуметтік картасы. Тәрбие жұмысының теориясы және әдістемесі . Ұжымды қалыптастыру. Мінез – құлық мәдениеті.
М 3.1	Әлеуметтік қорғауды, бейімделуді, білім алушылар мен шеберлердің денсаулығын сақтауды қарастыратын педагогикалық үрдістегі орындаушылық -басқару қызметі.	Білім алушыларға тамақ беру және медициналық қызмет көрсетуді ұйымдастыру. Салауатты өмір салтын жүргізу, денсаулық сақтау ортасын құру. техникалық қауіпсіздік ережелерін, санитарлық-гигиеналық нормаларды, эстетикалық талаптарды сақтау.	Денсаулық сақтау ортасы , техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтау, санитарлық-гигиеналық нормалар, эстетикалық талаптар. Нормативтік құжаттар.
М 4.1	Педагогикалық қызметтің нақты мақсаты мен міндеттерін қою, педагогикалық қызмет пен оның нәтижесін болжау, өндірістік оқыту шеберін кәсіби міндеттерге үйрету шеңберіндегі орындаушылық -басқару қызметі.	Оқыту мен дамытудың мақсаттарын анықтау арқылы стандартты және қарапайым біртектес практикалық тапсырмаларды шешу. Мақсат пен міндеттерді тұжырымдау. Білім алушыларға оқу сапасына қойылатын жаңа талаптарға сай оқылатын тәсілдер, әрекеттер мен жұмыс түрлері туралы кіріспе нұсқау беру. Жұмыс үлгісі бойынша орындауда ұтымды әдіс – тәсілдерді оқыту. Педагогикалық іс–әрекеттегі күтілетін нәтижелерді анықтау.	Педагогикалық қызметті ұйымдастырудағы тәжірибелік – бағдарланған кәсіби білім . Оқу іс – әрекетін ұйымдастыру және жоспарлау. Оқыту және дамыту үрдісінің құрылымы, түрі және іс - әрекетті ұйымдастыру қабілеті.
			Педагогикалық қызметті ұйымдастыру қабілеті және құрылымы, түрі.

М 5.1	Ақпараттық –оқыту ортасын әзірлеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпараттарын болжау тәсілдерін меңгеру. Ойлаудың дамуы, педагогикалық мақсатқа жетудегі оқу ақпаратының мазмұнын таңдай білу. Өзінің және білім алушылар әрекетін жүйелі құру білігі. Оқыту ортасымен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру.	Әртүрлі құрамдағы білім алушылардың ерекшеліктері. Меңгеру үрдісінде жағымды мотивацияны ынталандыру. Педагогикалық өзара әрекеттесу. Өндірістік оқыту әдістемесі. Тұлғалық және кәсіби қабілеттерді дамыту.
М 6.1	Адамның өзіндік талдау, ұғыну, түйсіну қабілеттерінің дамуын қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Көңіл – күй мен эмоционалды жағдайға рефлексия жүргізу. Анықталған сапалар мен қабілеттердің көрінуі, ішкі мәселеден сыртқа қарай ауысуда себептерді анықтау және оларды шешу тәсілдерін қарастыру.	Рефлексия ұйымдастыру сатылары. Рефлексия-субьекттің ішкі психикалық жағдайы мен әлемін тану үрдісі.
М 7.1	Мониторинг өткізуге шебердің дайындық деңгейін қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Педагогикалық талдау, білім сапасын диагностикалау тәсілдерін игеру.	Педагогикалық диагностика технологиясы, теориясы және әдістемесі, мониторинг жүргізу.

5.4 өндірістік оқыту шеберінің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.2	Білім алушылардың тұлғалық әлеуетін диагностикалауды басқару қызметі	Тұлғаны және ұжымды психологиялық – педагогикалық диагностикалауда әдістемелерді қолдану. Білім алушылардың жеке траекториясын дамыту тәсілдерін меңгеру.	Диагностика жүргізу әдістемелерін жүзеге асыру. Білім алушылардың дамуының жеке траекториясы. Білім алушылардың белсенділігін зерттеуде диагностикалық қамтамасыз ету.
М 2.2	Ұлттық сана-сезімді қалыптастыру, көркем талғамы мен эстетикалық қызығушылығын дамытуды басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды , қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты қалыптастыру.Тәрб иелік шараларды ұйымдастыру және өткізу. Білім алушыларды техникалық шығармашылыққа тарту.	Жалпыадамзаттық құндылықтар. Тәрбие жұмысының әдістемесі.Сыныптан тыс тәрбиелік шараларды ұйымдастыру.
		Оқу шеберханаларын жабдықтармен,	

М 3.2	Оқу – тәрбие үрдісін материалдық – техникалық жағынан қамтамасыз етуді қарастыратын оқу - тәрбие үрдісі аясындағы басқару қызметі	құралдармен, материалдармен, қосымша бөлшектермен, оқыту құралдарымен уақтылы қамту бойынша шараларды қабылдау. Шеберхананың, кабинеттердің материалдық базасын қамтамасыздандыру. Білім алушылардың жұмыс орындарын оқу бағдарламасының талаптары негізінде техникалық қауіпсіздік, өндірістік санитарлық, еңбекті ғылыми ұйымдастыру және техникалық эстетика жағынан қамтамасыз ету.	Оқу – өндірістік үрдісті ұйымдастыру ерекшеліктері. Материалдық – техникалық жағдайдағы техникалық қауіпсіздік ережесі, санитарлық-гигиеналық ережелер. Өрт қауіпсіздігі. Әртүрлі контингенттегі білім алушылардың ерекшеліктері.
М 4.2	Оқу ақпараттарының мазмұнын болжау, оқу материалын құрастыру мен іріктеуді басқару қызметі	Оқу ақпаратын болжау тәсілдерін меңгеру. Педагогикалық мақсатқа жету үшін оқу ақпаратының мазмұнын іріктеу, ойлауды дамыту. Оқу материалын таңдау. Білім алушылардың әрекетін жобалау, ұйымдастырушылық қабілетін дамыту. Білім алушылардың сызба, кескіндемелерді оқу, формула бойынша түйіндеме жазу базалық іскерліктерінің қалыптасуы; нұсқауларды орындау, өзіндік әрекетті жоспарлау, нәтижелерді болжау басқа да жобалау іскерліктерін қалыптастыру.	Өндірістік – оқыту үрдісін ұйымдастыру бойынша нормативтік құжаттар. Педагогикалық қызметті ұйымдастыру бойынша практикалық бағытталған, кәсіптік білімі. Педагогикалық педагогикалық қарым-қатынасы. Білім мазмұны, педагогикалық құралдар, технологиялар. Өндірістік оқыту сабағына қойылатын қазіргі талаптар.
М 5.2	Оқу ақпаратын модульдеуді қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу ақпараты көздерін іріктеу. Оқу ақпаратын талдау, логикалық құрылымдау, алгоритмдеу тәсілдерін меңгеру. Модуль, гипермәтін, көпдеңгейлі тапсырма мен тест тапсырмаларын құру.	Оқыту үрдісінің психологиялық мәні. Оқыту үрдісінің педагогикалық заңдылықтары. Пән бойынша білімі. Педагогикалық қызметті ұйымдастырудағы тәжірибеге бағытталған, кәсіби білімі.

М 6.2	Әрекет ауысуын, ойлау әрекетінен дене әрекетіне көшу, қызметтің тиімді тәсілдерін таңдау. Орындалған әрекеттердің тізбектілігін қалпына келтірудегі басқару қызметі.	Бірлескен ізденіс тәртіптемесін ұйымдастыру. Оқу материалдарымен тиімді жұмыстың әдіс – тәсілдерін, түрлерін іздеуді ұғыну.Білім беруші траекториясының әртүрлі нұсқаларын түсіну,білім алушыларды осы ерекшеліктерді көруге және түсінуге оқыту нәтижесінде " шынайылыққа", яғни өзі ұғынуға жетелеу. Әртүрлі ұстанымдарды айқындау және тұрақтандыру.	Рефлексия – білім алушының оқу жетістіктерін анықтау, қызмет тәсілдерін түсіну.
М 7.2	Критерийлер мен көрсеткіштерді анықтауды қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Әр түрлі формадағы бақылау өткізу: фронталды, топтық, жеке , аралас және білім алушылардың өзін-өзі қадағалауы. Білім сапасының тәуелсіз бағалауды өткізу.	Педагогикалық диагностиканың теориясы мен әдістемесі, оқыту сапасын мониторингі, дамуын жүргізу. Бақылау формалары.

5.3 өндірістік оқыту шеберінің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

М 1.3	Диагностика нәтижелерін жүзеге асыруды қарастыратын басқару қызметі.	Педагогикалық қызметті ұйымдастыруда диагностика нәтижесін пайдалану тәсілдерін меңгеру.	Диагностика нәтижесін пайдалануда тәжірибеге бағытталған, кәсіби білім
М 2.3	Рухани-адамгершілік құндылықтарға баулуды қарастыратын басқару қызметі	Рухани-адамгершілік орта құру. Тұлғалық сапалар идеалына негізделген рухани-адамгершілік құндылықтар мен мінез-құлық нормаларын түсіну және қолдану. Сөйлеуде және іс–әрекетте өзінің ой–пікірін білдіру, өзіндік сана жағдайын түсіну тәсілдерін меңгеру .	Рухани-адамгершілік тәрбиесі. Этнопедагогика
	Педагогикалық үрдісті әдістемелік жағынан	Әдістемелік шараларға қатысу. Пәндік бірлестіктерді басқару. Педагогикалық тәжірибені анықтау.	Өз білімін жетілдіру, біліктілікті жоғарылату. Әдістемелік шараларды жүргізу кезеңдері:

М 3.3	қамтамасыз етуді қарастыратын басқару қызметі	Оқу-әдістемелік кешен, авторлық бағдарламаларды әзірлеу және сынақтан өткізу тәсілдерін меңгерту.	әзірлеу, дайындық жүргізу, талдау. Жаңа педагогикалық технологиялар.
М 4.3	Нәтижеге бағытталған сабақтарды, сыныптан тыс шараларды модельдеуді басқару қызметі	Тақырыптық-күнтізбелік жоспарға сәйкес құзыреттілікті қалыптастыруға бағытталған сабақ жоспарларын және конспектілерді құру дағдыларын меңгерту. Сабақ пен сыныптан тыс шараларды өткізу. Сабаққа презентациялық көрнекі материалдарды дайындау. Оқытуда құзыреттілік тұрғысын есепке ала отырып, сабақтарды, сыныптан тыс шараларды моделдеу және өткізу.	Сабаққа қойылатын қазіргі талаптар. Сабақ түрлері мен типтері, сабақ құрылымы. Оқыту әдістерінің жіктелуі.Оқытудың инновациялық технологиялары. Білім алушылардың ақыл-ой әрекеттерін қалыптастырудың әдістемелік тәсілдері.
М 5.3	Ақпараттық-оқыту ортасын құрастыруды басқару қызметі	Оқу ақпаратын іздеу тәсілдерін меңгеру. Ақпаратты талдау және қайта өңдеу, жүйелеу тәсілдерін меңгеру. Ақпараттық оқыту алаңын құрастыру, күтілетін нәтижені болжау білігінің болуы	Қазіргі ақпараттық қорлар. Ақпараттық-оқыту алаңын құрастыру. Оқу мақсатындағы түрлі бағдарламалық құралдар. Ақпаратты жинақтау, талдау және жүйелеу әдістері.
М 6.3	Рефлексия нәтижесін тұжырымдау және проблеманы анықтау, шешу тәсілдерін игеру.	Алдағы жұмыстың мақсатын анықтау, алынған нәтижені тұжырымдау.	Рефлексия нәтижесі, алдағы жұмыстың мақсатын анықтау.
М 7.3	Педагогикалық қызметті бағалау мен талдауды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу материалын меңгеру үрдісінде білім алушылардың қызметін талдау мен бағалау. Білім алушылардың оқу үлгерімін ақпараттық-коммуникациялық технологиялар арқылы талдау. Білім алушылардың білім сапасы нәтижесіне жауапкершілігі.	Білім сапасының критерийлері мен көрсеткіштері. Оқыту нәтижесіне берілетін педагогикалық сараптама технологиялары.

5.2 өндірістік оқыту шеберінің құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар

	Өзбетімен білім алушылардың жеке		

М 1.4	траекториясын құрастыру және диагностика нәтижелерін пайдалануға жауапкершілігін қарастыратын оқу үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Тұлға мен ұжымның психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың нақты әдістемесін қолдану.	Диагностика өткізу әдістемесі. Білім алушы дамуының жеке траекториясы. Білім алушының белсенділігін зерттеуді диагностикалық қамту.
М 2.4	Көшбасшының тұлғалық сапасын, өз елінің патриотын дамытуға жауапкершілікті қарастыратын тәрбие үрдісі шеңберіндегі басқару қызметі.	Сыни ойлауды қалыптастыру, көшбасшылық сапаларды, қарым-қатынас, төзімділікті, креативтілікті, жинақылықты дамыту.	Көшбасшылық мектебі. Көшбасшылық сапаларды дамыту. Рухани-адамгершілік тәрбиесі. Патриоттық тәрбие.
М 3.4	Басқару, біріге басқару және өзін-өзі басқару жүйесін дамытуды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Білім алушылар, ата-аналар қажеттіліктерін қанағаттандыру, іс-әрекетті үйлестіру, тиімді нәтижеге қол жеткізу. Өзін-өзі басқару мен бірлесе басқаруды дамыту.	Басқарудың негізгі әлеуметтік функциясы. Еңбек функциясы. Басқару, ұйымдастырушылық, әлеуметтік-тұрмыстық функция.
М 4.4	Білім алушыларды шығармашылық тапсырмалар, жаттығулар мен жобаларды орындауға өзбетімен жұмылдыруға жауапкершілікті қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Құзыреттілікке бағытталған тапсырмалар, жобалар, рефераттар орындау тәсілдерін меңгеру. Білім алушылардың жұмысын белсендіру. Білім алушылардың қызметі мен тәртібін реттеу.	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. Білім алушылардың жобалау әрекетін ұйымдастыру. Оқу ақпаратын алу көздерін іріктеу, игеру үрдісінде оң мотивацияға ынталандыру.
М 5.4	Өзбетімен интерактивті қарым-қатынасты жобалауды, шығармашылық қарым-қатынастың жаңа формаларына ұмтылысты қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқыту әдістерін дифференциалау, әдістемелік тәсілдердің суретін құру, қашықтықтан қарым-қатынас тәсілдерін жобалау, ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың функционалды мүмкіндіктерін жүзеге асыру тәсілдерін меңгеру. Үш тілде ауызша және жазбаша қатынас жасау тәсілдерін меңгеру. Пәндерді оқыту әдістемесін, оқу шебері мен білім алушы	Қашықтықтан қарым-қатынас әдістерін жобалау. Білім алушыға педагогикалық әсер ету әдістері. Интерактивті

		портфолиосын әзірлеу мазмұнын меңгеру.	қарым-қатынасқа қызығушылығы.
М 6.4	Жағдаятты бақылау және бағалау, өз мақсатына сәйкес түзетулер енгізу.	Білім алушыны тиімді тәсілдерді таңдауға, жүйелеуге, жинақтауға, қате тәсілдерден бас тартуға, өз тұлғасын дамытуға, өз қызметін бағалау тәсілдерін меңгеру. Болашақтағы әрекеттерге өзгерістер енгізу.	Келесі әрекеттерді түзету . Бір күйден екінші күйге, жоғары деңгейге, өзінің тұлғасын өзін-өзі дамытуға, өзін-өзі қалыптастыруға ауысу.
М 7.4	Таңдалған педагогикалық менеджмент әдістері, функциялары мен формаларының нәтижелілігін талдауды қарастыратын педагогикалық үрдіс шеңберіндегі басқару қызметі.	Оқу орнының нарық сұранысы мен қажеттілігіне, нақты тұтынушының сұранысына бағытталуы. Имидж, оқу сапасын арттыруға ұмтылу, өзбетінділік, сұранысқа сай мақсат пен бағдарламаларды түзету, соңғы іс-әрекет нәтижесін анықтау.	Педагогикалық менеджмент функциясы, әдістері мен формалары. Оқу орны, педагогтың имиджін анықтау критерийлері. Рейтинг картасы.

5. Кәсіби стандарт негізінде берілетін сертификаттардың түрлері

6. Кәсіби стандартты әзірлеушілер

Орал гуманитарлық-техникалық колледжі

7. Келісім парағы

Мекеме атауы	Келісім уақыты
Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі	
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан Мемлекеттік Университеті	
Орал технологиялық "Сервис" колледжі	
"Сервис" кәсіптік колледжі	

8. Кәсіби стандартты сараптау және тіркеу

Кәсіби стандарт тіркелді ______________________________________

____

Кәсіби стандарттар Реестріне енгізілді, тіркеу № ______________

Хат (хаттама) № ________________ Мерзімі ______________________

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК